

పీఠాపురం

సంపుటి : 72 సంచిక : 49 పుటలు : 52

జాగృతి

కవి 5121 - శ్రీ శార్వరి లలిత ఆశ్చర్యమైన శుద్ధ చరిత్ర

వెల: ₹15/-

21-27 సెప్టెంబర్ 2020

ఆగ్రహ అంతర్వేది

బిట్టగుంట

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్ తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/14814> అని బ్రౌజర్ లో టైప్ చేయండి.

72 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

MAHAVEER GROUP OF INSTITUTIONS

(AN ISO 9001-2008 CERTIFIED INSTITUTION)

Estd : 2001

Courses Offered :

B.Tech

ECE | EEE | CSE | IT | MECH. | CIVIL | AERO

PG

M.Tech

DE & CS | VLSI | PE & ES | CSE | SE | AMS

MBA

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

INSTITUTE OF SCIENCE & TECHNOLOGY

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2009

Courses Offered :

Polytechnic

DECE | DEEE | DCME | DME | DCE

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

Institute of Science & Technology Polytechnic (2nd Shift)

(Approved by AICTE, Affiliated to SBTET Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2010

Courses Offered :

B.Tech

ECE | EEE | CSE | MECH.

Counseling Code : AARM

AAR MAHAVEER ENGINEERING COLLEGE

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: aarm.admissions@gmail.com | website : aarm.ac.in

Estd : 2014

Courses Offered :

B.Com

Computers & General

B.Sc

MSCs

MAHAVEER DEGREE COLLEGE

For Arts, Commerce & Science

(Approved by Telangana Govt. - Affiliated to Osmania University)

Email: mdc.admissions@gmail.com | website : mahaveerdegreecollege.com

Sponsored by MAHAVEER EDUCATIONAL SOCIETY

FOR NRI / MANAGEMENT SEATS

Ph: 040-29880079, 29880086, 29880089, 29880081, 29880087

Cell : 9542001907, 9849944411

Vyasapuri, Bandlaguda, Post : Keshavgiri, Hyderabad - 500 005.

జాగృతి చందా రెన్యూవల్ చేసుకునేవారికి

ప్రత్యేక తగ్గింపు

కరోనా కారణంగా చందా రెన్యూవల్ చేసుకొనేవారికి పత్యేక సౌకర్యం

1 సం॥ చందా రెన్యూవల్ చేసుకునే వారికి రూ.100/- (రూ. 650/-లకు బదులుగా రూ. 550/-లు),
5 సం॥ చందా రెన్యూవల్ చేసుకునేవారికి రూ.200/- (రూ.3000/-లకు బదులు రూ.2800/-లు) తగ్గింపు కలదు.
రెన్యూవల్ చేయునప్పుడు పాత మొబైల్ నెంబర్ తో పాటు చందా కోడ్ ను కూడా తప్పక రాయాలి.

1 సం॥ చందా రెన్యూవల్ రూ.550 /-

కోసం పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా

<http://payit.cc/S8242> లింక్ ని ఉపయోగించండి

5 సం॥ చందా రెన్యూవల్ రూ.2800 /-

కోసం పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా

<http://payit.cc/S8309> లింక్ ని ఉపయోగించండి

ఈ అవకాశం 2021 మార్చి ఆఖరి వరకు మాత్రమే.

1 సం. చందా రూ. 650/-
<http://payit.cc/S14814>

కొత్తగా 1 సం. చందా కట్టేవారికి రూ. 650/-,

5 సం.ల చందా కట్టేవారికి రూ. 3000/- లు మాత్రమే.

మీ చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా వాటి క్రింది లింక్ లను ఉపయోగించండి.

5 సం.ల చందా రూ. 3000/-
<http://payit.cc/S14813>

వివరాలకు : 040-27561453, 9959997013

పూర్తి వివరాలు
4వ పేజీలో..

స్వర్ణీయ ఎం.డి.వై. రామమూర్తి స్మారక నవలల పోటీ

స్వర్ణీయ ఎం.డి.వై. రామమూర్తి స్మారకార్థం నిర్వహిస్తున్న
'నవలల పోటీ- 2020'ని ప్రకటిస్తూ జాగృతి జాతీయ వారపత్రిక
రచయితలకు ఆహ్వానం పలుకుతున్నది.

**ప్రథమ బహుమతి
రూ. 25,000**

**ద్వితీయ బహుమతి
రూ. 20,000**

సూచనలు :

- నవల 125-150 (ఎ4, 15 పాయింట్) పేజీలకు మించరాదు.
- ఒక రచయిత ఒక్క నవల మాత్రమే పంపించాలి.
- సాధ్యమైనంతవరకు డీటీపీ చేయించిన నవలలు పంపితే మంచిది.
- ఇతివృత్తం భారతీయ జీవన విధానానికి, విలువలకు అద్దం పట్టేదిగా ఉండాలి.
- నవల మీద రచయిత పేరు ఉండరాదు. హామీపత్రంలో మాత్రమే పేర్కొనాలి.
- తుది నిర్ణయం జాగృతి సంపాదకమండలిదే. దీని మీద ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు తావు లేదు.
- నవలలు పంపవలసిన చిరునామా : 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్- 500027.

నవలలు మాకు చేరవలసిన ఆఖరి తేదీ : 16 నవంబర్, 2020

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, 1-1-60/5, Musheerabad, RTC 'X' Road, Hyderabad-500 020. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad -500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి	అసోసియేట్ ఎడిటర్	9959310103
కె. హరీష్	సబ్ ఎడిటర్	9959991304
డీఆర్ఎస్ సరేంద్ర	సబ్ ఎడిటర్	9441433188

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, జి. తుకారాం

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ల చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అద్రసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎన్.ఎం.ఎస్. చేస్తాము. ఆ వెంటనే సంచిక కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసి పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రసీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ బ్యాంకు ఖాతాలో నగదు వేసేవారు చార్జీల కింద మరో రూ.50 పంపాలి. ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా చెల్లిస్తే చార్జీలు ఉండవు. డబ్బు పంపాక 040-27561453, 9959997013 సంబర్ధకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 62170399960, SBI, Isamia Bazar Branch, IFSC : SBIN0005895, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని అంగ్లంలో రాయాలి.

మార్కెటింగ్, సర్క్యులేషన్, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

బి. నాగరాజు సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

చై

నాతో చర్చలకు వెనుకాడం, ఆ దేశాన్ని నమ్మబోము అన్నది ఇప్పుడు భారత్ అప్రకటిత వ్యూహంగా కనిపిస్తున్నది. లద్దాఖ్ లో పీపుల్స్ లిబరేషన్ ఆర్మీ (చైనా సైన్యం) దుశ్చర్యలు ఇలాంటి విధానం చైత్ర మొగ్గక తప్పని పరిస్థితిని భారత్ కు కల్పించాయి. సైనికాధికారుల స్థాయిలో అటు చర్చలు జరుగుతూ ఉంటాయి. ఇటు అర్ధరాత్రి వాస్తవాధీనరేఖ వద్ద కొత్త శిబిరాలు అవతరిస్తూ ఉంటాయి. ఇటీవల రష్యాలో జరిగిన భారత్, చైనా విదేశాంగ మంత్రుల స్థాయి సమావేశంలో కూడా సరిహద్దులలో సైన్యాలను ఉపసంహరించి, శాంతిని నెలకొల్పాలన్న విషయానికే తమ దేశం కట్టుబడి ఉందని చైనా విదేశాంగ మంత్రి మళ్ళీ చెప్పారు. శాంతి మంత్రం జపిస్తూనే అశాంతి సృష్టించడం ఆ దేశ ఉద్దేశంగా కనిపిస్తున్నది. శాంతి ఒప్పందం మీద సంతకం చేసి, ఆ సంతకం సీరా ఆరకుండానే దాడులు చేసేవాడని హిట్లర్ కు పేరు. ఇప్పుడు చైనా అలాంటి విద్యనే ప్రదర్శిస్తున్నది. సరిహద్దులలో చైనా సేనలు వెనక్కి తగ్గినట్టే తగ్గి మళ్ళీ మోహరిస్తున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలోనే ప్రముఖ ఆంగ్లపత్రిక ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ ప్రచురించిన పరిశోధనాత్మక వార్తా కథనం దేశాన్ని కుదిపేసింది. అదే చైనా హైబ్రీడ్ యుద్ధక్రీడకు సంబంధించినది.

అన్ని రకాలుగా రెచ్చగొట్టే చర్యలకు పాల్పడి విఫలమైన చైనా తాజాగా సైబర్ సెక్యూరిటీ దాడులను ముమ్మరం చేసినట్టు తేలింది. దీనినే ఇప్పుడు హైబ్రీడ్ యుద్ధ వ్యూహమని పిలుస్తున్నారు. ఇదొక ఆయుధమే. సైన్యంతో, దాడులతో, రక్తపాతంతో, హింసతో సంబంధం లేకుండా శత్రువును కుంగదీసే అప్రకటిత యుద్ధంలో ఉపయోగించే ఆయుధమిది. కరోనా వంటి జీవాయుధాలతో పాటే, ఇలాంటి సైబర్ రక్షణను ఛేదించే ఈ తరహా ఆయుధాలు కూడా చైనా అమ్ముల పొదిలో పుష్కలంగా ఉన్నట్టు భావించవలసి వస్తున్నది. 'అన్ రెస్ట్రిక్టెడ్ వార్ఫేర్' అనే తన పత్రంలో 1999లోనే చైనా సైన్యం హైబ్రీడ్ యుద్ధ విన్యాసం రూపురేఖలను వివరించిందట. ఇది పైకి చాలా మామూలుగా కనిపించే పెద్ద కుట్ర. భయంకరమైన మైండ్ గేమ్.

భారతదేశంలో రాజకీయం, వాణిజ్యం, న్యాయశాఖ, మీడియా, సిసీ రంగాలకు చెందిన దాదాపు 10,000 మంది వ్యక్తిగత సమాచారం మొత్తం ఇప్పుడు చైనా సేకరించిందన్నదే ఆ ఆంగ్లపత్రిక కథనం సారాంశం. వీరిలో

లోపలి పేజీలలో...

**ముఖపత్ర కథనం
ఆగ్రహ అంతర్వేది**

6లో

20లో

ధారావాహిక నవల

అంబారి - 16

- ఆకెళ్ల శివప్రసాద్

ప్రత్యేక వ్యాసం

దేశం - రాజ్యం

26లో

జాగృతి

సంపాదక్రియం

శాలివాహన 1941 శ్రీ శార్వరి అధిక ఆశ్వయుజ శుద్ధ చవితి
21 సెప్టెంబర్ 2020, సోమవారం

భారత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ, గాంధీ కుటుంబం మొదలు ఎందరో ఉన్నారు. రాజకీయ రంగం వారే 1,350 అని తేలుతోంది. ప్రముఖులతో పాటు వారి మిత్రులు, సమీప బంధువుల సమాచారం కూడా అది సేకరించింది. పంచాయతీ బోర్డు సభ్యుల నుంచి పార్లమెంట్ సభ్యుల వరకు, మేయర్లు, మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు, మాజీ ముఖ్యమంత్రుల సమాచారాన్ని చైనా సేకరిస్తూనే ఉంది.

చైనా గోడకు చెవులు

ఈ సమాచార సేకరణకు పార్టీలతో నిమిత్తం లేదు. బీజేపీ వారు సరే, కాంగ్రెస్ మీద కూడా ఈ వల ఉంది. ఇంకా ఆశ్చర్యం- వామపక్ష ప్రముఖుల సమాచారం కూడా ఆ దేశం సేకరిస్తున్నది. ప్రాంతీయ పార్టీల నేతలను కూడా చైనా విడిచిపెట్టలేదు. ముఖ్యమంత్రులయితేనేమి, మాజీ ముఖ్యమంత్రులైతేనేమి! నలభయ్యే మంది మీద చైనా కన్నేసింది. రెండేళ్లు శ్రమించి ఆ పత్రిక ఈ సంచలనాత్మక కథనం ఇటీవల వెలువరించింది. సమాచార సేకరణ పని అంతకు ముందుదే అన్నమాట.

ఇంతకీ ఇదెలా సాధ్యం? ఓవర్సీస్ కీ ఇన్ఫర్మేషన్ డేటాబేస్ అనే సంస్థ ఈ

అసతో మా సద్గుమయ తమసోమా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మా అమృతంగమయ

- బృహదారణ్యకోపనిషత్

నికృష్టపు పని సాగిస్తున్నది. ఇది జిన్నవా డేటా కంపెనీ కనుసన్నలలో పని చేస్తుంది. ఇక జిన్నవా చైనా ప్రభుత్వం, అక్కడి కమ్యూనిస్టు పార్టీ, సైనిక వ్యవస్థతో సన్నిహిత సంబంధాలు కలిగి ఉండి, వాటి అదుపాజ్ఞలలో నడుచుకుంటుంది. ఓవర్సీస్ డేటాబేస్ పని అంతర్జాతీయంగా ఇలాంటి దొంగ వ్యూహాలతో పౌర సమాజంలోని ప్రముఖుల వ్యక్తిగత సంగతులను కూపీ లాగి చైనాకు చేరవేయడం. భారతీయులు ఉపయోగించే ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాల ద్వారానే అది ఈ పని చేయగలుగుతున్నది. అంటే మన జేబులో సొమ్ముతోనే మన లోగుట్టును మన శత్రుదేశానికి ఈ సంస్థ సమకూర్చి పెడుతున్నది. ఆన్లైన్ ద్వారా తన కార్యం నెరవేర్చుకుంటున్నది.

సమాచార సేకరణ పరిధి చాలా లోతుగా ఉంది. రాజకీయ ప్రముఖులు, పారిశ్రామికవేత్తలు, వాణిజ్యవేత్తలు ఇందులో ఎక్కువ. దేశానికి వస్తున్న పెట్టుబడుల వివరాలు దీనితో చైనా తెలుసుకుంటున్నది. ఇది సరే. బీజేపీ, మోదీ సమాచారం చైనా రహస్యంగా సేకరించదలిచిందంటే వింతేమీ కాదు. కానీ ఉభయ కమ్యూనిస్టు పార్టీలు, ఫార్వర్డ్ బ్లాక్ పార్టీల నేతల సమాచారం కూడా చాటుగా సేకరించడం ఎందుకు? జేకే, లద్దాఖ్, ఒడిశా, తమిళనాడు, మహారాష్ట్రలలో ఎక్కువగా సమాచారం కోసం ఆ సంస్థ నెట్వర్క్ను నిర్మించుకుంది. మనం చైనా పెట్టుబడులను ఇబ్బడిముబ్బడి ఆహ్వానించామని, ఆ పెట్టుబడులు సమాచార వ్యవస్థలో కూడా భారీగా ఉన్నాయని, ఈ మార్గం ద్వారానే మన ఆర్థిక వ్యవస్థను చైనా శాసించగలిగే స్థాయికి చేరుకుందని కొందరు అధికారులు చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు భారీగా చైనా యావలను నిషేధించడంతో సరిహద్దులలో ఆ దేశం గలభాను రెట్టింపు చేసిందన్న అభిప్రాయం కూడా కొట్టి పారేయలేనిది. ఇవాళ్టి పరిస్థితులలో ప్రపంచంలో ఎవరూ భౌతికదాడులకు దిగడం సాధ్యం కాదు. అందుకే సైబర్రక్షణ వ్యవస్థ మీద చాటు నుంచి దాడులు చేయడం మొదలు పెట్టారన్న అభిప్రాయం కూడా ఇప్పుడు ఉంది. అన్ని పక్షాలు కోరినట్టు చైనా వ్యవహారాల మీద కూడా మనం నిఘా వేయాలి. చైనాతో తలనొప్పి ఇప్పుడే వదిలేది కాదని అర్థమయింది. అందుకు తగిన విధంగా వ్యవహరించడమే భారత్ ముందున్న కర్తవ్యం.

శివసైనికులతో ఝాన్సీరాణి డీ	- 12
ఆర్ఎస్ఎస్ మీద నిషేధం ఎత్తివేయమన్న 'హరిజన్'	- 15
అభివృద్ధి బండి ఆగింది! (తెలంగాణ)	- 18
అధ్యాత్మికం (అనుగ్రహం)	- 23
పతనం అంచున లెబనాన్ (అంతర్జాతీయం)	- 24
పోరాట పటిమ, నిర్మాణ దక్షత	- 29
గజేంద్ర మోక్షం అంతరార్థం	- 35
జాతీయతామృత ధార- సమరసతా సాహిత్యం	- 36
కరోనా మీద తొలి సవలాస్త్రం (పుస్తక సమీక్ష)	- 39
రాధామనోహరుడు...! (కథ)	- 40
జన జాగృతి	- 42
(అ) లౌకిక భారతం (కవిత్వం)	- 43
వార్తా విశేషాలు	- 44
బాలజాగృతి	- 46
వారఫలాలు	- 48
పదరసం-289	- 49

కథ

అందం

- సి. యమున

ఆవిష్కరణ

ఆధునిక భారత
నిర్మాతలలో రేంగ్డీ ఒకరు

గమనిక : సెప్టెంబర్ 14-20 సంచికలో సాంకేతిక కారణాల వలన పలు అచ్చుతప్పులు దొర్లాయి. ఈ లోపానికి పాఠకులకు కలిగిన అసౌకర్యానికి చింతిస్తున్నాం.

- అసోసియేట్ ఎడిటర్

ఏటా భిష్మ ఏకాదశికి ఐదురోజుల పాటు జరిగే ఉత్సవాల సమయంలో తప్ప మిగిలిన కాలమంతా ప్రశాంతంగా ఉండే చిన్న తీర గ్రామం అంతర్వేది. అలాంటి ఊరు సెప్టెంబర్ ఆరో తేదీ నుంచి కొన్ని రోజుల పాటు అగ్నిగుండంగా మారిందంటే అతిశయోక్తి కాదు. కారణం ఒక్కటే- తాము ఎంతగానో ఆరాధించే శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్వామి దివ్యరథం 'దుండగుల చేతిలో' కాలి బూడిదైంది.

ఆగ్రహ అంత

అంతర్వేది పరిసరాలలో దేవతలు యజ్ఞం చేశారనీ, అప్పుడు దీక్షావస్త్రాలు ఇక్కడ ఆరేయడం వల్లనే, దీనికి అంతర్వేది అని పేరొచ్చిందని స్థల పురాణం. ఇప్పుడు అంతర్వేది అగ్నిగుండమైంది. అక్కడ బొగ్గుల రాశిగా మారినది కేవలం ఓ చెక్కరథం కాదు. అక్కడ అగ్నికీలల పాలపడింది- మెజారిటీ ప్రజల మనోభావం. ఏ హిందూ సంస్థ ఆధిపత్యమూ లేదక్కడ. ఎప్పుడో 1922లో రథం మీద పెట్టిన గాంధీజీ బొమ్మ తీసివేయమన్నందుకు ప్రజలు ఆగ్రహించిన సందర్భం తప్ప రాజకీయాలు దాదాపు లేవు. ఇప్పుడు ఒక్కసారిగా హిందువులు తమంతట తామే ఉగ్ర నరసింహాలైపోయారు. హిందూ దేవాలయాలే లక్ష్యంగా రాష్ట్రంలో జరిగిన దాదాపు ఇరవై దాడుల తరువాత పరిణామమిది. ఇందులో ప్రధానంగా చెప్పుకునే మూడు దుర్ఘటనలకు వీ చివ్వాళ్లను కారకులుగా చూవడమంటే హిందువులను పిచ్చివారిగా జమ కట్టడం కాదా? దీనిని రాజకీయాలతో ముడి పెట్టవద్దని వైసీపీ నేతలు నీతులు చెబుతున్నారు. ఎక్కడో మైనారిటీల మీద ఏదో దాడి జరిగితే బీజేపీని, హిందువులను దుమ్రెత్తి పోసే వీరంతా ఇప్పుడు మాత్రం నోటికొచ్చినన్ని సెక్యూలర్ నీతులు వల్లిస్తున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రి వైఎస్ జగన్మోహన్ రెడ్డి హిందువుల మనోభావాలతో ఆటలాడ దలుచుకున్నారా? అన్న భావన బలపడుతున్న కాలంలో, ఇలాంటి అనుమానాలకు తావిచ్చే వరుస ఘటనలు చోటు చేసుకుంటున్న తరుణంలో జరిగినదే అంతర్వేది రథం దగ్ధకాండ. అసలు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఏం జరుగుతోంది? ఈ ప్రశ్న వినిపించడం ఇదే తొలిసారి కాదు. చివరిసారి కూడా కాకపోవచ్చు. ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి అధికార పగ్గాలు చేపట్టిన నాటి నుంచి అనేక సందర్భాలలో ఈ ప్రశ్న వినవస్తూనే ఉంది. ఇప్పుడు, అంతర్వేది శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్వామి పవిత్రరథాన్ని 'దుండగులు' తగలబెట్టిన దుర్ఘటనతో మరో మారు అదే ప్రశ్న ఇంకాస్త ఉగ్రంగా వినిపిస్తోంది. హిందూ సమాజాన్ని ఆందోళనకూ, ఆగ్రహానికి గురిచేస్తోంది.

జరిగింది చిన్నాచితకా ఘటన కాదు. ఒకవేళ ఏలినవారు అదే అనుకున్నా, అంతర్వేది వెళ్లిన రాష్ట్ర దేవదాయ శాఖమంత్రి వెల్లంపల్లి శ్రీనివాస్, ఆయన వెంట వెళ్లిన జిల్లా మంత్రి విశ్వరూప్, వేణుగోపాల

కృష్ణలకు ఎదురైన చేదు అనుభవం తర్వాత అయినా, ముఖ్యమంత్రి, మంత్రి మేలుకోవలసినది. కానీ, దుర్ఘటన జరిగి పదిరోజుల పైనే అయినా, ముఖ్యమంత్రి నోటి నుంచి ఒక్క మాట ఊడిపడలేదు. ముఖ్యమంత్రి చూపుతున్న ఈ నిర్లక్ష్య ధోరణి వుండు మీద కారం చల్లిన చందంగా ఉంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం మరింత జాగ్రత్తగా స్పందించి ఉండవలసిందని అధికార పార్టీలో విజ్ఞత కలిగిన నాయకులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. ప్రభుత్వం మాత్రం అందుకు విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తోంది. ఇలాంటి సంఘటనే మరో మతం విషయంలో జరిగితే ముఖ్యమంత్రి ఇలాగే మౌనంగా ఉండగలరా అని, సామాన్యజనం కూడా మౌనంగానే ప్రశ్నిస్తున్నారు. ప్రభువులవారికి జనఘోష ఇప్పుడు వినిపించక పోవచ్చును గానీ, వినిపించే రోజు వస్తుంది. చంద్రబాబునాయుడు కూడా ఇలాగే హిందువులను చులకన చేశారు. పొరుగు రాష్ట్రం ముఖ్యమంత్రి కూడా, 'హిందూ గాళ్లు, బొందూ గాళ్లు' అని హిందువులను తూలనాడారు. ఆయన ఎక్కడైతే మాట జారాలో అక్కడే, అదే కరీంనగర్ లో హిందువులు సత్తా చూపించారు.

రథం దగ్ధం వార్త దావానలంగా వ్యాపించి నప్పటికీ, నిరసన జ్వాల ఉప్పెత్తున లేచినప్పటికీ పాత బాణీనే ఏలినవారు వినిపించే యత్నం చేశారు. నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామి వారి రథం తగలబడిన సమయంలో, పిఠాపురం తదితర చోట్ల దేవాలయాలపై దాడులు జరిగిన సందర్భాలలో ప్రదర్శించిన మేధో విన్యాసాలనే తిరిగి చేశారు. అంతర్వేది రథం దగ్ధం పని ముందు గుర్తు తెలియని పిచ్చివారి పనన్నారు, అతడు బెంగాలీ పిచ్చోడని చిరునామా ఇచ్చారు. ఆ తర్వాత తేనేతుట్టెను పట్టుకొచ్చారు. 40 అడుగుల ఎత్తైన బేకు రథం తేనేపట్టుకు పెట్టిన పొగతో మంటకు కాలి బూడిదైపోయిందని కట్టుకథను వినిపించారు. ఇప్పటికే ఇలాంటి కథలు విని ఉన్న జనం, మంత్రులను ఘెరావ్ చేశారు. మంత్రులు దొడ్డిదారిన పారి పోయారు. వివిధరూపాల్లో ప్రజాగ్రహం, ధర్మగ్రహం వ్యక్తమయ్యాయి. అయినా ప్రభుత్వం తీరు మారలేదు. మారే సూచనలూ లేవు. కనీసం దేవాదాయ శాఖ అయినా జరిగిన అపరాధం పట్ల ఎంతో కొంత విచారం వ్యక్తం చేస్తుందని అనుకుంటే, అదీలేదు.

తర్వేది

ప్రతిపక్షాల మీద ముఖ్యంగా, బీజేపీ, సంఘపరివార్ సంస్థల ప్రతినిధుల మీద నిరాధారమైన ఆరోపణలు చేస్తున్నారు. గత 16 నెలలుగా ఇంచు మించుగా ఇరవై వరకు దైవదూషణ దుర్మార్గ సంఘటనలు జరిగినా, హిందువుల మనోభావాలను ఏ మాత్రం లెక్క చేయకుండా ప్రభుత్వం కాకమ్మ కథలు చెప్పినా, పెదవి విప్పే సాహసం చేయని దేవాదాయ శాఖ మంత్రి శ్రీనివాస్ ఇప్పుడు బీజేపీ, సంఘ పరివార్ సంస్థలు మత ఉద్రిక్తలు ప్రేరేపిస్తున్నారని ఆరోపిస్తున్నారు. ఆయన కంటే ఘనుడు బొత్తు సత్యనారాయణ. ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరిస్తున్నప్పటికీ కొందరు కావాలనే బురదజల్లే కార్యక్రమాన్ని అదేమనిగా సాగిస్తున్నారని అంటున్నారు. అందుకే అంతర్వేది ఘటనపై సీబీఐకి ఆదేశించి చదం, రథం నిర్మాణానికి నిధులు కేటాయించడం, 'క్రైస్తవ' ముఖ్యమంత్రి విశాల హృదయానికి నిదర్శనంగా కీర్తించాలని కోరుకుంటున్నారు. అంతేకాదు, రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న అన్యమత ప్రచారం, మతమార్పిడుల గురించి ఒక్కమాట మాట్లాడే ధైర్యం లేని అమాత్యులు, మతాలను రాజకీయాలతో ముడిపెట్టవద్దని, విద్వేషాలు రెచ్చగొట్టే ప్రయత్నం చేయవద్దని సుద్దులు వల్లిస్తూ ఆత్మవంచన చేసుకుంటున్నారు. ఇలాంటి వారికి చెప్పగలిగింది ఒక్కటే... వివాదకాలే విపరీత బుద్ధి:

ఇది కేవలం అంతర్వేది శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్వామి పవిత్ర రథ దహనం పట్ల వ్యక్తమవుతున్న ధర్మాగ్రహం మాత్రమే కాదు. అలా అని అనుకుంటే అది పొరపాటే అవుతుంది. నిజమే, శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్వామిని హిందువులు మహావిష్ణువు మహోగ్రరూపంగా ఆరాధిస్తారు. నర్వాంతరయామిగా, నర్వశక్తి సంపనునిగా ఆరాధిస్తారు. దర్శనమాత్రంగా జీవనముక్తిని, మోక్షాన్ని ప్రసాదించే స్వామివారి పవిత్ర రథం కాలిబూడిదై పోతే హిందువులు మనోవేదనకు గురికావడం, ఆగ్రహం వ్యక్తం చేయడం సహజం.

అంతర్వేది దుర్ఘటనపై హైందవ సమాజం మున్నెన్నడూ లేని విధంగా ఈ స్థాయిలో భగ్గమనడానికి అనేక కారణాలు. అందుకే, అంతర్వేది దుర్ఘటనపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సీబీఐ విచారణకు అంగీకరించినా ధర్మాగ్రహం చల్లారలేదు. బీజేపీ, జనసేన కూటమి, విశ్వహిందూ పరిషత్ తదితర, హిందూ ధార్మిక సంస్థలు, సంఘ పరివార్ సంస్థలు

జగన్మోహన్ రెడ్డి 16 నెలల 'పవిత్ర' పాలనలో దేవాలయాలపై జరిగిన దాడులు, దుర్మార్గచేష్టలు, క్రైస్తవీకరణ కుట్రలు, కుతంత్రాలన్నిటిపైనా సమగ్ర విచారణ జరగాలని పట్టు పడుతున్నాయి. నిజంగా జరగవలసింది అదే. ఇంత జరిగిన తర్వాత కూడా ప్రభుత్వం తెలివిగా సీబీఐ విచారణకు ఆదేశించి చేతులు దులుపుకుందామనుకుంటే అది కుదిరే వనికాదు. సీబీఐ విచారణ జరుగుతుంది. అయితే, అది మాత్రమే సరిపోదు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంతర్వేదితో పాటుగా తమ ప్రభుత్వ హయాంలోనే కాదు, గత ప్రభుత్వ హయాంలో హిందూ మనోరథం పై జరిగిన దాడులు అన్నిటిపైన విచారణ జరిపించాలని, సీబీఐని కోరాలి, అప్పుడే కనీసం కొంతవరకైనా నిజాలు వెలుగుచూస్తాయి. ఇదే విషయాన్ని రాష్ట్ర బీజేపీ అధ్యక్షుడు సోము వీరాజు, జనసేన అధినేత పవన్ కల్యాణ్ పత్రికా ముఖంగా కోరారు.

హిందువులు ఎంత నష్టపోయినా, వారి తరపున కాకుండా రాజకీయం వైపు మొగ్గే విద్య నేతలలో చూస్తున్నాం. అట్లుంచి నరుక్కు రావడం అందులో భాగమే. జగన్మోహన్ రెడ్డి అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాతనే హిందూ దేవాలయాల మీద దాడులు జరుగుతున్నాయా? రథ దహనాలు ఇప్పుడే మొదలయ్యాయా? అంతకు ముందు ఇలాంటి దుశ్చర్యలు జరగలేదా అన్న ఆ ప్రశ్నలు అందుకు సంబంధించినవే. నిజమే, ఈ పాపం ఈ ఒక్క ప్రభుత్వానికే అంటగట్టడం సరి కాదు. ఇంతకు ముందు తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వ హయాంలో, చంద్రబాబు నాయుడు పాలనలో, వైఎస్ హయాంలో, అంతకు ముందు ఎన్టీఆర్ పాలనలో ఇంకా రాష్ట్రాన్ని పాలించిన కాంగ్రెస్ హయాములలో హిందూ దేవాలయాల మీద దాడులు, హిందూ మనో భావాలను కలచివేసే సంఘటనలు అనేకం జరిగాయి. రాష్ట్రాన్ని పాలించిన అప్పటి కాంగ్రెస్, తెలుగుదేశం, ఇప్పటి వైసీపీలు హిందూ సమాజాన్ని కుల రాజకీయాల మత్తులో ముంచి, సెక్యులరిజం ముసులో అన్యమతాల ఓటు

రాజనాల బాలకృష్ణ

బ్యాంకును దన్నుగా చేసుకుని సాగించిన రాజకీయాల చరిత్ర దాచేస్తే దాగని సత్యం. ఇవాళ జరిగింది వాటికి కొనసాగింపు.

ఇది ఇప్పుడే బయటపడిన రహస్యం కూడా కాదు. గత ప్రభుత్వ హయాంలోనూ, 'సెక్యులరిజం' పేరున హిందూ దేవీదేవతల పట్ల, హిందూ దేవాలయాల పట్ల, మొత్తంగా హిందూ సమాజం పట్ల అనేక రూపాల్లో వివక్ష రాజ్యమేలింది. పవిత్ర పుష్కరాలను అపవిత్రం చేయడం మొదలు, కనకదుర్గమ్మ దేవాలయంలో క్షుద్రపూజల వరకు, దేవాలయాల కూల్చివేతలు, తిరుమల సహా అనేక ప్రసిద్ధ దేవాలయాలను దేవాదాయ ధర్మాదాయ శాఖ పరిధిలో చేర్చి దేవాలయాల ఆస్తులను దోచి, భక్తులు పవిత్రంగా స్వామి వారికి సమర్పించుకున్న కానుకలను అన్య మతస్తులకు దోచి పెట్టడం వరకు, గత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వైసీపీ ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం తీసుపోదు. అధికారాంతంలో బీజేపీతో తెగతెంపులు చేసుకున్న అనంతరం అప్పటి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలో చర్చిల నిర్మాణానికి కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని ఖర్చు చేసింది. నిజానికి చంద్రబాబు చరిత్రను తిరగేస్తే, వేయికాళ్ల మండపాన్ని కూల్చిన

‘పుణ్యాత్ముడు’ అయినే. పింక్ డైమండ్ సహా స్వామి వారి ఆభరణాల అవహరణకు సంబంధించి ఆరోపణలు ఎదుర్కొన్నది ఇంకా అనేక విధాలుగా హిందువుల మనోభావలను దెబ్బతీసింది, చంద్రబాబు నాయుడు, తెలుగుదేశం పార్టీ, ఆ పార్టీ ప్రభుత్వం.

తగుదునమ్మా అంటూ చైసీపీ సోషల్ మీడియా దండు ఇప్పుడు గతాన్ని తవ్విపోస్తోంది. 2017లో చంద్రబాబు పాలనా కాలంలో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పెంటపాడులో, శ్రీగోపాలస్వామి ఆలయంలో చరిత్రాత్మక దివ్యరథం దగ్గమైన విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నారు. కాదన్నది ఎవరు? అంతర్వేది దుర్బటనను

వ్యతిరేకించడం అంటే, పెంటపాడు దుర్బటనను సమర్థించడం అని ఎవరు చెప్పారు? జగన్ పవిత్ర పాలనలలో జరిగిన, జరుగుతున్న దుశ్చర్యలను ఖండించడం అంటే, చంద్రబాబు పాలనను సహించడం కాదు. ఆ ఇద్దరూ హిందూ ధర్మ కంటకులే. అవినీతి విషయంలో ఏ విధంగా అయితే ఒకరితో ఒకరు పోటీ పడి రాష్ట్రాన్ని అప్పుల ఉబిలోకి నెట్టారో అదే విధంగా, రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం సమాజాన్ని కులాల వారీగా, మతాల వారీగా చీల్చి ఈ స్థితికి చేర్చారు. నిజానికి, బీజేపీ, జనసేన కూటమికి గానీ, మరే ఇతర హిందూ సంఘటనకు

గానీ, సామాన్య హిందువులకు గానీ మరో అభిప్రాయం లేదు. అందుకే కదా, హిందూ సంస్థలు సీబీఐ విచారణ కేవలం అంతర్వేది దుర్బటనకు పరిమితం కాకుండా గత, ప్రస్తుత ప్రభుత్వాల హయాంలో జరిగిన దుర్మార్గ, దుశ్చర్యలన్నిటినీ పైనా జరగాలని కోరుతున్నాయి. అంతేకాదు హిందూధర్మం, హిందూ దేవాలయాలపై జరిగిన దురాగతాలతో పాటుగా, చంద్రబాబు, జగన్ ప్రభుత్వాల హయాంలో జరిగిన సింహాచలం భూముల కుంభకోణం వ్యవహారం మొదలు, ఇతరేతర సంఘటనలపై కూడా సమగ్ర విచారణ జరగాలని

దక్షిణ కాశీగా విరాజిల్లుతున్న అంతర్వేది శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్వామి ఆలయ ప్రాంగణంలోనే సెప్టెంబర్ 5వ తేదీ అర్ధరాత్రి సమయంలో దివ్యరథం అగ్నికి ఆహుతయింది. కల్యాణ వేడుక అనంతరం వివాహశోభితుడైన నారాయణుడు, శ్రీదేవి, భూదేవి అమ్మవార్లతో కలసి తన సోదరి అశ్వరూడాంభిక (ఈ అమ్మవారిని స్థానికులు గుర్రాలక్క అని పిలుస్తారు)కు చీరసారెలు ఇవ్వడానికి వెళ్లేది ఈ అద్భుత రథం మీదనే. ఈ అనూహ్య సంఘటన కోసనీమ ప్రజలను ఉలిక్కిపడేలా చేసింది. అధికారుల వాదన ఎలా ఉన్నా భక్తబృందం మాత్రం ఇది విద్రోహ చర్యనని ఆగ్రహంతో ఊగిపోతోంది. హైందవశక్తి, భజరంగదళ్, విశ్వహిందూపరిషత్, హిందూ చైతన్యవేదిక, ధర్మవీర్ ఆధ్యాత్మిక వేదిక, ఆంధ్రప్రదేశ్ పురోహిత బ్రాహ్మణ సమాఖ్య, భారతీయ జనతాపార్టీ, జనసేన, తెలుగుదేశం, కాంగ్రెస్ వంటి సంస్థలకు చెందిన కార్యకర్తలు స్వామివారి ఆలయం వద్ద ప్రత్యక్ష ఉద్యమాలు నిర్వహిస్తున్నారు.

ఇది కొత్త రథం. 1960వ సంవత్సరంలో స్వామివారి సేవకు అప్పటి అధికారులు, ధర్మకర్తల

శివమెత్తిన హిందూ సంఘ

మండలి తయారుచేయించారు. నిర్మాణానికి ఆనాడు నాలుగేళ్లు పట్టింది. ప్రస్తుత విలువ రూ. 95 లక్షలు. ఈ మేరకు రథానికి 54 లక్షలకు బీమా చేయించినట్టు ఆలయ అధికారులు చెబుతున్నారు. దాదాపు నలభై అడుగుల ఎత్తయిన రథమిది.

సంఘటనా క్రమాన్ని పరిశీలిస్తే- ఏటా భీష్మ ఏకాదశికి అంతర్వేది ఉత్సవాలు జరుగుతాయి. అప్పుడు మాత్రమే ఒకరోజు స్వామి వారి ఊరేగింపునకు రథం బయటకు తీస్తారు. దాదాపు లక్ష మంది రథోత్సవాన్ని వీక్షిస్తారు. మామూలు రోజులలో ఆలయం ఎదురుగా నిర్మించిన షెడ్లో రథం ఉంచుతారు. సెప్టెంబర్ 5వ తేదీ అర్ధరాత్రి షెడ్ నుండి మంటలు రావడంతో స్థానికులు రాజోలు ఫైర్ సిబ్బందికి సమాచారం అందించారు. రాత్రి ఒంటి గంటకు ఇది జరిగింది. 30 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న రాజోలు నుండి అగ్నిమాపక వాహనం రావలసి ఉండడంతో అప్పటికే రథాన్ని

అగ్నికీలలు చుట్టుముట్టాయి. ఈ వార్త కోసనీమ అంతా గుప్పుమనడంతో భక్తులు హతాశులయ్యారు. ఆలయ ఇన్చార్జి ఈవే చక్రధరరావు సుఖినేటిపల్లి పోలీసులకు, తమ శాఖాధికారులకు సమాచారం అందించారు. దేవాదాయ ధర్మాదాయ శాఖా మాత్యులు వెల్లంపల్లి శ్రీనివాస్ జిల్లా ఉన్నతాధికారులతో మాట్లాడి తదుపరి చర్యలు చేపట్టారు.

షెడ్లో విద్యుత్ షార్ట్ నర్నూట్ వల్లనా, ఆకతాయిల వల్లనా, విద్రోహ చర్య, పిచ్చివాడి పనా లేక తేనెతొట్టెను తొలగించే క్రమంలో రాలిన నిప్పురవ్వల వల్ల ప్రమాదం జరిగిందా అనే కోణాలలో దర్యాప్తు ప్రారంభం అయ్యింది. విజయవాడ నుండి ఫోరెన్సిక్ బృందం, డాగ్స్కాడ్ వచ్చాయి.

6వ తేదీ ఆదివారం రాష్ట్ర బి.సి.సంక్షేమ శాఖామాత్యులు చెల్లబోయిన శ్రీనివాస వేణుగోపాలకృష్ణ, రాజోలు శాసనసభ్యులు రాపాక వరప్రసాదరావు, అమలాపురం పార్లమెంట్ సభ్యురాలు చింతా ఆనూరాధ, జిల్లా కలెక్టర్ మురళీధర్ రెడ్డి, పోలీస్ సూపరింటెండెంట్ అద్వాన్ నయీం అస్మీ, ఎస్.సి. కార్పొరేషన్ చైర్మన్ పి. అమ్మాజీ తదితరులు సంఘటనా స్థలాన్ని సందర్శించారు. కలెక్టర్ సంఘటనా విచారణకు డిపార్ట్మెంట్ ఎంక్వైరీ కమిటీని నియమించారు.

7వ తేదీ సోమవారం విజయవాడలోని మంత్రి వెల్లంపల్లి శ్రీనివాస్ కార్యాలయంలో ఈ సంఘటనకై రివ్యూ పిటీషన్ నిర్వహించి, దేవాదాయ శాఖ నుండి రథం తయారీకి నిధులు మంజూరు, ప్రత్యేకాధికారిగా ఎడిషనల్ కమిషనర్ కె.రామచంద్రమోహన్ ను నియమిస్తూ, ఆలయం వెలుపల సి.సి.కెమెరాలు పని చేయకపోయినా పట్టించుకోని ఆలయ అసిస్టెంట్ కమిషనర్ చక్రధరరావును సస్పెండ్ చేస్తూ నిర్ణయం

నిరసన జ్వాల

కోరుకుంటున్నారు. ఈ సత్వాన్ని బాబుల బంటు అర్థం చేసుకుంటే మంచిది. ఇప్పుడు ఇలా కోరడం బీజేపీ వరకు టీడీపీతో గతంలో జత కట్టిన పాపానికి లెంపలు వేసుకోవడం కూడా.

చంద్రబాబు నడిచిన హిందూ వ్యతిరేక ధోరణికి, వైసీపీ ప్రభుత్వం చర్యలకి పెద్ద తేడా లేదు. అందుకే హిందువుల ఆగ్రహం కట్టలు తెంచుకుంది. చంద్రబాబు ప్రభుత్వం కంటే జగన్ బాబు ప్రభుత్వం మరింత వేగంగా, ఇంకా చాలా వికృతంగా ఓట్ల రాజకీయంలో వడివడిగా అడుగులు వేస్తోంది. చంద్రబాబు, టీడీపీ కేవలం ఓట్ల కోసం మైనారిటీల

బుజ్జగింపులు సాగిస్తే, జగన్మోహన్ రెడ్డి మరో అడుగు ముందుకు వేశారు. ఒక విధంగా హిందూ ధర్మంపై యుద్ధాన్ని ప్రకటించారా అన్నట్లుగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఆయన మాత్రమే కాదు, క్రైస్తవ సమాజం మొత్తం అలాంటి అభిప్రాయం కలిగించే విధంగా వ్యవహరిస్తున్నారు. జగన్ పాలనలో క్రైస్తవ మత ప్రచారం ముందెన్నడూ లేని విధంగా సాగుతోంది. మత మార్పిడులు భయంకరంగా సాగుతున్నాయి. ఈ విషయాన్ని ఎవరో కాదు, అధికార వైసీపీ పార్టీకి చెందిన ఎంపీ రఘురామకృష్ణమరాజు జాతీయ మీడియా సాక్షిగా ప్రపంచానికి తెలియచేశారు.

కృష్ణమరాజు విషయమనే కాదు, జగన్మోహన్ రెడ్డి ప్రభుత్వం రోజు రోజుకు పాపాల చిట్టా పెంచుకుంటూ పోతోంది. టీడీపీ, శ్రీశైలం ఇతర ప్రముఖ దేవాలయాలలో కొలువు తీరిన అన్న మతస్థులను ఏరి వేసేందుకు ప్రయత్నించిన అప్పటి ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ఎల్వీ సుబ్రహ్మణ్యంను రాత్రికి రాత్రి బదిలీ చేసిన సంఘటన మొదలు అనేక విషయాల్లో జగన్మోహన్ రెడ్డి ప్రభుత్వం ఒక మతం పట్ల తన అనుకూలతను బయట పెట్టుకుందనే విమర్శలు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వ నిర్ణయాలు ఆ విధంగా ఉంటున్నాయి.

నాలు, భక్తులు

తీసుకున్నారు. శ్రీకాకుళం జిల్లా అసిస్టెంట్ కమిషనర్ (ఎ.సి.) వై. భద్రాజుకి అంతర్వేది ఎ.సి.బాధ్యతలు అప్పగించారు.

8వ తేదీ మంగళవారం మంత్రి వెల్లంపల్లి శ్రీనివాస్, సాంఘిక సంక్షేమ శాఖామంత్రి పినిపే విశ్వరామ్, బి.సి.నంక్షేమ శాఖామంత్రులు చెల్లబోయిన శ్రీనివాస్ వేణుగోపాలకృష్ణ, ఆలయ అనువంశిక ధర్మకర్త మొగలూరు రాజా స్థానిక ప్రజాప్రతినిధులతో సంఘటన స్థలానికి చేరుకొని అధికారులతో సమీక్ష నిర్వహించారు. ఈ దశలో వివిధ ప్రజాసంఘాలకు చెందిన భక్తులు ఆలయం

వద్దకు చేరుకొని పెద్ద ఎత్తున నిరసనలు ఆరంభించారు. వారిని పోలీసులు అడ్డుకోవడంతో ఉద్రిక్త పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. కొందరు ప్రజాసంఘాల నాయకులు మంత్రులతో వాగ్వాదానికి దిగగా, కొందరు ఆకతాయిలు మంత్రి కారుపై రాళ్లు రువ్వడం, మరికొందరు ఆకతాయిలు ఆలయానికి సమీపంలో ఉన్న చర్చిపై రాళ్లు వినరడం, అంతకుముందు రోజు ఆలయం ఎ.సి.పై దాడికి పాల్పడడం వంటి అవాంఛనీయ సంఘటనలు జరిగాయి. దీనితో ఆలయ పరిసర ప్రాంతంలో యాక్ట్ 30 విధించి, ఆ ప్రాంతాన్ని పోలీసులు తమ ఆధీనంలో పెట్టుకున్నారు. తెలుగుదేశం పార్టీ నుండి మాజీ ఉపముఖ్యమంత్రి నిమ్మకాయల చినరాజప్ప నేతృత్వంలో నిజనిర్ధారణ కమిటీ కూడా ఈ సంఘటన జరిగిన ప్రదేశాన్ని సందర్శించింది. ఘటన నేపథ్యంలో పోలీసులు 37 మందిపై వివిధ కేసులు పెట్టి కొందరిని అరెస్టు చేశారు.

భారతీయ జనతా పార్టీ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు సోము వీర్రాజు నేతృత్వంలో ఈ నెల 9వ తేదీన 'ఛలో అంతర్వేది'కి పిలుపు నివ్వడంతో వివాదం మరో మలుపు తిరిగింది. జిల్లాకు చెందిన బీజేపీ, జనసేన నాయకులను గృహ నిర్బంధం చేసి ఛలో అంతర్వేదిని భగ్నం చేసే ప్రయత్నం చేశారు. అయినప్పటికీ, అనుచరణగణం లేకపోయినా సోము వీర్రాజు అంతర్వేదిని సందర్శించారు. నెల్లూరు, పిఠాపురం, భీమవరం, అంతర్వేది సంఘటనపై జ్యుడీషియల్ ఎంక్వైరీ వేయాలని డిమాండ్ చేసారు. గృహనిర్బంధం చేయడానికి బీజేపీ, జనసేన నాయకులు తీవ్రవాదులు కాదని అన్నారు.

రథం ఆహూతి అపచారానికి ప్రాయశ్చిత్తంగా ఆలయ ప్రధాన అర్చకులు కె.కె.ఆర్. ఆధ్వర్యంలో రుత్విక్కులు విశ్వక్సేనపూజ, పుణ్యహవచనం, మహాశాంతి హోమం పారమాత్రికోపనిషత్ హోమాలను నిర్వహించారు.

జరిగిన సంఘటనను సరిదిద్దటానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 95 లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేసి

అంతర్వేదిలో సోము వీర్రాజు

రాసున్న కల్యాణ మహోత్సవాలకు రథం సిద్ధం చేసి దిశగా చర్యలు చేపట్టింది.

రథం సెగలు ఢిల్లీ దాకా చేరుకున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో హిందూదేవాలయాల పరిరక్షణకై బీజేపీ జాతీయ అధికార ప్రతినిధి జివిఎల్ నరసింహారావు, పార్టీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇన్ చార్జ్ సునీల్ దేవధర్ 10వ తేదీన ఢిల్లీలోనూ, జనసేన అధ్యక్షుడు వవన్ కల్యాణ్ హైదరాబాద్ లోని తన నివాసంలోనూ, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి, విశాఖ తదితర జిల్లాలకు చెందిన బీజేపీ, జనసేన ప్రతినిధులు వారి వారి ఇళ్లవద్ద నల్లబాడ్డీలు ధరించి నిరసన చేపట్టారు.

ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం దోషులను గుర్తించి కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలని విశ్వహిందూ పరిషత్ తూర్పుగోదావరి జిల్లా శాఖ అధ్యక్షులు అక్కిరెడ్డి సుబ్రహ్మణ్యం, కార్యదర్శి ప్రయాగ నరసింహమూర్తి, హిందూ ధర్మరక్షా సమితి జిల్లా కార్యదర్శి అడబాల నరసింహారావు కోరారు. ఆలయాలపై ఇటువంటి దాడులు జరుగకుండా చూడాలని విజ్ఞప్తి చేసారు. 10వ తేదీన అంతర్వేది ఘటనపై సీబిఐ విచారణకు ఆదేశిస్తూ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి నిర్ణయం తీసుకోవడం కొనమెరుపు.

- జి. జవహర్ లాల్
జర్నలిస్ట్, సఖినేటిపల్లి

కొత్త రథం సమూహా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దీని నిర్మాణానికి రూ.95 లక్షలు హడావుడిగా మంజూరు చేసింది.

పాదగయ, అష్టాదశ పీఠాలలో ఒకటి, పురుహూతికాంబ సమేత కుక్కుటేశ్వరుడు కొలువై ఉన్న ప్రసిద్ధ పుణ్యక్షేత్రం పిఠాపురంలో 21.01.2019వ తేదీ ఉదయం కనిపించిన దృశ్యాలు హిందువుల మనోభావాలను ఘోరంగా గాయపరిచాయి. అగ్రహారంలో ఉన్న ఉమాశంకర దేవాలయ ప్రాంగణంలోని ఆంజనేయస్వామి, గణపతి, సాయిబాబా, అయ్యప్పస్వామి విగ్రహాలు ముక్కు, చెవులు, ముఖాలు చిద్రమైపోయి కనిపించాయి. దుండగులు రాత్రి వాటికి అంతటి అపచారం తలపెట్టారు. అదే రోడ్డు చివర సాక్షాత్తు న్యాయస్థానం సమీపంలో ఉన్న అమ్మవారి గుడిలోని విగ్రహాలను కూడా ధ్వంసం చేశారు. ఆరోజునే కొంతమంది భక్తులు, బాధ్యత కలిగిన హిందువులు పోలీసులకు

పిఠాపురంలో విగ్రహాల ధ్వంసం గుర్తు లేదా?

సమాచారం ఇచ్చారు. క్లౌన్ డీమ్ వచ్చి పరిశీలించింది. చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాల నుండి కూడా భక్తులు, హిందూ సంస్థల సభ్యులు వచ్చి రోడ్డుమీద ధర్మా చేశారు. ఆ మరుసటి రోజు నిరసన మరింత తీవ్రమైంది. హిందూ ధార్మిక సంస్థలు, విశ్వహిందూ పరిషత్, ధర్మవీర్, శివశక్తి, హిందూసేన, ఆర్ఎస్ఎస్, బ్రాహ్మణ పురోహితుల సంఘ నాయకులు, బిజెపీ నాయకులతో కలిసి రామాలయంలో భవిష్యత్ కార్యాచరణకు యోజన చేశారు. ఆపై స్థానిక పోలీస్ స్టేషన్ ముట్టడి కార్యక్రమం నిర్వహించారు. కేసును సిఐడికి అప్పగిస్తామని చెప్పి తాత్కాలికంగా పోలీసులు ఉద్యమాన్ని ఆపు చేశారు. వారం గడువు కోరారు. కానీ పోలీసు శాఖ నుంచి ఏ విధమైన సమాచారం లేకపోవడంతో సాధుసంతులు, పీఠాధిపతులు వచ్చి, సాక్షాత్తు శ్రీపాద వల్లభుడు జన్మించిన ప్రదేశంలో ఇది జరగడం దుశ్చర్య అని వెంటనే దుండగులను పట్టుకొని కఠినంగా శిక్షించాలని కోరారు.

30.01.2019వ తేదీన పిఠాధిపతులు, పరిపూర్ణానంద స్వామి, జొన్నపిత్తుల రామలింగేశ్వరరావు, హిందూ చైతన్య సంఘనాయకులు గురవయ్య, విజయవాడ నుంచి ప్రముఖులు వచ్చి పోలీసు వారిని హెచ్చరించారు. వారం రోజులలో ఈ విషయాన్ని తేల్చకపోతే 'ఇక్కడే ఆమరణ నిరాహార దీక్ష చేస్తానని' పరిపూర్ణానందస్వామి హెచ్చరించారు. సరిగ్గా వారానికి పరిపూర్ణానంద వచ్చారు. పశువుల సంతస్థలంలో పెద్ద బహిరంగ సభ జరిగింది. హిందువుల డిమాండ్లు నెరవేర్చవలసినదేనని మరొకసారి హెచ్చరించారు. వారం తర్వాత పోలీసులు ఎవరినో తీసుకువచ్చి దోపిడీగా నిలిపారు. అతడు పిచ్చివాడట. అతడినే చూపించి అరెస్టు చేసామని చెప్పి, కేసును సిఐడికి అప్పగించామని చెప్పారు.

- రామచంద్రరావు, పిఠాపురం

అంతర్వేది రథం దగ్గం ఘటనకు ఆరు మాసాల ముందు జరిగిందే నెల్లూరు జిల్లా కొండబిట్రగుంట ప్రసన్న వేంకటేశ్వరస్వామి రథం దగ్గం ఉందంతం. బ్రహ్మాత్మవాల్లో వినియోగించే ఆ భారీ రథాన్ని ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 13 అర్ధరాత్రి 'ఎవరో' దహనం చేశారు. బ్రహ్మాత్మవాలకు 20 రోజుల ముందు జరిగిన ఈ ఘటన కూడా భక్తుల మనోభావాలను గాయపరిచింది. హిందూ సంఘాలు, హిందువులు ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. కొండ దిగువకే మెట్ల మార్గం వద్ద రథాన్ని నిలిపి ఉంచారు. ఎండావానల నుంచి రక్షణగా తాటాకులు కప్పిన రథానికి నిప్పుపెట్టారు. సమీపంలోనే ధాన్యం ఆరబోసుకుని కాపలాగా నిద్రిస్తున్న రైతులు మంటలను గుర్తించారు.

బిట్రగుంట స్వామి రథానికి అపచారం

కావలి అగ్నిమాపక శాఖ 2 గంటలు శ్రమించి తెల్లవారు జామున 4.30 గంటలకు మంటలను అదుపు చేయగలిగారు. అప్పటికే రథం బొగ్గుల కుప్పగా మారింది. ఘటనకు కారణంగా అనుమానిస్తున్న స్థానిక యువకుడిని పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకున్నారు. మతి స్థిమితం సరిగా లేక తరచూ ఉన్మాద చర్యలకు పాల్పడే యువకుడే నిప్పు అంటించి ఉంటాడనే అనుమానంతో స్టేషన్కు తరలించి విచారణ చేపట్టారు. భక్తులు మాత్రం పలు అనుమానాలు వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

గతంలో ఉత్సవాలకు కనీసం నెలరోజుల ముందే రథాన్ని పరిశీలించి అవసరమైన మరమ్మత్తులు చేపట్టేవారు. ఈసారి మాత్రం బాహ్య స్వరూపాన్ని పరిశీలించేందుకు కూడా పైన ఉన్న తాటాకుల కప్పు కూడా తొలగించలేదు. ఉత్సవాలంటే హుందీలు నింపుకోవడం అనే ఆలోచన తప్ప ఆలయ అధికారులు బాధ్యతగా వ్యవహరించడం లేదని భక్తులు దుమ్మెత్తి పోశారు. వాచ్మన్ లేడు. కొండపైన తరచూ ఖాళీ మద్యం సీసాలు కనిపిస్తున్నాయని పదే పదే భక్తులు ఫిర్యాదు చేస్తున్నా పట్టించుకోవడం లేదనే విమర్శలున్నాయి.

ప్రసన్న వెంకటేశ్వరస్వామి రథాన్ని దహనం చేసిన ఘటనపై సమగ్ర విచారణ చేపట్టాలని కావలి ఎమ్మెల్యే రామిరెడ్డి ప్రతాప్కుమార్ రెడ్డి దేవదాయ శాఖ అధికారులు, పోలీసు అధికారులకు అప్పుడు సూచించారు. ఉత్సవాల ఏర్పాట్లు, ప్రసాదాల పంపిణీ, తదితర అంశాలపై టీటీడీ వేదపండితులతో సంప్రదింపులు జరిపామని ఆనాడే ఆయన చెప్పారు. స్వామివారికి నూతన రథాన్ని సిద్ధం చేయించడంతోపాటు రథాన్ని భద్రపరిచేందుకు శాశ్వత కట్టడాన్ని కూడా నిర్మించేందుకు అవసరమైన చర్యలు చేపడతామని కూడా చెప్పారు. ఎలాంటి చర్యలు జరిగాయో ఇప్పటి వరకు తెలియదు.

వీహెచ్పీ, బజరంగ్ దల్ కార్యకర్తల ఆందోళన

ఆలయం ఎదుట స్థానికుల ఆందోళన, కుడి పక్కన రథం షెడ్

అంతర్వేదిలో వైసీసీ మంత్రులు

రథం దగ్గరనుండుకు ప్రాయశ్చిత్త కార్యక్రమం

పాస్టర్లకు, ఇమాలకు జీవనభృతి ఇస్తామని చంద్రబాబు వాగ్దానం చేశారు, జగన్ ప్రభుత్వం ఆ వాగ్దానాన్ని అమలు చేసింది. నెలకు ఐదు వేల రూపాయల వంతున ప్రభుత్వ ఖజానా నుంచి అన్య మత ప్రచారకులకు ఇస్తోంది. రాష్ట్రంలో మత ప్రచారాన్ని, మత మార్పిడులను ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా ప్రోత్సహిస్తోంది. అదేమి లౌకిక న్యాయమో గానీ, దేవాలయ భూముల తెగనమ్మడానికి తలుపులు తీసిన సెక్యులర్ ప్రభుత్వాలు చర్చిల నిర్మాణాలకు, బాగోగులకు ప్రభుత్వ ఖజానా నుంచి నిధులు సమకూరుస్తున్నాయి. ఇప్పుడు కాదు, ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో వైస్సార్ ప్రభుత్వ హయాంలోనే చర్చిల నిర్మాణానికి ప్రభుత్వ నిధులు కేటాయించడం వివాదం అయింది. ఈ విషయంలో ప్రజ్ఞాభారతి తరపున త్రిపురనేని హనుమాన్ చౌదరి హైకోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేశారు కూడా. అయినా ఈ ధోరణి ఆగలేదు. హిందూ దేవాలయాలు, హిందూధర్మం, హిందూ సంస్కృతీ సంప్రదాయాలపై ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా జరుగుతున్న దాడులను, అలాంటి అకృత్యాల పట్ల ప్రభుత్వం స్పందిస్తున్న తీరు అనుమానాలకు ఆస్కారం కలిపిస్తోంది. ప్రమాణ స్వీకారం రోజునే తమ పవిత్రాత్మను బయట పెట్టుకున్న వైఎస్ జగన్మోహన్ రెడ్డి 16 నెలల పాలనలో ఒకటొకటిగా వెలుగు చూసిన, 'దేవాలయ దుర్బలనలు' దుర్మార్గ చేష్టలు, క్రైస్తవీకరణ కుట్రల పర్యవసానంగానే ఈరోజు హిందూ మనోరథం భగ్గమంటోంది. గతంలోనూ మతం మార్చుకున్న వారు, మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు అయ్యారు. అయితే, ఎవరూ ఇలా ఎముకలు మెళ్లే వేసుకోలేదు.

అందుకే, అకృత్యాలను చూసి చూసి, విసుగెత్తిన హిందువులు వాస్తవాలను గ్రహిస్తున్నారు. రథం దగ్గం తరువాత వెల్లువెత్తిన ఆగ్రహంలో కొందరు అక్కడి ఒక చర్చి మీద రాళ్లు వేసినట్టు తెలుస్తోంది. ఇది జరిగి ఉండవలసింది కాదు. కానీ రెండు మూడు దశాబ్దాల క్రితం వరకు, అంటే హిందూ సంఘాలు పూర్తి చైతన్యం పొందే వరకు అంతర్వేది ఉత్సవం సహా, ఆ ప్రాంతంలో జరిగే అన్ని హిందూ ఉత్సవాలలోనూ క్రైస్తవ మత ప్రచారకులు యధేచ్ఛగా చొరబడేవారు. బాకాలతో ఊదరగొట్టేవారు. అంతర్వేది చుట్టూ ఉన్న కేశవదాసుపాలెం, అంతర్వేదిపాలెం, సఖినేటిపల్లి, మూడుతూములు ప్రాంతం, టేకిశెట్టిపాలెం, మోరిలలో క్రైస్తవం విస్తృతంగా పెరిగిన మాట ఎవరూ కాదనలేరు. ఒకప్పుడు బంగాళాపెంకులతో కూలిపోతున్నట్టు ఉండే చర్చిలు ఇప్పుడు రమ్యహర్రాల రూపుదాల్చాయి. రథం ఆందోళన సందర్భంగా రాళ్లు పడిన చర్చి నిర్వాహకులు యాభయ్ లక్షలు నష్టపరిహారం అడుగుతున్నారని వార్త. అవి అంత ఖరీదైన కట్టడాలు. క్రైస్తవ ప్రచారకులు ఎంత బరితెగించి మాట్లాడుతున్నారో టీవీ చానెళ్ల చర్చలు చూసినా తెలుస్తుంది. ఇక్కడి గ్రామాలలో సభలు పెట్టి హిందూ దేవుళ్లను, సంస్కృతిని దూషించడం కూడా సర్వసాధారణం. తిరుమలలో అన్యమత ప్రచారం, శ్రీశైలంలో, భద్రాచలంలోనూ అదే. మత స్వేచ్ఛ అంటే ఇదేనా? జగన్ కాస్త నోరు తెరిచి చెప్పాలి.

అంతర్వేది రథం దహనంతో వైసీసీ నిజరూపం బయట పడింది. హిందువులు సహజంగా ఇంకొకరి జోలికి వెళ్లరు. ఇతరులు చేసింది తప్పుని తెలిసినా, అపచారమని గ్రహించినా వారి పాపానా వారే పోతారని దైవం మీద భారం వేసి అందరి మంచినీ కోరుకుంటారు. అయితే, అంతర్వేది, అంతకు ముందు పితాపురం, అంతకంటే ముందు వెనకా నెల్లూరు, గుంటూరు, ఇంకా అనేక చోట్ల జరిగిన దేవాలయాల కూల్చి వేటలు, విధ్వంసాలు, దహనాలు చూసి చూసి హిందువుల సహనం నశించింది. ఒక విధంగా, అన్యమతాలు, అన్యమత సమర్థకులు, సర్కార్ స్వాములు హిందూ జాగృతిని మేలుకొలిపారు. అందుకు వారికి హిందూ సమాజం కొంత రుణపడి ఉంటుంది.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఆయన పదవీవిరమణ చేసిన నౌకాదళ అధికారి.. తన నివాసం నుంచి బయటకు రాగానే కొందరు గూండాలు ఆయనపై దాడి చేసి తీవ్రంగా కొట్టారు. ఈ ఘటన మహారాష్ట్ర రాజధాని ముంబైలో జరిగింది. ఇంతకీ దాడికి గురైన మదన్ శర్మ చేసిన నేరం ఏమిటి? ముఖ్యమంత్రి ఉద్ధవ్ రాత్రేపై చేసిన ఓ వ్యంగ్యచిత్రాన్ని సోషల్ మీడియాలో షేర్ చేయడం. దాడి చేసిన గూండాలకు శివసైనికులు అనే ముద్దు పేరు. దేశ ఆర్థిక రాజధానిలో కొనసాగుతున్న అరాచక పరిస్థితికి ఈ ఘటన ఒక మచ్చుతునక మాత్రమే. ఈ నేపథ్యంలోనే బాలీవుడ్ నటి కంగనా రనౌత్ ముంబై గురించి చేసిన వ్యాఖ్యలను వివాదాస్పదం చేసి బదులు అక్కడి పరిస్థితులను కూడా గమనించాలి. ముంబై డ్రగ్స్ మాఫియా, పోలీసులపై కంగనా చేసిన వ్యాఖ్యలపై కన్నెరచేసిన ఉద్ధవ్ రాత్రే సర్కారు తప్పు మీద తప్పు చేస్తూ విమర్శల పాలవుతోంది.

శివసైనికులతో ఝాన్సీరాణి డీ

బాలీవుడ్ యువ నటుడు సుశాంత్ సింగ్ రాజ్ పుత్ ఆత్మహత్య ఎన్నో ప్రశ్నలను మిగిల్చింది. దీని వెనుక గల కారణాలు దేశమంతటా చర్చనీయాంశంగా మారాయి. ముఖ్యంగా ఈ కేసు దర్బాస్తు విషయంలో ముంబై పోలీసుల తీరుపై అనేక అనుమానాలు కలుగుతున్నాయి. పైకి సుశాంత్ ప్రియురాలు రియా చక్రవర్తి కనిపిస్తున్నా తెరవెనుక ఇంకా ఎంతోమంది ఉన్నారని చెబుతున్నారు. ఒక దశలో ముఖ్యమంత్రి ఉద్ధవ్ రాత్రే తనయుడు ఆదిత్యరాత్రే పేరు కూడా వినిపించింది. బాలీవుడ్ లో బంధుప్రీతి (నెపోటిజం), డ్రగ్స్ మాఫియా లింకులు కూడా తెర మీదకు వచ్చాయి. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ తీరుపై అనుమానంతో సుశాంత్ కుటుంబ సభ్యులు తమ స్వస్థలం పట్నాలో ఫిర్యాదు చేశారు. కేసు దర్బాస్తు కోసం ముంబై వచ్చిన బిహార్ పోలీసులకు సహకరించకపోగా, వచ్చిన అధికారులను కరోనా పేరుతో క్వారంటైన్ చేయడం వివాదాస్పదంగా మారింది. ఈ దశలో బిహార్ ప్రభుత్వం వినతి మేరకు

కేంద్ర ప్రభుత్వం సుశాంత్ అనుమానాస్పద మృతిపై సీబీఐ దర్బాస్తుకు ఆదేశించింది. చివరకు సుప్రీంకోర్టు కూడా సీబీఐ దర్బాస్తు కోసం ఆమోదముద్ర వేయడంతో పాటు కేసు దర్బాస్తులో సహకరించాలని ముంబై పోలీసులకు ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

వాస్తవానికి సుశాంత్ ఆత్మహత్య కేసును మొదటి నుంచి సంక్లిష్టంగా మార్చి అనుమానాలకు ఆస్కారం ఇచ్చింది మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వమే. సుశాంత్ తల్లిదండ్రుల ఫిర్యాదు విషయంలో నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించడమే కాకుండా దీన్ని మహారాష్ట్ర ఆత్మగౌరవ విషయంగా చిత్రీకరించింది. బిహారీలపై విద్వేషాన్ని రగిలించే ప్రయత్నం చేసింది. తమ తప్పులు కప్పిపుచ్చుకోవడానికి ఉ

ద్ధవ్ ప్రభుత్వం ఇదంతా కేంద్రం, బీజేపీల కుట్ర అంటూ విమర్శలకు దిగింది. ఈ విషయంలో సంజయ్ రాత్ అనవసర దూకుడు శివసేన ప్రతిష్ఠను మరింతగా దిగజార్చింది. ఎవరు నోరెత్తినా ఎదురుదాడితో నోరు మూయించాలనే ప్రయత్నం తప్ప వాస్తవాలను వివరించలేదు.

సుశాంత్ కేసులో నటి కంగనా రనౌత్ చేసిన సంచలన ఆరోపణలు కలకలం రేపాయి. బాలీవుడ్ మాఫియా, నెపోటిజం కారణంగానే సుశాంత్ ఆత్మహత్య

క్రాంతిదేవ్ మిత్త

చేసుకోవాల్సిన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయని ఆమె పేర్కొనడంతో దుమారం రేగింది. నటీనటులు, దర్శకనిర్మాతలు, సాంకేతిక నిపుణుల మాటల యుద్ధంతో వివాదం రాజు కుంటూ వచ్చింది. మరోవైపు సుశాంత్ కేసు దర్యాప్తులో డ్రగ్ మాఫియా లింకులు బయటకు రావడం, రాజకీయ నాయకుల జోక్యంతో వివాదం కొత్త మలుపు తిరిగింది. ఈ నేపథ్యంలోనే తనకు మూవీ మాఫియా కంటే ముంబై పోలీసులంటేనే భయమని కంగనా ట్వీట్ చేసింది. దీనికి బదులిచ్చిన శివసేన నాయకుడు సంజయ్ రాట్ 'అంత భయం ఉంటే ముంబైకి రావద్దు' అని కొంటర్ ఇచ్చారు. దీనికి బదులుగా 'ముంబై ఏమైనా పీఓకేనా?' అంటూ ఆమె ప్రశ్నించారు. తనను ముంబై రావద్దనడానికి మీరు ఎవరు? కచ్చితంగా వస్తానంటూ తేదీని కూడా ప్రకటించి నవాలు విసిరారు కంగనా. ముంబై వస్తే అడ్డుకుంటామని శివసేన గట్టిగా హెచ్చరించింది. ఆ సమయంలో కంగనా తన స్వస్థలం హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో ఉన్నారు. తనకు వస్తున్న బెదిరింపుల నేపథ్యంలో రక్షణ కల్పించాలని కోరడంతో కేంద్ర ప్రభుత్వం వై ప్లస్ భద్రత కల్పించింది. కంగనా ముంబైలో అడుగుపెట్టేలోపు అక్రమ నిర్మాణం సాకుతో బాంద్రాలోని ఆమె ప్రొడక్షన్ ఆఫీసును బృహన్ ముంబై అధికారులు కూల్చివేయడం ప్రారంభించారు. దీనిపై ఆగ్రహించిన ఆమె 'బాబర్ ఆర్మీ' తన ఆఫీసును కూల్చేస్తున్నారని ట్వీట్ చేశారు. 'నేన్నుదూ తప్పు చెప్పలేదు. నా శత్రువులు నా మాటల్ని మళ్లీ మళ్లీ నిజం చేస్తున్నారు. ఇందుకే నేను ముంబైని పాక్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ (పీవోకే)తో పోల్చా' అంటూ అధికారులు జేసీబీతో ఉన్న ఫోటోల్ని షేర్ చేశారు. కంగనా ముంబై చేరుకున్న తర్వాత శివసేన కార్యకర్తలు అడ్డుకునే ప్రయత్నాలు చేసినా, ప్రత్యేక భద్రత కారణంగా ఫలించలేదు. కూల్చి వేతలపై ఆమె హైకోర్టును ఆశ్రయించడంతో స్టే ఇచ్చింది. ముంబై అధికారులకు ఇంతకాలం కనిపించని అక్రమ కట్టడం హఠాత్తుగా గుర్తుకురావడం వెనుక కారణాలు బహిరంగ రహస్యమే.

కంగనా మాటల దాడి నేరుగా ముఖ్యమంత్రి ఉద్ధవ్ రాట్నె పైనే జరిగింది. తన గొంతును ఎవరూ నొక్కలేరని తేల్చిచెప్పారు. బృహన్ ముంబై మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (బీఎంసీ)ని గూండారాజ్యంతో పోల్చారు. 'ఏ సిద్ధాంతాలతో బాలాసాహెబ్ రాట్నె పార్టీని స్థాపించారో, ఆ సిద్ధాంతాలను అధికారం

కంగనా కార్యాలయాన్ని కూల్చివేస్తున్న బృహన్ ముంబై మున్సిపల్ అధికారులు

కోసం అమృతం పుచ్చుకున్నారు. శివసేన నుంచి సోనియా సేనగా మారిపోయారు. నేను లేని సమయంలో బీఎంసీ గూండాలు నా ఇంటిని కూల్చేశారు' అని ట్వీట్ చేశారు. అంతేకాదు, ఒక వీడియోలో కంగనా ముఖ్యమంత్రిని ఉద్దేశించి 'ఉద్ధవ్ రాట్నె.. మీరు ఏమనుకుంటున్నారు? ఫిల్డ్ మాఫియాతో కుమ్మక్కై మీరు నా ఇంటిని కూల్చివేసి నాపై పగ తీర్చుకున్నారా? ఈరోజు నా ఇంటిని కూల్చారు. రేపు మీ అహంకారం కూలుతుంది' అని పేర్కొన్నారు.

ఈ మొత్తం వ్యవహారంలో ముఖ్యమంత్రి ఉద్ధవ్ రాట్నె పరువు కాస్తా పోయింది. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో పాటు బృహన్ ముంబై కార్పొరేషన్, ముంబై పోలీసులు అప్రతిష్టను మూట కట్టుకోవాల్సి వచ్చింది. కంగనా విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సరిగ్గా వ్యవహరించలేదని మహారాష్ట్ర గవర్నర్ కోషియారి అసంతృప్తి వ్యక్తంచేశారు. హడావుడిగా ఆమె

కార్యాలయాన్ని కూల్చేయడాన్ని గవర్నర్ తప్పుబట్టారు. ఆ తర్వాత రాజీభవన్ వెళ్లిన కంగనా, ఆమె సోదరి రంగోలి తాము ఎదుర్కొంటున్న నమస్కలను కోషియారికి వివరించారు. న్యాయం చేయాల్సిందిగా కోరారు. మరోవైపు మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ తీరుపై సంకీర్ణ భాగస్వామ్య అయిన ఎన్సీపీ అధినేత శరద్ పవార్ తీవ్ర అసంతృప్తి వ్యక్తంచేశారు. కంగనా విషయంలో అనవసర దూకుడు వద్దని ఉద్ధవ్ రాట్నెను ఆయన హెచ్చరించినా పట్టించుకోలేదు. సోషల్ మీడియాలో కంగనాకు లభించిన మద్దతు ఉద్ధవ్ ప్రభుత్వాన్ని ఇకరాటంలో పెట్టింది. మహారాష్ట్ర మాజీ ముఖ్యమంత్రి దేవేంద్ర ఫడ్నవీస్, హిమాచల్ ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి జైరాం తాకూర్ కూడా కంగనా కార్యాలయం కూల్చివేతను ఖండించారు. కంగనాకు బీజేపీ నాయకులు, కార్యకర్తలు సైతం బాసటగా నిలిచారు. బీజేపీ మిత్రపక్షమైన ఆర్పీఐ(ఎ) కూడా ఆమెకు మద్దతు ప్రకటించింది. కేంద్ర మంత్రి రామ్ దాస్ అధావలె స్వయంగా ఆమె నివాసానికి వెళ్లి సంఘీభావం తెలిపారు.

కంగనా రనౌత్ మాటల దాడిని జీర్ణించుకోలేని శివసేన ఆమె వెనుక బీజేపీ ఉందని, కేంద్రం ఆమెకు కల్పించిన వై ప్లస్ భద్రత ఇందుకు కారణమని విమర్శించింది. బిహార్ ఎన్నికల్లో లబ్ధి పొందడానికే బీజేపీ ఉద్దేశపూర్వకంగా ముంబై పోలీసులపై బురద జల్లుతున్నదని, వారి తరపున కంగనా ఇష్టానుసారం వ్యాఖ్యలు చేస్తున్నారని శివసేన ఆరోపించింది. బిహార్ అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో అగ్రవర్ణ రాజీవ్ శర్మ, క్షత్రియ ఓట్లను ఆకట్టుకోవడం కోసమే బీజేపీ ప్రయత్నిస్తున్నదని దుయ్యబట్టారు. మహారాష్ట్రను అవమానపరిచిన వారికి మద్దతిస్తూ బిహార్ ఎన్నికల్లో గెలుపే ధ్యేయంగా బీజేపీ పనిచేస్తోందని ఆ పార్టీ నేతలు విమర్శించారు. అయితే, ఒక నటి చేసిన వ్యాఖ్యల నేపథ్యంలో ఆమెపై కక్ష సాధించడం శివసేన అపరివక్తతను పట్టి

సుశాంత్ సింగ్

చూపుతోంది. దశాబ్దాలుగా మహారాష్ట్ర రాజకీయాల్లో శివసేన ఎన్నోసార్లు దూకుడు ప్రదర్శించి వివాదాల్లో చిక్కుకుంది. స్థానికుల ఉపాధి కాజేస్తున్నారన్న వంకతో స్థానికేతరులపై ఆ పార్టీ దాడులు చేసింది. ఇప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి నేతృత్వం వహిస్తూ అసహనం, తొందరపాటు ప్రదర్శించడం ఆ పార్టీపై విమర్శలకు దారితీసింది.

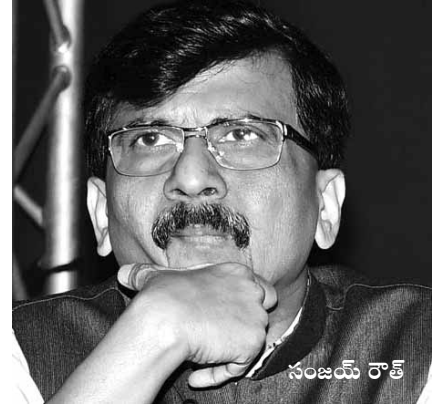
సుశాంత్ సింగ్ ఆత్మహత్య, కంగనా రనౌత్ వ్యవహారంపై శివసేన ఎంపీ సంజయ్ రాత్ 'సామ్నా' పత్రికలో రాసిన వ్యాసంలో వాదిన పదజాలంపై కంగనా మండిపడ్డారు. మహారాష్ట్రను అవమాన పరిచిన వారికి మద్దతిస్తూ బిహార్ లో గెలవాలను కుంటున్నదని, కంగనా వెనుక ఉన్నది కాషాయ నేతలే అని అందరికీ తెలుసని రాత్ పేర్కొన్నారు. కంగనా అభిప్రాయాలు సినీ పరిశ్రమ అభిప్రాయాలు కాదని బాలీవుడ్ ప్రతినిధులు స్పష్టం చేయాలని కోరారు. కనీసం అక్షయ్ కుమార్ అయినా స్పందించాలని అన్నారు. ముంబై పట్ల కృతజ్ఞత చూపేందుకు కొందరికి ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయని చురకలు వేశారు. కొందరికి ముంబై ప్రాధాన్యం కేవలం డబ్బు సంపాదించేందుకేనని, ముంబైని ఎవరైనా రేప్ చేసినా వారికి పట్టదని, ఇలాంటి తరుణంలోనే మహారాష్ట్ర ఒక్కటిగా నిలవాలని రాత్ కోరారు. ఈ విషయంలో కంగనా అనూహ్య వ్యాఖ్యలు చేశారు. 'నిజమే. డ్రగ్ రాకెట్ మాఫియాను బద్దలుకొట్టిన వారికి బీజేపీ మద్దతివ్వడం అత్యంత దురదృష్టకరం. అలా మద్దతు ఇచ్చే కంటే.. శివసేన గూండాలు నాపై దాడి చేయడానికి, నన్ను రేప్ చేయడానికి బీజేపీ మద్దతివ్వాలింది కదా.. అంతేనంటారా సంజయ్ జీ?' అని సెలైర్లు వేశారు. కంగనా మాటల దాడితో ఉక్కిరి బిక్కిరవుతున్న శివసేన కార్యకర్తలు

ఉద్ధవ్ రాత్

సీఎం ఉద్ధవ్ రాత్ ను అవమానించారంటూ పలు పోలీసు స్టేషన్లలో ఫిర్యాదు చేశారు. మరోవైపు కంగనా ఇంటి లేజెట్ల అనుమతులపై ఉచ్చు బిగించే ప్రయత్నం చేస్తోంది ప్రభుత్వం. గతంలో ఆమె మాజీ ప్రియుడు అధ్యాయన్ సుమన్ చేసిన వ్యాఖ్యల ఆధారంగా డ్రగ్స్ కేసులో దర్యాప్తు చేసే పనిలో పడింది. నిషేధించిన పదార్థాలు, నార్కోటిక్స్ డ్రగ్స్ ను ఆమె వాడతారనే ఆరోపణల నిగ్గు తేల్చాలని ముంబై పోలీసులను కోరుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అధికారికంగా లేఖ రాసింది.

కంగనా రనౌత్ గతంలో తాను డ్రగ్ అడిక్ట్ నే అని చెప్పిన వీడియో ఒకటి తాజాగా సోషల్ మీడియాలో వైరలవుతోంది. జీవితంలో ఎన్నో ఒడిదుడుకులను ఎదుర్కొన్నానని.. 16 ఏళ్ల వయస్సులో ఇంటి నుంచి పారిపోయి వచ్చి ఫిల్మ్ స్టార్ అయ్యానని.. అప్పుడే మత్తు మందులకు అలవాటు పడ్డానని కంగనా అందులో తెలిపారు. ఈ నేపథ్యంలోనే కంగనాకు డ్రగ్స్ మాఫియాతో సంబంధాలున్నాయని మహారాష్ట్ర హోంమంత్రి అనిల్

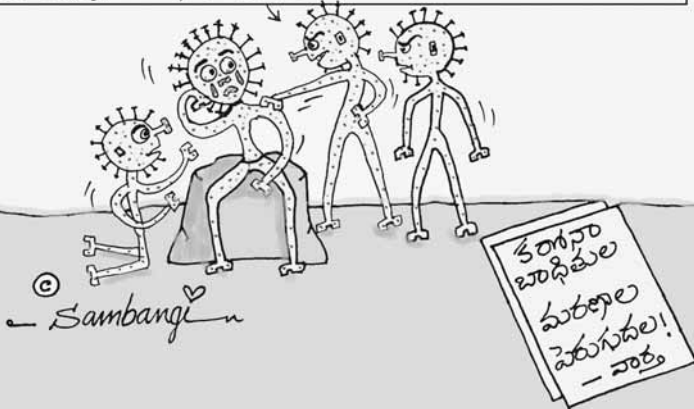
సంజయ్ రాత్

దేశ్ ముఖ్ ఆరోపించారు. దీనికి కంగనా స్పందిస్తూ 'తాను డ్రగ్స్ తీసుకున్నట్టు నిరూపించాలని.. డ్రగ్స్ టెస్ట్ కు తాను సిద్ధంగా ఉన్నానని.. తనకు డ్రగ్ మాఫియాతో లింకులు ఉన్నాయని రుజువుతే ముంబైలో ఎప్పుడూ అదుగుపెట్టిన'ని ట్వీట్ చేశారు. కంగనా వీడియో గతంలో తాను చేసిన తప్పుకు స్వయంగా పశ్చాత్తాపం వ్యక్తం చేస్తున్నట్లుగానే ఉంది. అయితే దీని ఆధారంగా మాఫియాతో లింకులు కలిపేందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

మరోవైపు శివసేనను సవాల్ చేసిన కంగనా రనౌత్ రాజకీయాల్లోకి వస్తారని ప్రచారం జరుగుతోంది. ఆమె బీజేపీలో చేరతారన్న వార్తలు షికారు చేస్తున్నాయి. శివసేన.. సోనియా సేనగా మారిందని.. బాలీవుడ్ సిద్ధాంతాలను ఉద్ధవ్ అధికార దాహానికి తాకట్టు పెట్టారని ఆమె చేసిన వ్యాఖ్యలు చూస్తుంటే రాజకీయాల్లోకి రావడం ఖాయమన్న భావన కలుగుతోంది. అయితే రాజకీయ ప్రవేశంపై ఆమె ఇప్పటివరకు స్పష్టమైన ప్రకటన చేయలేదు. మరాఠీ ప్రజలు తనకు నైతిక మద్దతు ఇస్తున్నారని.. శివసేన ప్రభుత్వ చర్యలను సమర్థించడంలేదని తాజాగా చేసిన ట్వీట్ లో కంగనా పేర్కొన్నారు. ఉద్ధవ్ సర్కారు పోకడలు మరాఠీల ప్రతిష్టను ఏమాత్రం దెబ్బతీయలేవని స్పష్టం చేశారు. ప్రభుత్వ చర్యలకు వ్యతిరేకంగా కంగనా రనౌత్ పోరాటాన్ని సోషల్ మీడియాలో పలువురు ప్రశంసిస్తున్నారు. దర్శకుడు వివేక్ అగ్నిహోత్రి కంగనాకు షేర్ చేసిన ఒక ఎమోజీ వైరలవుతోంది. దీనిలో శివాజీ మహారాజ్.. కంగనాకు కత్తి ఇస్తున్నట్లు ఉండగా.. వెనక మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ఉద్ధవ్ రాత్ ను రావణుడితో పోల్చారు. ఈ ఎమోజీ పట్ల కంగనా ఉద్వేగానికి గురయ్యారు. 'ధన్యవాదాలు వివేక్ జీ. నేను లక్ష్మీబాయి, వీర్ శివాజీ అడుగు జాడల్లో నడుస్తాను. నా పనిని కొనసాగిస్తాను. వారు నన్ను భయపెట్టడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నిస్తున్నారు. కానీ నేను ధైర్యంతో ముందుకు వెళ్తాను. జై హింద్.. జై మహారాష్ట్ర అంటూ కంగనా మరాఠీలో ట్వీట్ చేశారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

గొవర్గి దాడి ! తప్పు మనది కాదు... మాస్కలు, సానిటైజర్లు వాడుమని, సోషల్ డిస్టెన్స్ పాటించమని అల్లు పాలకులు ఇల్లు క్రియోబిలాలు వారికి ఎంప చెప్పినా విసవేమ కదా! ... అందుకే

స్వదేశీ ఉద్యమాన్ని గురించి గూఢచార విభాగంవారి పక్షంవారి నివేదికలో ఇలా నివేదించారు. “ఆర్.ఎస్.ఎస్. ఖాదీ వస్తువులను అమ్మడానికి, విదేశీ వస్తువులను బహిష్కరించడానికి పనిలో ప్రవేశించింది” ప్రభుత్వం అనేకమంది సంఘ కార్యకర్తలను అరెస్టు చేసింది కూడా.

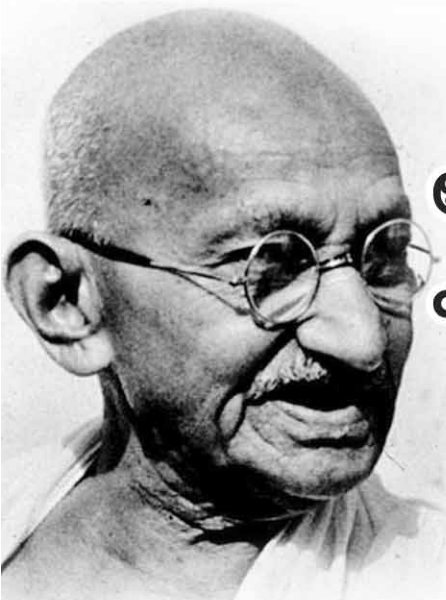
గాంధీజీ హరిజనోద్ధరణ యాత్ర - సంఘం

స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం రోజులలో మహాత్మా గాంధీ సామాజికమైన సమస్యలను ఉపేక్షించి వదిలిపెట్టలేదు. అంటరానితనాన్ని తొలగించే లక్ష్యాన్ని ఆయన కాంగ్రెసు కార్యక్రమంలో ఒక విడదీయరాని అంశంగా చేర్చించారు. సవినయ శాసనోల్లంఘన

కార్యకర్తలకు నిర్మాణాత్మక కార్యక్రమాలపట్ల ఆసక్తి, అభిరుచి లేవు. ఆయన ఇలా వ్రాశారు. “దీనికోసం మొత్తానికి మొత్తంగా కాంగ్రెసు మీదనే ఆధారపడి నట్లుంటే, హిందూధర్మంలో సంస్కరణలు పెద్దగా సాధ్యం కావు. భారతీయులందరూ కాంగ్రెసు వారు కాదు గదా. హిందువులందరూ కూడా కాంగ్రెసు సభ్యులు కారు కూడాను”. ఆయన చేపట్టిన హరిజనోద్ధరణ యాత్ర సైద్ధాంతికంగాను, వ్యావహారికంగానూ హిందూసమాజంలో సామరస్యాన్ని గురించిన ప్రశ్నను ఒక ముఖ్యమైన విషయంగా చర్చకు పెట్టింది. వివిధ సంస్థలు తమకు ఆధారంగా ఉన్న దీనిని సాంఘిక వర్గాలను బట్టి, తమ తమ ఆలోచనా సరళిని అనుసరించి సమర్థించటమో, విరోధించటమో చేశాయి. డా॥భీమరావ్ అంబేద్కర్ ఈ యాత్రను కేవలం ప్రదర్శనోద్దేశంతో చేసినదిగా, పైపై చూపుతో

వారిలో ఒకరైన భాయీ పరమానంద్ గాంధీజీ ఆలోచనా విధానంతో పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తూ, ఒక సభలో హరిజనోద్ధరణ యాత్రను నిరసించారు. గూఢచార విభాగంవారి పక్షంవారి నివేదికలో ఆ సభను ఏర్పరచిన వారిలో డా॥ హెడ్గేవార్ ఉన్నాడని, సభలో వ్యక్తమైనది సంఘం, డా॥ హెడ్గేవార్ల అభిప్రాయమేనని పేర్కొనబడింది. అయితే అది ఎంత తప్పుడు అభిప్రాయమో, ఈ క్రింది నిజాలను పరిశీలించినప్పుడు తెలుస్తుంది.

హరిజన యాత్రను ప్రారంభించటానికి ముందు సన్నాహాలు చేసే నిమిత్తంగా 1933 నవంబరు 5న నాగపూర్లో మహాత్మాగాంధీ గారి నభ జరిగింది. యాత్ర నిర్వహణకై అయిదుగురు సభ్యులతో ఒక స్వాగత సమితి

ఆర్ఎస్ఎస్ మీద నిషేధం ఎత్తివేయమన్న ‘హరిజన్’

చేసినపనిగా భావించారు. కాబట్టి ఆయన అనుచరులు ఈ యాత్రను వ్యతిరేకించారు. మరోవైపున హిందూసమాజంలోని ఛాందసవాదులు కూడా దీనిని తమ సంప్రదాయం మీద దాడిగా చిత్రీకరించారు. వీరు కొన్ని చోట్ల గాంధీజీకి నల్లజెండాలను చూపించి నిరసన వ్యక్తం చేశారు కూడా. హిందూమహాసభలోని కొందరు ప్రముఖ నాయకులు ఈ యాత్రపట్ల తమ అభ్యంతరాన్ని బాహటంగా వ్యక్తంచేశారు. దురదృష్టవశాత్తూ. అలా వ్యక్తంచేసినవారిలో భాయీ పరమానంద్ కూడా ఉన్నారు.

డా॥ హెడ్గేవార్ హరిజనోద్ధరణ యాత్ర సామాజిక ప్రాముఖ్యాన్ని అంచనా కట్టుతూ ఇలా అన్నారు “సామాజిక సమరసత కోసం చేయబడే పనులన్నీ హిందూ సమాజాన్ని బలోపేతం చేసేవే. అటువంటి ప్రయత్నాలన్నింటికీ, చేయగలిగిన అన్నిరకాల సహాయం చేయాలి”. హరిజనులను మిగిలిన సమాజంతో అవిభాజ్యమైన ఏకాత్మతను అనుభవించేవారిగా చేయడాన్ని పవిత్ర దేశసేవగాను, ప్రతి హిందువు నైతికంగా పవిత్రమైన బాధ్యతగాను భావించాడు. కమ్యూనల్ అవార్డుకు వ్యతిరేకంగా, ఉమ్మడి నియోజకవర్గాల ప్రణాళికను సమర్థిస్తూ సంఘం బహిరంగ సభలను ఏర్పాటు చేస్తూ ఉంది. కమ్యూనల్ అవార్డుకు వ్యతిరేకంగా జరిగే జనజాగరణ కోసం డా॥ హెడ్గేవార్ హిందు మహాసభ నాయకులను ఉపయోగించుకొంటూ ఉండేవారు.

ఏర్పాటైంది. సంఘంలో కేంద్రీయ పదాధికారులలో ఒకరైన మార్తాండరావ్ జోగ్ కూడా ఆ స్వాగత సమితిలో ఉన్నారు. జోగ్కి సంఘం స్వయంసేవకులకు ఆయుధశిక్షణ, వ్యాయామ శిక్షణ ఇచ్చే సేనాపతి బాధ్యత ఉండేది. స్వాగత సమితి సభ్యునిగా ఆయనకు సభల గురించి ప్రచారం చేసే బాధ్యతను, సభలో అల్లరులు జరగకుండా క్రమశిక్షణతో జరిగేటట్లు చూసే బాధ్యతను అప్పగించారు. నాగపూర్ కార్యక్రమం బాగా జరగటంకోసం సంఘ స్వయంసేవకులు బ్యాండ్ మీద జాతీయ గీతాలను వాయిించి వినిపించారు. గాంధీజీకి గౌరవపదం సమర్పించారు. జోగ్తో పాటు మరో ప్రముఖకార్యకర్త, మహారాష్ట్ర సంపాదకుడు అయిన ఓగ్లే గాంధీజీకి ఫూలమాల నమర్పించారు. నాగపూర్లో జరిగిన సభ సంఖ్యాత్మకంగాను, అనుశాసనం దృష్ట్యాను, ఏర్పాట్ల దృష్ట్యాను ఎంతగానో విజయవంతమైనది.

మధ్య ప్రాంతాలలో ఎక్కడెక్కడైతే సంఘం నిలద్రొక్కుకుని ప్రభావవంతంగా ఉందో, ఆయా స్థానాలలో గాంధీజీ యాత్రకు స్వయంసేవకులనుండి

ఉద్యమం తర్వాత ఈ లక్ష్యంతో ఆయన వివిధ ప్రాంతాలలో పర్యటించారు. దాదాపు ఒక సంవత్సరం పాటు ఆయన దృష్టి అంటరానితనాన్ని తొలగించే కార్యప్రణాళిక పైనే కేంద్రీకృతమైంది. ఆయన వర్షాల్లో రామమందిరంలో దైవదర్శనం చేసికొని 1933 నవంబరు 17న ఈ ఉద్యమానికి శ్రీకారం చుట్టారు. 1934 ఆగస్టులో ఉద్యమ యాత్ర ముగిసింది. ఈ సందర్భంలో ఆయన 1250 మైళ్ల (2000 కి.మీ) యాత్రను నిర్ణయించారు. దీనికోసం ప్రజలనుండి ఎనిమిది లక్షల రూపాయల నిధి సేకరించారు. ఈ ఉద్యమం హరిజనోద్ధరణ యాత్ర పేరుతో ప్రసిద్ధమైంది.

హరిజనోద్ధరణ యాత్రను కాంగ్రెసు తన కార్యక్రమంగా ప్రకటించుకోవటం వరకైతే చేసింది గాని సంస్థలో ఉత్సాహం ఎక్కడా కనబడలేదు. సంస్థలోని ప్రముఖ నాయకులు కేవలం లాంఛనంగా మాత్రమే ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. హరిజనోద్ధరణ యాత్రకు ముందే గాంధీజీకి ఒక సత్యం స్పష్టంగా కనబడసాగింది - కాంగ్రెసు

సహకారం లభించింది. ఉదాహరణకు గోండియా అనే చోటకు గాంధీజీ చేరగానే 'బ్యాండు మీద సంగీతం వాయింతుకుంటూ స్వయంసేవకుల వందనంతో సంఘం గాంధీజీని స్వాగతించింది' గోండియాలో కాంగ్రెసుకు సంఘంనుండి క్రియాశీలక మైన సహకారం లభించింది. దీనికి ఒక కారణం ఉంది. స్థానిక కాంగ్రెసు కమిటీలో సంఘ స్వయంసేవకులు కూడా ఉన్నారు. సంఘానికి-కాంగ్రెసుకు మధ్య స్థానికంగా సంబంధాలు విషమించిన చోట్లలో ఆ కారణంగా కార్యక్రమ నిర్వాహకులు స్వయంసేవకుల సహకారాన్ని తీసికోవటంలో చొరవ చూపించలేదు. లేదా కొన్నిచోట్ల స్వయంసేవకులు నిరుత్సాహంగా తటస్థులుగా ఉండిపోయారు.

యాత్ర ముగిసేసరికి గాంధీజీకి ఒక విషయం అనుభవానికి వచ్చింది. కాంగ్రెసు ఔపచారికంగా ఈ సామాజిక విప్లవ కార్యక్రమంతో సంబంధ మేర్పరచుకుందేగాని, కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు ఆ కార్యక్రమాన్ని తమదిగా భావించుకొని, దానిలో

శిబిరాన్ని గురించి ఆ స్థలాన్ని సంసిద్ధం చేస్తూ ఉన్నారు. గాంధీజీ అలా పనిచేస్తున్న స్వయంసేవకుల నిబద్ధతను, వరసర ప్రేమాభిమానాలను, సహకరించుకొనే గుణాన్ని, అనుశాసనాన్ని సూక్ష్మంగా గ్రహించారు. శిబిరంలోపల ఎలా ఉంటుందో చూడాలనే ఉత్సుకత మరింత ప్రబలమైంది. ఆయన తనకు అంతరంగిక సహాయకుడైన మహా దేవదేశాయితో ఆ మాట చెప్పారు. దేశాయ వర్ధాలో సంఘ ప్రముఖ నాయకుడు, మధ్య ప్రాంతాల కాంగ్రెసుకు గతంలో ప్రధాన కార్యదర్శిగా పనిచేసిన వ్యక్తి అయిన అప్పాజీ జోషీగారికి ఒక లేఖ వ్రాసి వంపించారు. "గాంధీజీ వసుల ఒత్తిడిలో తలమునకలుగా ఉన్నప్పటికీ, కొంత సమయం కేటాయించి మీ శిబిరానికి వచ్చి చూడాలనుకొంటున్నారు. దయయించి తేదీని, సమయాన్ని సూచించే శ్రమ తీసికోండి" అని వ్రాశారు.

అప్పాజీ జోషీ గాంధీజీ ఆశ్రమానికి వెళ్లి గాంధీజీని కలసి వారి సౌకర్యాన్ని బట్టి శిబిరానికి విచ్చేయవలసిందిగా ఆహ్వానించారు. 1934

వెళ్లినానని గాంధీజీ అన్నారు. అప్పటికి సంఘ సంస్థాపకులు డా॥ హెడ్గేవార్ జీవించి ఉన్నారు. స్వర్గీయ జమనాలాల్ బజాజ్ వారిని శిబిరంలోకి తీసికొని వెళ్లారు. వారిలో (స్వయంసేవకులలో) ఉన్న అనుశాసనం, వారి మధ్య స్పృశ్యాస్పృశ్యభావం ఏమాత్రం లేకపోవటం, వారి నిరాడంబరతలకు గాంధీజీ ఎంతగానో ప్రభావితమైనారు".

1934 డిసెంబరు 26 ఉదయం ఆరుగంటలకు గాంధీజీ శిబిరానికి వచ్చారు. వారు స్వయంసేవకుల మాదిరిగానే భగవాద్వజ్రం ముందునిలిచి ప్రణామ చేశారు. పెరేడ్ను, ఇతర కార్యకలాపాలనూ చూసిన తర్వాత సంఘ స్వయంసేవకులను కలసి మాట్లాడాలనే కోరిక వెలిబుచ్చారు. వారు స్వయంసేవకులను సంఘం యొక్క సామాజిక దర్శనం గురించి, సంఘం యొక్క ఉద్దేశ్యాలును గురించి, అనుశాసనం గురించి అనేక ప్రశ్నలు అడిగారు.

'సంఘ శిబిరంలో రాముడి బొమ్మ, కృష్ణుడి బొమ్మ కనిపించుతున్నాయి. మరి శంకరనిని, గణపతిని మీరు దేవుళ్లుగా అనుకోరా?' అంటూ

1947 సెప్టెంబరు 16న ఢిల్లీలో సంఘ శిబిరంలో స్వయంసేవకులనుద్దేశించి ప్రసంగించారు. హిందూస్థాన్ టైమ్స్ లో వారి ఉపన్యాసాన్ని గురించిన నివేదికలో ఇలా ప్రచురించారు. "కొన్ని సంవత్సరాల క్రిందట తాను వర్ధాలో రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘ శిబిరానికి వెళ్లినానని గాంధీజీ అన్నారు. అప్పటికి సంఘ సంస్థాపకులు డా॥ హెడ్గేవార్ జీవించి ఉన్నారు. స్వర్గీయ జమనాలాల్ బజాజ్ వారిని శిబిరంలోకి తీసికొని వెళ్లారు. వారిలో (స్వయంసేవకులలో) ఉన్న అనుశాసనం, వారి మధ్య స్పృశ్యాస్పృశ్యభావం ఏమాత్రం లేకపోవటం, వారి నిరాడంబరతలకు గాంధీజీ ఎంతగానో ప్రభావితమైనారు".

భాగస్వాములు కాలేక పోయారు.

సంఘాన్ని నేరుగా చూసిన సందర్భం

సంఘ శాఖలను, శిక్షణ శిబిరాలను రహస్యమయమైన కార్యకలాపాల కేంద్రాలుగా ప్రచారం చేసేపని కేవలం బ్రిటీషు సామ్రాజ్యవాదుల ద్వారా జరగటమే కాదు, మన దేశంలోనే సంఘ సిద్ధాంతం గట్టిని అనేక రాజకీయ సంస్థలు, వ్యక్తులు కూడా సంఘాన్ని గురించి దుప్ప్రచారం చేస్తూ వచ్చారు. వీరిలో ఎవరికీ కూడా శాఖ ఎలా నడుస్తుందనిగాని, శిబిరాల్లో కార్యక్రమాలు ఎలా ఉంటాయనిగానీ తెలియనే తెలియదు. వారికి వాటిని ప్రత్యక్షంగా అనుభవంలోకి తెచ్చుకొనే అవకాశం లేదు. ఈ రకం రాజకీయ నాయకులకు పూర్తిగా భిన్నమైన వ్యక్తి గాంధీజీ. వారు సంఘాన్ని గురించి ప్రత్యక్షంగా తెలిసికొనడానికి, సంఘ సంస్థాపకునితో కలసి చర్చించడానికి ఉత్సుకత చూపించారు. సంఘానికి నాగపూర్ తర్వాత అత్యంత ప్రభావవంతమైన కేంద్రంగా వర్ధా రూపుదిద్దుకొంది. మహాత్మాగాంధీజీ వర్ధా ఆశ్రమానికి సమీపంలోనే సంఘ శీతాకాల శిబిరం 1934 డిసెంబరులో జరుగుతూ ఉంది. పక్షం రోజుల ముందు నుండే స్వయంసేవకులు

డిసెంబర్ 25న జమనాలాల్ బజాజ్, మీరాబెన్, మహాదేవ దేశాయ మరికొందరు ఆశ్రమవాసులతో కలసి గాంధీజీ సంఘ శిబిరంలోకి వచ్చారు.

ఈ వాస్తవాన్నికూడా అబద్ధమని ప్రచారం చేస్తున్న వారున్నారు. సంఘం తనకు గౌరవం సంపాదించుకొనడానికి గాంధీజీ పేరును దుర్వినియోగ పరుస్తున్నదని వారు ఆరోపిస్తున్నారు. అయితే ఆశ్చర్యకరమైన విషయం మధ్య ప్రాంతాల కాంగ్రెసు నాయకుడు బ్రిజ్లాల్ బియానీ నియంత్రణలో నడిచిన వార్తాపత్రిక కూడా ఒక వ్యాసంలో ఈ ఉదంతాన్ని అబద్ధాల ప్రపంచపు లక్షణమని నిరసించింది. ఇది సంఘం పట్ల వ్యతిరేకత నిండిన మనస్తత్వానికి ప్రత్యక్ష ఉదాహరణ.

మహాత్మాగాంధీ 1934లో సంఘాన్ని తాను ప్రత్యక్షంగా దర్శించిన విషయాన్ని స్వయంగా సంఘం సభలో చెప్పారు. 1947 సెప్టెంబరు 16న ఢిల్లీలో సంఘ శిబిరంలో స్వయంసేవకులనుద్దేశించి ప్రసంగించారు. హిందూస్థాన్ టైమ్స్ లో వారి ఉపన్యాసాన్ని గురించిన నివేదికలో ఇలా ప్రచురించారు. "కొన్ని సంవత్సరాల క్రిందట తాను వర్ధాలో రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘ శిబిరానికి

ఆయన ఒక స్వయంసేవకుని ప్రశ్నించారు. 'మేము జాతీయ నాయకుల చిత్రాలనే ఉంచుతాం. దేవతల చిత్రాలను కాదు' అంటూ ఆ స్వయంసేవక పరిణీతమైన సమాధానమివ్వటం విని గాంధీజీ ఆశ్చర్యచకితులైనారు. అలాగే స్వయంసేవకులందరూ తమ స్వంత ఖర్చుతో శిబిరానికి వచ్చారని తెలిసి నిర్ఘాతపోయారు.

అప్పుడు గాంధీజీ స్వయంసేవకుల కులాలను తెలిసికోవాలని ప్రయత్నించారు. అప్పుడాయనకు శిబిరంలో బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు, అస్పృశ్యులుగా పేర్కొనబడే మహర్షి ఇలా అన్నికులాల స్వయంసేవకులు కలసిమెలసి ఉంటున్నారు, కలసి భోజనం చేస్తున్నారు, కలసి ఆటలాడుతున్నారని తెలిసివచ్చింది. ఆనందాశ్చర్యాలు ఆయనను ముంచివేశాయి. ఒక స్వయంసేవక ఆయనతో "మేము ఒకరి కులాన్ని మరొకరు పట్టించుకోం. తెలిసికోవాలనే కోరిక ఉండదు. మా అందరిదీ ఒకటే కులం - అది 'హిందుత్వం' అని చెప్పాడు.

అప్పటికి నాల్గు నెలలకు ముందే హరిజన్ దర్శన యాత్ర పూర్తి అయ్యింది. కాబట్టి ఈ విధమైన వ్యతిరేకాత్మకమైన భావనలు చూసి సంఘంపట్ల

ఆయనకుగల జిజ్ఞాస శాంతించింది. అయితే దీనిని స్థాపించిన వ్యక్తి గురించి తెలిసికోవాలని, ఆయనను కలవాలనే ఉత్సుకత వృద్ధి చెందింది.

డా. హెడ్గేవార్ డిసెంబరు 26న శిబిరం ముగింపు కార్యక్రమం సందర్భంగా వచ్చారు. రాగానే వారికి గాంధీజీ వచ్చి సందర్శించిన వార్త తెలిసింది. ఆ రోజేవారు ఇరువురు సహచరులను వెంటబెట్టుకొని గాంధీజీని కలిసేందుకు వెళ్లారు. రాత్రి ఎనిమిదిన్నర గంటలకు గాంధీజీని కలవటంకోసం అప్పజే జోషి వారితో మాట్లాడి నిర్ణయించి పెట్టారు. ఇరువురు జాతీయ నాయకుల మధ్యసంభాషణ యక్షుడు, యుధిష్ఠిరుడు మధ్య సంవాదంలాగా జరిగింది. సంభాషణలో కొన్ని అంశాలు ఇలా ఉన్నాయి.

మహాత్మాగాంధీ - నేను కేంప్ లోకి వచ్చి వెళ్లిన విషయం మీకు తెలిసే ఉంటుంది.

హెడ్గేవార్ - మీరు శిబిరానికి రావటం మా అదృష్టం. మీరు వస్తున్నారని నాకు ముందు తెలియదు. తెలిసి ఉన్నట్లయితే నేనూ ఉండేవాడిని.

మహాత్మాగాంధీ - ఒకరకంగా ఇది మంచిదే అయ్యింది. నేను దావరికం లేకుండా స్వయం సేవకులతో మాట్లాడి అన్ని విషయాలు తెలిసికొనే ప్రయత్నం చేశాను.

ఆ తర్వాత మహాత్మాగాంధీ సంఘం ఆర్థిక పరమైన విషయాల గురించి తెలిసికో గోరారు. సంఘానికి ధనాధ్యులైన వారినుండి సహాయం లభిస్తూ ఉంటుందని ఆయన ఊహ. చందాలు, విరాళాలు ఇచ్చేవారిలో జమనాలాల్ బజాజ్ ప్రసిద్ధుడు. అంతవరకు జమనాలాల్ బజాజ్ నుండిగాని, ఆయన వంటి మరో ధనాధ్యుని నుండిగాని సహాయం తీసికొనకుండా, 'గురుదక్షిణ' ద్వారా ధనసంగ్రహం చేస్తున్నారని తెలిసికొని అంతులేని అశ్చర్యానికి గురైనారు. డా॥ హెడ్గేవార్ కు కాంగ్రెస్ పూర్వంగం గురించి తెలిసిన కారణంగా ఆయన ప్రశ్నించారు. "కాంగ్రెసులో మీ ప్రయత్నాలు ఎందుకు సఫలం కాలేదు? అవసరమైనంత ఆర్థిక సహాయం లభించలేదా?"

హెడ్గేవార్ - డబ్బుకు సంబంధించిన సమస్య కాదు. కాంగ్రెసుది ఒక రాజకీయ సంస్థకు ఉండే మనస్తత్వం. రాజకీయాలలో స్వయంసేవకులనగానే బల్లలు- కుర్చీలు అమర్చేవారు, పట్టాలు పరిచేవారు, ఇలాంటి కూలీలవలె గోచరిస్తారు. ఈ రకమైన కల్పనలోనుండి స్వయం స్ఫూర్తితో పనిచేసే కార్యకర్తలు ఎలా తయారవుతారు?

మహాత్మాగాంధీ - మరి స్వయంసేవకులంటే మీ కల్పన ఏమిటి?

డా॥ హెడ్గేవార్ - సంఘటనలో నాయకులు, కార్యకర్తలు అంటూ రెండు వర్గాలు ఉండకూడదు. సంఘంలో అందరూ స్వయంసేవకులే. స్వీయ ప్రేరణతో వ్యక్తి సమాజ కార్యానికి, రాష్ట్ర కార్యానికి

ప్రాముఖ్యమిచ్చినప్పుడు అతని పాత్ర బల్లలు, కుర్చీలు, కార్పెట్లు వేయటం- తీయటంగాక, రాష్ట్ర నిర్మాణంలో వునాదిలో రాయివలె మౌలికమైనదవుతుంది. సాధారణ జీవితం గడుపుతూనే అతడు అసాధారణమైన కార్యం చేస్తాడు. అంతఃకరణంలో నెలకొనిన ఏకత్వం అత్యవశ్యాసాల కారణంగా కొద్దిపాటి ధనంతోనే, అనేక సంకటాల నడుమ, విషమపరీక్షల నెదుర్కొంటూనే క్రొత్తక్రొత్త స్వయంసేవకులను చేర్చి వారికి రూపుదిద్దగల్గుతాడు.

మహాత్మాగాంధీ - నిన్న నేను వివిధకులాలకు చెందిన స్వయంసేవకులు కలిసిమెలిసి అన్ని పనులూ చేయటం చూశాను. ఇదంతా మీరు ఎలా చేసి చూపగలుగుతున్నారు?

డా॥ హెడ్గేవార్ - వారి చేతనలో దేశీయతా భావాన్ని, హిందువులమనే అభిమానాన్ని మేల్కొల్పుతున్న కారణంగానే, వారు అన్నిరకాల

సంకుచిత భావాలకతీతంగా పైకి లేస్తున్నారు.

డా. హెడ్గేవార్ వృత్తి ద్వారా సంపాదనలోగాని, వివాహబంధంలోగాని ప్రవేశించకుండా తనకు తాను స్వతంత్రునిగా ఉంటూ తన పూర్తి జీవితాన్ని దేశ స్వాతంత్ర్యంకోసం, హిందూ సంఘటన కోసం వెచ్చించారని తెలిసికొనిన గాంధీజీ ముగ్ధులైనారు. కొన్ని సంవత్సరాల తన ప్రజా జీవితంలో నిరంతరం శ్రమించే వ్యక్తి, కార్యకుశలుడు, అందరి గురించి ఆలోచించే సమర్థివాది, విశ్వసనీయుడు, పేరాశలు లేనివాడు అయిన వ్యక్తితో ఆరోజు గాంధీజీ సమావేశమైనారు. సంఘ కార్య సాఫల్యానికై ఆయన డా॥ హెడ్గేవారుకు తన శుభాకాంక్షలను అందజేశారు.

సంఘం గురించి ఈ విధంగా ప్రత్యక్షానుభవం ద్వారా గ్రహించిన కల్పన తన మనసులో స్పష్టంగా ఉన్న కారణంగానే, దేశవిభజన తర్వాత ప్రభుత్వం, హిందూ-ముస్లిం సంస్థల మధ్య ఒకరినొకరు మతోన్మాదులని, అన్యాయాలు, అత్యాచారాలు సాగిస్తున్నారని ఆరోపణలు - ప్రత్యారోపణలు చేసికొంటూ ఉన్న సమయంలో ఆయన ఏ విధమైన సంకోచం లేకుండా సంఘ శిబిరానికి వెళ్లారు. ధ్వజానికి ప్రణామం చేశారు. స్వయంసేవకులతో కలిసి ప్రార్థన చేశారు.

కాబట్టి గాంధీజీ హత్య తరువాత సంఘమీద నిషేధం విధించినపుడు ఆయన స్థాపించిన 'హరిజన'

పత్రిక నిషేధాన్ని ఉపసంహరించాలని కోరింది. ఈ ప్రభుత్వ చర్య గాంధీజీ భావాలకు, ఆదర్శాలకు వ్యతిరేకమని ఆ పత్రిక స్పష్టం చేసింది. ఆ సంపాదకీయం నిజంగా ఒక చారిత్రాత్మక పత్రం.

డా॥ హెడ్గేవార్ మహాత్మాగాంధీని శ్రేష్ట పురుషునిగా, రాష్ట్ర నిర్మాతగా గౌరవించి, సమ్మానించారు. ఆయన ఇచ్చిన ప్రేరణతోనే సంఘం గాంధీజీని ప్రాతఃస్మరణీయుల జాబితాలో చేర్చింది. ఒకసారి ఒక సావర్కర్ వాదికి, ఒక గాంధీవాదికి మధ్య వివాదం సంభవించింది. సావర్కర్, గాంధీ ఈ ఇరువురిలో ఎవరు శ్రేష్టులు అన్నది వారి మధ్య వివాదం. అప్పుడు డా॥ హెడ్గేవార్ కల్పించుకొని "గులాబీ గొప్పదా? మల్లెగొప్పదా? అని తగాదా పడటంలాంటిది మీ వివాదం. గులాబీ మల్లెకు సమానం కాజాలదు, మల్లె కూడా గులాబీకి సమానం కాజాలదు. ఇది సత్యం - అయినప్పటికీ అందం, సుగంధం, కోమలత్వం - ఈ మూడు గుణాలు ఆధారంగా ఈ రెండింటిలో శ్రేష్టమైనది ఏది అని వివాదం ఏర్పడవచ్చు. అటువంటి స్థితిలో ఒకరు మరొకరికి చెందిన పుష్పాన్ని నలిపి పారవేయడానికి బదులుగా తమతమ మనోభూమికల ననుసరించి వేరువేరు పుష్పాలనుండి ఆనందం పొందుతూ ఉండటం మంచిది".

ముస్లింల తుష్టికరణ, భారత జాతీయతను నిర్వచించే తీరు - ఈ విషయాలలో డా॥ హెడ్గేవార్, మహాత్మాగాంధీల మధ్యన స్పష్టమైన అభిప్రాయ భేదాలుండేవి. అయితే తాను రాష్ట్రీయ ఉద్యమాలలో పాల్గొనడానికి ఈ అభిప్రాయభేదాలను డా॥ హెడ్గేవార్ అవరోధాలు కానియలేదు.

నాగపూర్, మరాఠీ మాట్లాడే మధ్య ప్రాంతాలలో గాంధీవాదానికి మొదటినుండి సమర్థకుల సంఖ్య తక్కువే. ఆ విధంగా అక్కడ గాంధీవాదానికి ఆధారపీఠం బలహీనమైంది. కాంగ్రెసు కేంద్ర నాయకత్వం గాంధీవాదం వక్షాన నిలబడిన కారణంగా కాంగ్రెసు సంస్థాగత యంత్రాంగమీద తిలక్ వాదుల ప్రభావం క్షీణించి ఉండవచ్చుగాక, కాని తిలక్ వాదులు ఏనాడూ గాంధీవాదులకు అక్కడ కాలు నిలదొక్కుకొనే అవకాశమీయలేదు. ఆ ప్రాంత రాజకీయ కార్యకలాపాలలో ప్రభావాన్ని చూపిన వారందరూ తిలక వాదులే.

జాతీయ సంగ్రామం సఫలం కావటానికి ఈ విధమైన ధోరణులు దురదృష్టకరమైనవిగా డా॥ హెడ్గేవార్ భావించారు. గాంధీవాద ఉద్యమాలకు ఆయన ఎప్పుడూ సమర్థన అందజేస్తూనే వచ్చారు. ఇరువురి మధ్యన ఆలోచనలలో ఉండే అభిప్రాయ భేదాలు ఉన్నప్పటికీ, హిందూ సమాజ సంస్కరణకు సంబంధించిన సమస్యలమీద వారిరువురూ ఒకరిపట్ల ఒకరు గౌరవ సమ్మానాలు కలిగి ఉండేవారని స్పష్టంగా దౌ్యతకమవుతుంది.

2014 ఎన్నికల్లో ఓ మోస్తరు మెజారిటీతో అధికారం చేపట్టిన కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖరరావు, 2018 డిసెంబర్ లో శాసనసభను రద్దుచేసి ముందున్న ఎన్నికలకు వెళ్లి తిరిగి అధికారం చేపట్టారు. రెండోసారి పాలనా పగ్గాలు చేపట్టి ఈ డిసెంబర్ నాటికి రెండేళ్లు పూర్తికానుంది. ఈ రెండేళ్లలో ప్రజల ఆశలు, ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా కేసీఆర్ ప్రభుత్వం పనిచేయలేదన్నది అందరూ అంగీకరించే సత్యం. ప్రచార ఆర్జాటాలు, హడావుడి తప్ప ఆచరణలో జరిగిందేమీ లేదు. ఇటీవల కాలంలో రాష్ట్రంలో చోటుచేసుకుంటున్న ఘటనలు, సమస్యల పరిష్కారంలో ప్రభుత్వం చేతులెత్తేసిందన్నది చేదు నిజం. ఇది విపక్షాల మాట కాదు, అధికార పార్టీకే చెందిన కొంతమంది నేతలు చెబుతున్న మాట.

కరోనా నియంత్రణలో మొదట్లో కాస్త హడావుడి చేసిన ప్రభుత్వం తరువాత మౌనం వహించింది. కొవిడ్ పరీక్షల నిర్వహణలోనూ తీవ్ర విమర్శల పాలైంది. పొరుగు రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ రోజూ

అభివృద్ధి బండ్రి

వేలసంఖ్యలో పరీక్షలు నిర్వహించగా తెలంగాణ సర్కారు ఆ దిశగా అడుగులే వేయలేదు. చిన్న రాష్ట్రాలైన జార్ఖండ్, ఛత్తీస్ గఢ్ లు కొవిడ్ నియంత్రణలో ముందుండటం విశేషం. కరోనా రోగులు ఎవరైనా సరే ప్రభుత్వ ఆస్పత్రుల్లోనే చికిత్స చేయించుకోవాలని షరతు పెట్టిన కేసీఆర్ తర్వాత మాట మార్చారు. కరోనా బారినపడిన ప్రజా ప్రతినిధులు, మంత్రులు కార్పొరేట్ ఆస్పత్రులకు క్యూకట్టారు. దీంతో ప్రభుత్వ వైఖరి మరోసారి స్పష్టమైంది. పారాసిటామల్ మాత్ర మేమకుంటే కరోనా వెంటనే తగ్గిపోతుందని అసెంబ్లీలో తేలికగా తీసిపారేసిన గులాబీ అధినేత, ఆ తరువాత కరోనా తీవ్రతను అంచనా వేయడంలో, అరికట్టడంలో విఫలమయ్యారని చెప్పడం అతిశయోక్తి కాదు. ఈ విషయాన్ని రాష్ట్ర హైకోర్టు సైతం ఎత్తి చూపింది. కొవిడ్ కు సంబంధించి తమ ఆదేశాలను అమలు చేయడంలేదని ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ రాఘవేంద్రసింగ్ చౌహాన్, జస్టిస్ విజయసేన్ రెడ్డి ఆధ్వర్యంలోని ధర్మాసనం ప్రభుత్వం మీద ఆగ్రహం వ్యక్తంచేసింది. తెలంగాణను కరోనా రహిత రాష్ట్రంగా మారుస్తానని చెప్పిన కేసీఆర్ ఆ విధంగా ఒక్క అడుగు ముందుకు వేయలేదు. వైద్యులపై దాడులు జరిగినా ప్రభుత్వం మౌనాన్ని వీడలేదు. కరోనా క్వారంటైన్ కేంద్రాల్లో సరైన సౌకర్యాలు లేక రోగులు పడిన ఇబ్బందులు అన్ని ఇన్ని కావు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రాయలసీమ ఎత్తిపోతల పథకానికి రూపకల్పన చేసినప్పటికీ అడ్డుకోవడంలో కేసీఆర్ వైఫల్యం చెందారు. ఈ ప్రాజెక్ట్ లో భాగంగా 800 అడుగుల్లో శ్రీశైలం నీటిని రాయలసీమకు తరలించేందుకు ఏపీ ప్రభుత్వం ప్రయత్నాలు ప్రారంభించింది. బెండ్రుట్ల కూడా పిలిచింది. అయితే ఈ విషయంలో కృష్ణా బోర్డుకు లేఖలు రాయడం, చర్చలు జరపడం తప్ప కేసీఆర్ చేసిందేమీ లేదు. సమస్య పరిష్కారం కోసం నేరుగా ఢిల్లీకి వెళ్లి జలవనరుల మంత్రి, ప్రధానమంత్రిని కలిసే ప్రయత్నం కూడా చేయలేదు. పైగా ఈ విషయాన్ని అధికారులకే వదిలేశారు. ప్రస్తుతం ఈ కేసు చెన్నైలోని నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్ లో విచారణ జరుగుతోంది.

హైదరాబాద్ నగరం పరిశ్రమలకు కేంద్రమని ముఖ్యమంత్రి తనయుడు ఐటి శాఖ మంత్రి కేసీఆర్ తరచూ ప్రచారం చేసుకోవడం తప్ప ఆచరణలో

మాత్రం శూన్యంగా కనిపిస్తోంది. రాష్ట్రానికి అనేక సానుకూలతలు ఉన్నప్పటికీ ease of doing business లో ఈ ఏడాది మూడో స్థానానికి పరిమితమవడం ఆలోచించదగ్గ అంశం. గత సంవత్సరం పదో స్థానంలో ఉన్న ఉత్తరప్రదేశ్ ఏకంగా రెండో స్థానానికి ఎగబాకడం విశేషం. రెవెన్యూలోటుతో సతమత మవుతున్న ఏపీ మొదటి స్థానాన్ని నిలబెట్టుకోవడం గమనార్హం. ఈ వైఫల్యాన్ని కేటీఆర్ ఖాతాలో వేయక తప్పదు. యూపీఏ-2 హయాంలో మంజూరైన ఐటిఐఆర్ (ఇన్ ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ అండ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ రీజియన్)ను సాధించుకోవడంలోనూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శ్రద్ధ చూపిన దాఖలాలు లేవు. ఈ ప్రాజెక్ట్ మంజూరైతే రాష్ట్రంలో వేలాదిమంది ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థులకు ఉద్యోగ అవకాశాలు లభిస్తాయి.

రైతుబంధు, ఉచిత విద్యుత్, మిషన్ కాకతీయ, రుణమాఫీ వంటి కార్యక్రమాలు చేపడుతున్నా రాష్ట్రంలో రైతుల ఆత్మహత్యలు మాత్రం ఆగడంలేదు. దీనికి సమాధానం ప్రభుత్వమే చెప్పాలి. ఎన్ సీఆర్ బి (నేషనల్ క్రైం రికార్డ్స్ బ్యూరో) విడుదల చేసిన తాజా గణాంకాల ప్రకారం రైతుల ఆత్మహత్యల్లో తెలంగాణ 4వ స్థానం (491 రైతు మరణాలు)లో ఉండటం ఆందోళన కలిగించే విషయం. 2,680 మరణాలతో మహారాష్ట్ర మొదటిస్థానంలో ఉండగా, 1,331 మరణాలతో కర్ణాటక, 628 మరణాలతో ఆంధ్రప్రదేశ్ మూడో స్థానంలో ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం చేపడుతున్న కార్యక్రమాలు క్షేత్రస్థాయిలో పకడ్బందీగా అమలైతే ఈ పరిస్థితి ఉండదని వేరే చెప్పనక్కరలేదు.

శ్రీశైలం ఎడమగట్టు/భూగర్భజల విద్యుత్ కేంద్రంలో మంటలు చెలరేగి తొమ్మిది మంది ఉద్యోగులు ప్రాణాలు కోల్పోతే ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ కనీసం సంఘటనా స్థలానికి వెళ్లేడు. బాధితులను పరామర్శించలేదు. పరిస్థితిని ఆరా తీయలేదు. బాధిత కుటుంబాలకు పరిహారం ప్రకటించి చేతులు దులుపుకున్నారు. మరోవైపు సచివాలయం కూల్చితే నిర్ణయంపై పెద్దఎత్తున దుమారం చెలరేగింది. ఉమ్మడి రాష్ట్ర అవసరాలను తీర్చిన సచివాలయం తెలంగాణకు సరిపోతుంది. ఇప్పటికిప్పుడు దానిని కూల్చి కొత్త నిర్మాణం చేపట్టాల్సిన అవసరం ఏమిటో ఎవరికీ అర్థం కాని విషయం. సచివాలయం భవనాలు దెబ్బతిన్నాయా? లేదా శిథిలావస్థకు చేరాయా? అంటే అదీ లేదు. నిక్షేపంగా ఉన్నాయి.

ఆగింది!

ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పాటుయ్యాక తమది ధనిక రాష్ట్రమని గొప్పలు ప్రకటించిన కేసీఆర్ ఇప్పుడు బీద పలుకులు పలుకుతున్నారు. గతంలో ఎన్నడూ లేనివిధంగా 2020-21 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గానూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అప్పులు 292,29 లక్షల కోట్లకు చేరనుందని అంచనా. తమ ప్రభుత్వ వైఫల్యాలను కప్పిపుచ్చుకునేందుకు కేంద్రంపై విమర్శలు చేయడం, ఆరోపణలు సంధించడం కేసీఆర్ కు అలవాటుగా మారింది. రాష్ట్ర సమస్యలపై ఈ రెండేళ్లలో కేంద్రం వద్దకు కేసీఆర్ ఎన్నిసార్లు వెళ్లారో ఆయనకే తెలియాలి.

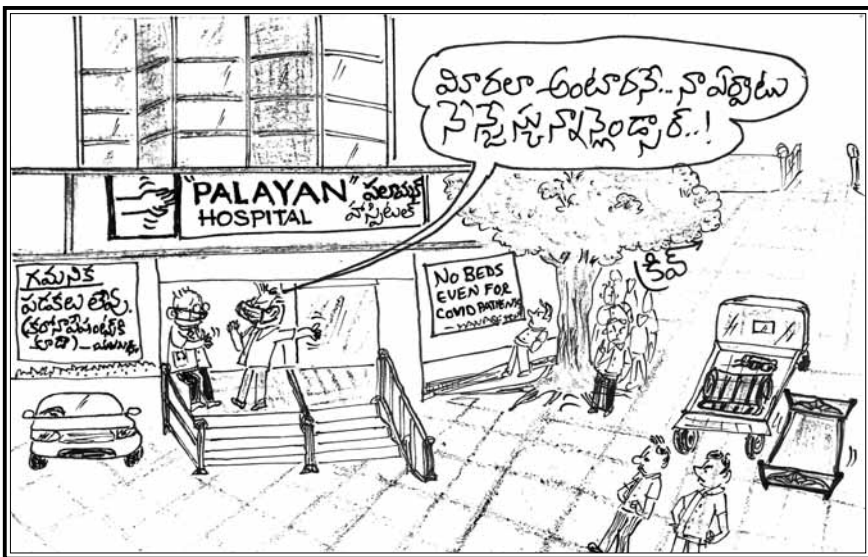
ప్రస్తుతం రాష్ట్రం ఎదుర్కొంటున్న ఆర్థిక ఇబ్బందుల నేపథ్యంలో పాతభవనాలను కూల్చి కొత్తదానిని నిర్మించాల్సిన అవసరం ఏమిటన్న ప్రశ్నకు ప్రభుత్వం నుంచి సరైన సమాధానం లభించడం లేదు. అసలు సచివాలయం ముఖమే చూడని కేసీఆర్ కు తక్షణమే కొత్తది కట్టాలనన్న ఆలోచన ఎందుకు వచ్చిందన్నదే వేయి డాలర్ల ప్రశ్న. కేవలం కాంట్రాక్టర్లకు మేలు చేకూర్చాలన్నదే ప్రభుత్వం అసలు ఉద్దేశమని ప్రతిపక్షాలు విమర్శిస్తున్నాయి.

అంతేకాదు, ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా ప్రారంభించిన రెండు పడక గదుల నిర్మాణం నత్తనడకన సాగుతోంది. గజ్వేల్, సిద్దిపేట, సిరిసిల్ల వంటి కేసీఆర్, హరిశ్ రావు, కేటీఆర్ లు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న నియోజక వర్గాల్లోనే ఈ పనులు చురుగ్గా సాగుతున్నాయి. మిగతా చోట్ల ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడే అన్న చందంగా ఉంది. మిషన్ భగీరథ, మిషన్ కాకతీయ వంటి పథకాల పరిస్థితి కూడా అంతే. ఇంటింటికీ నల్లా నీరు అందించాలన్న బృహత్తర లక్ష్యంతో 2016 ఆగస్టులో ప్రారంభించిన మిషన్ భగీరథ పనులు ఎక్కడికక్కడ నిలిచిపోయాయి. ప్రతి ఇంటికీ స్వచ్ఛమైన తాగునీటిని అందించకపోతే ఓట్లు అడగబోనని చెప్పిన కేసీఆర్ 2018 ఎన్నికల్లో మాట మార్చారు. రూ. 43,791 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో చేపట్టిన ఈ పథకాన్ని 2018 మే నాటికి పూర్తి చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. ప్రస్తుతం

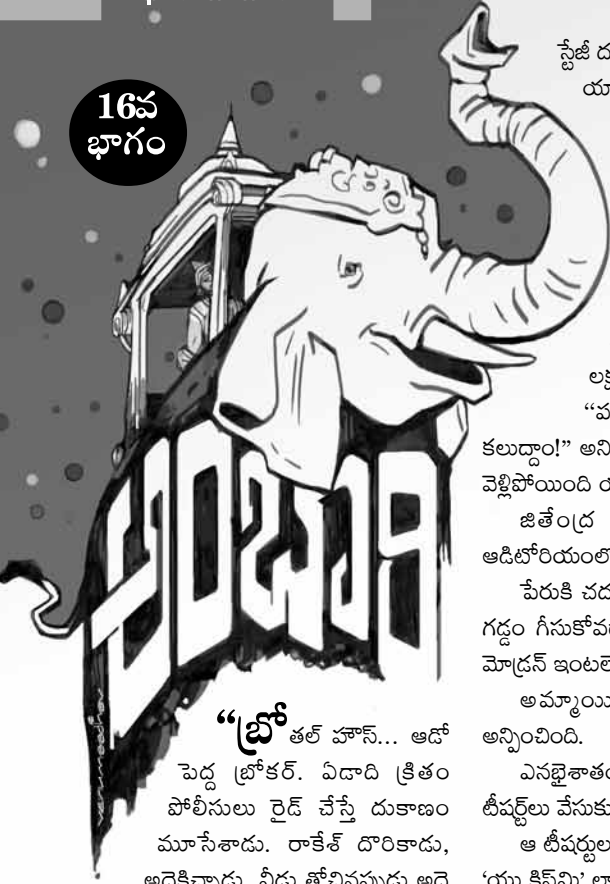
ఇది ఏ దశలో ఉందో ఎవరికీ తెలియదు. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా చెరువులను అనుసంధానించి భూగర్భ జలవనరులను పెంచాలన్న లక్ష్యంతో 2015 మార్చిలో శ్రీకారం చుట్టిన మిషన్ కాకతీయ పథకానిదీ అదే పరిస్థితి. కాశీశ్వరం ప్రాజెక్టును ప్రస్తుతం ఉన్నచోట కాకుండా తుమ్మిడిహట్టి వద్ద చేపడితే ఖర్చు ఎంతో కలసి వస్తుందని నీటిపారుదల రంగ నిపుణులు చేసిన సూచనలను కేసీఆర్ బేఖాతరు చేశారు.

కొత్త జిల్లాల ఆవిర్భావం కూడా ఆశించిన ఫలితాలను ఇవ్వలేదు. అంతేగాక అనవసర గందరగోళానికి దారితీసింది. 10 జిల్లాలను 33 జిల్లాలుగా మార్చడం వల్ల ప్రత్యేకంగా ప్రజలకు ఒరిగిందేమీ లేదు. ములుగు, జనగాం, సిరిసిల్ల, నారాయణపేట, వనపర్తి వంటివి పేరుకు జిల్లాలే తప్ప, అవి నిజానికి ఒక పెద్ద పురపాలక సంఘం స్థాయి కూడా లేవు. కొన్ని జిల్లాల్లో 10 నుంచి 15 మండలాల్లో ఉండటంతో కలెక్టర్లకు తగినంత పని కూడా లేదన్న అభిప్రాయం అధికారవర్గాల్లో వ్యక్తమవుతోంది. జిల్లా ఎస్పీలదీ ఇదే పరిస్థితి. ఒక డివిజన్ స్థాయిలేని పట్టణాలకు ఇప్పుడు ఐ.పి.ఎస్. అధికారులు ఎస్సీలుగా ఉన్నారు. కొత్త జిల్లాల వల్ల రాష్ట్రంలో ఐ.పి.ఎస్., ఐ.పి.ఎస్. అధికారుల కొరత ఏర్పడింది. ఇక వైద్యరంగంలో విచిత్రమైన పరిస్థితి నెలకొంది. వర్షాలకు ఉస్మానియా వైద్యశాల చెరువవుతోంది. చిన్నపాటి వర్షాలకు కూడా ఆసుపత్రిలోకి నీళ్లు వస్తూన్నాయి. మూసీ, హుస్సేన్ సాగర్ సుందరీకరణ మాటలకే పరిమితం అయింది. బస్టీల అభివృద్ధి అలాగే ఉంది. 2018 ఎన్నికల సమయంలో ఉద్యోగుల పదవీ విరమణ వయసును పెంచుతానని కేసీఆర్ ఘనంగా ప్రకటించారు. ఇప్పటివరకు ఆ హామీని పట్టించుకో లేదు. ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పాటుయ్యాక తమది ధనిక రాష్ట్రమని గొప్పలు ప్రకటించిన కేసీఆర్ ఇప్పుడు బీద పలుకులు పలుకుతున్నారు. గతంలో ఎన్నడూ లేనివిధంగా 2020-21 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గానూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అప్పులు 292,29 లక్షల కోట్లకు చేరనుందని అంచనా. తమ ప్రభుత్వ వైఫల్యాలను కప్పిపుచ్చుకునేందుకు కేంద్రంపై విమర్శలు చేయడం, ఆరోపణలు సంధించడం కేసీఆర్ కు అలవాటుగా మారింది. రాష్ట్ర సమస్యలపై ఈ రెండేళ్లలో కేంద్రం వద్దకు కేసీఆర్ ఎన్నిసార్లు వెళ్లారో ఆయనకే తెలియాలి. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం పాలనపై దృష్టి కేంద్రీకరించాలని ప్రజలు కోరుతున్నారు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

16వ భాగం

“బ్రో

తల్ హాస్... ఆడో పెద్ద బ్రోకర్. ఏడాది క్రితం పోలీసులు రైడ్ చేస్తే దుకాణం మూసేశాడు. రాకేత్ దొరికాడు, అద్దెకిచ్చాడు. వీడు తోచినప్పుడు అద్దె ఇస్తాడు. గట్టిగా మాట్లాడితే చానెల్లో పెట్టి పరువు తీస్తానని బెదిరిస్తాడు. ఓసర్ సరైన అవకాశం కోసం చూస్తున్నాడు, దొరికింది. వాడుకున్నాడు. పోలీసులకి అన్నీ తెలుసులే!” నవ్వేశాడు అవతారం.

శివరాం మతిపోయింది.

చెడు మీద రియాక్షన్ అనుకుని ఎంత పొర బడ్డాడు.

ఎదురైన అనుభవాలన్నీ మనసుని కలవర పెడుస్తాయ్—

ప్రపంచం, ప్రపంచంలో కన్పిస్తున్న వారు పైకి కన్పిస్తున్నంత ఫ్లెయిన్గా ఉండరా?

* * *

సాయంత్రం నాలుగు గంటలకి ముకుందరావు పిలిచి—

“నువ్వు, మన కెమెరామెన్ జితేంద్ర వెళ్లి ఓ కాలేజీలో ఓ ఈవెంట్ కవర్ చేసి రావాలి. జితేంద్ర దగ్గర వివరాలు ఉన్నాయి.” అని చెప్పాడు.

అప్పటివరకు ఏవో పిచ్చి ఆలోచనలతో ఉన్న శివరాం రిలీఫ్గా ఫీలయి, జితేంద్రతో కదిలాడు. చానెల్ కారు, అరగంట తరువాత మోడ్రన్ ఫ్యాషన్ కాలేజీముందు ఆగింది -

* * *

“మీరా?” ఆశ్చర్యంగా ఆనందంగా అన్నాడు యామినిని చూస్తూ—

“.... ఇక్కడే చదువుతున్నది...” ఆడిటోరియంలో

స్టేజీ దగ్గరున్న గ్రీన్ రూమ్ లోకి వెళ్తూ ఆగింది యామిని, శివరాం పలకరింపుతో.

“ఎలా ఉన్నారు పట్టాభిగారు.”

“బావున్నారు.... మమ్మల్ని మర్చిపోయారా?”

“లేదు లేదు.... చానెల్లో

ఎప్పుటికప్పుడు ఏదో ఒక హడావిడితో సరిపోతోంది. ఉత్సవం పనులు ఎంతవరకు వచ్చాయ్? లక్ష్మణ్ మొన్న కలిశారు.” అన్నాడు.

“పన్ను బానే అవుతున్నాయ్. మళ్లీ కలుద్దాం!” అని ఎవరో పిలిచేసరికి గ్రీన్ రూమ్ లోకి వెళ్లిపోయింది యామిని.

జితేంద్ర అప్పటికే అలవాటు ప్రకారం ఆడిటోరియంలో కొన్ని షాట్స్ తీసిస్తున్నాడు.

పేరుకి చదువుకునే కాలేజీ. అబ్బాయిలందరూ గడ్డం గీసుకోవడానికి కూడా టైం లేనట్లు అల్లెట్రా మోడ్రన్ ఇంటలెక్చువల్ లా తిరిగేస్తున్నారు.

అమ్మాయిల వరిస్థితే మరి ఫోరంగా అన్పించింది.

ఎనభైశాతం ఆడపిల్లలు చిన్న చిన్న నిక్కర్లు, టీషర్లు వేసుకున్నారు.

ఆ టీషర్లుమీద ‘ఐయామ్ క్రేజీ’ ‘ట్రెండి’, ‘లప్లీ’ ‘యు కిన్ మి’ లాంటి చిన్న చిన్న కాప్షన్స్ ఉన్నాయ్.

కొంతమంది టీషర్లు ట్రాన్స్ పరెంట్ గా ఉండి వాళ్ల వైపు చూద్దానికి ఇబ్బంది పెట్టేలా ఉన్నాయి.

వాళ్లు మాత్రం ‘లేటెస్టు జమానా’ ఇదే అన్నట్లుగా ఉన్నారు.

ఇంతమందిలో వాళ్ల వైపు, వాళ్ల ఫ్యాషన్ వైపు ఆకర్షితురాలు కాకుండా తనదైన అస్థిత్వంలో ఉందంటే యామిని మానసికంగా ఎంతో బలంగా ఉందో అర్థమైంది.

బలహీనమైన మనస్తత్వం ఉంటే మెజార్డ్ దారిలో ఉండేది.

ముఖ్య అతిథిగా వచ్చిన పెద్దాయన ఆడపిల్లలు పూలగుత్తులు ఇచ్చేసరికి, వాళ్లతో ఏవో జోకులు వేస్తున్నాడు.

మొందంగా

‘స్టూడెంట్స్ టాలెంట్

పో మొదలు పెట్టారు. రకరకాల వస్త్రాలతో రకరకాల డిజైన్లు, అన్నింటల్లోనో సమానంగా కన్పించింది— ‘ఎక్స్ పోజింగ్’.

రంగుల డిజైన్లతో ‘ఎక్స్ పోజింగ్’కి పెద్ద పీట వేశారు.

గొన్న, మిడ్డీలు, మైక్రోలు, టాప్ లు అన్నింటల్లోనో ఒకే పద్ధతి. ఎవరూ ఎంత బాగా ‘అంగాంగ ప్రదర్శన’కి అవకాశం ఇచ్చారనేది ముఖ్యమైంది. ఈవెంట్ చివర్లో - యామిని రూపొందించిన ‘భారతీ యత’ అనే ఐటమ్ వచ్చింది.

సాంప్రదాయ వస్త్రాల మీద కొత్త డిజైన్లు, అవీ వినుత కళాకృతులు.

చిత్రంగా—

అప్పటిదాకా గుడ్డపీలికల మీద డిజైన్లు చూస్తున్న వారు, అభినందిస్తున్నట్లుగా ఆ డిజైన్లని చూస్తూ చప్పట్లు కొట్టారు.

శివరాంకి అప్పుడే మరో విషయం అర్థమైంది.

‘అసలు సినలు విలువైనది ‘అందకుండ్’ చేసి విదేశీ సంస్కృతిని బలవంతంగా రుద్దడంతో అవే సంస్కృతి అనే లోకంలో ఉంటున్నారు. కానీ వ్యాపార కారణాల్లో, మరోటో పూర్తిస్థాయిలో భారతీయ సంస్కృతికి ఇలాంటి వాటిలో వేదిక సరిగ్గా కల్పించడం లేదు.

పెద్ద పెద్ద నగరాల్లో ప్రతిరోజు, సమ్మర్ కలక్షన్, వింటర్ కలక్షన్ ఏదో ఒక కొత్త పేరుతో ఫ్యాషన్ షోలు జరుగుతుంటాయ్—

కానీ వేటిలోనూ మన సంస్కృతిని ప్రతిబింబించే వాటికి చోటు ఉండదు.

ఈవెంట్ అయ్యాకా ముఖ్యఅతిథిగా వచ్చిన పెద్దమనిషి మాట్లాడుతూ -

“... మనం మనకి లిమిట్ చేసుకోకూడదు.

ప్రపంచ పోకడని గమనించాలి... ప్రతిదాంట్లో సెల్లింగ్ పాయంట్ ఉండాలి.” అంటూ

చిత్ర విచిత్రమైన వ్యాపార

సూత్రాలు చెప్పాడు.

ప్రపంచం మొత్తం

వ్యాపార మ్వీదే

నడకనా?

సహజ

మానవ

న్నందనలకి

అవకాశం లేదా?

నిజానికి, ఉన్నత స్థానాల్లో ఉండేవాళ్లు

సమస్యయం పాటించాలి. అలాగని అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఆలోచిస్తున్నాడా అంటే, సంప్రదాయాన్ని ఖండిస్తేనే ఆధునికుడనే గుర్తింపు వస్తుందన్న తాపత్రయం కన్పించింది ఆయన మాటల్లో.

ఒక్కో సిద్ధాంతానికి ఒక్కొక్కరు లోంగిపోతారు. సిద్ధాంతం ఏదైనా ప్రాథమికమైన జాతీయత ఉండాలి.

భారతీయతని విమర్శిస్తే ఒకప్పుడు 'మేధావి'గా పరిగణించేవారు. కానీ ఆ ఉద్దేశాలు కొత్తతరాన్ని కన్పూర్ణ చేస్తున్నాయ్. తప్పుదారిని పట్టిస్తున్నాయి.

ముఖ్యఅతిథిగా పిలిచిన 'పాపానికి' అప్పుడప్పుడు అతని స్పీచ్ కి చప్పట్లు కొట్టారు.

సందర్భంతో సంబంధం లేకుండా కూలిపోయిన రష్యా, ఆ మధ్యకాలంలో బ్రిటికులంత వరకు నేనే అధ్యక్షుడుగా ప్రకటించుకున్న చైనా రిఫరెన్స్ తీసుకువచ్చారు.

'కర్మకండ్'లా ఇలాంటి కార్యక్రమాలు తప్పక కవర్ చేస్తున్నట్టు జితేంద్ర మొహం పెట్టి వచ్చిన గంటలో కావల్సినన్ని షాట్స్ తీసుకుని రిలాక్స్ అవుతున్నాడు.

శి వ రాం
కార్యక్రమం

"ఇంకో రూమ్ కి మారాలి!" అన్నాడు. జితేంద్రతో ఇందాకా వస్తున్నప్పుడు అడిగితే-

"మా ఆవిడ డెలివరీకి పుట్టింటికి వెళ్లింది. ప్రస్తుతానికి నా అపార్ట్ మెంట్ కి వచ్చేయ్! ఆమె రావడానికి ఇంకో మూడు నెలలు ఈజీగా పడుంది. ఈలోపు రూమ్ వెతుక్కో!" అన్నాడు.

అప్పుడే యామిని దగ్గరకి ఓ ఫ్రెండ్ వచ్చేసరికి-
"వీలు చూసుకుని ఇంటికి రండి... మా నాన్నగారు అప్పుడప్పుడు మీ గురించి అంటుంటారు. పిలవకుండా వచ్చిన అతిథి గొప్పవాడు. పరిచయం లేకుండా అతిథిగా మారినవారు ఇంకా గొప్ప. ఎందుకో తెలీదు! మీరు మా ఇంట్లో మనిషి అయిపోయారు" అంది నవ్వేస్తూ.

తాను అవసరానికి ఓ తలుపు దగ్గర ఆగాడు.
ఆ తలుపు వెనుక అద్భుతం ఉందని తనకి తెలీదు.

మనకి తెరుచుకున్న
తలుపులే మన

ఆకెళ్ల శివప్రసాద్

పూర్వయ్యేవరకు ఉన్నాడు.
"ఎక్కడుంటున్నారు?"
యామిని అడిగింది.

"ప్రస్తుతం చానెల్లో - ఉదయమే ఉంటున్న రూమ్ ఖాళీ చేయాల్సి వచ్చింది." ఇబ్బందికి నవ్వును జతచేశాడు.
"అదేంటి?"

చేస్తుంది...
యుద్ధం జరిగే స్థలంలో మధ్యలో ఆమె ఉంది...

ఎవరో ఆమె వస్త్రాలని లాగే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు...
ఇంకొందరు ఆమె వివస్త కావడానికి ముందే వస్త్రాలు కప్పుతున్నారు...

వస్త్రాలు తొలగిస్తున్న వాళ్ల వికటాట్టహాసాలు చేస్తున్నారు...

వస్త్రాలు అందిస్తున్నవారు దీక్షాదక్షతలు ప్రదర్శిస్తున్నారు...

చిత్రంగా-
వస్త్రాలు తొలగిస్తున్నవాళ్లు ఈసారి కొత్త వస్త్రాల్ని ఇస్తున్నారు.

ఆ వస్త్రాల మీద 'మతం' పేర్లు మారుస్తున్నారు...

ఆ కొత్త వస్త్రం వంటిమీద పడినప్పుడల్లా కంపర మెత్తిపోతోంది. ఆ స్త్రీ - ఆ వస్త్రాన్ని చింపు కుంటోంది... నగ్నంగా పరిగెత్తుతోంది.

నగ్నంగా నిలబడినా ఫరవాలేదు. ఈ కొత్త మతం వద్దని విలపిస్తోంది. కానీ ప్రయత్నాలు చేస్తూనే ఉన్నారు. ఆమె బిడ్డల పేర్లు మార్చి పిలుస్తున్నారు. పుస్తకాలు పంచిపెడుతున్నారు.

భోజనాలు పెడుతున్నారు.
ఏవో డబ్బులు అందించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.
ఎవరూ స్పష్టంగా కనబడడం లేదు. అంతమందికి
అందించే డబ్బులు ఎక్కడించి వస్తున్నాయి?

ప్రశ్నిస్తే-

‘మనిషి కావు’ అని కేకలు వేసేస్తున్నారు.

ఓ ‘అచ్చు’ని తయారుచేసి, దాన్ని మొహమ్మీద
గాఢంగా ముద్దించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

ముఖాలు మారిపోతున్నాయ్...
వికృతంగా... విరుద్ధంగా....

ఆ బీభత్సంలోకి తాను తోసి వేయబడుతున్నాడా?

ఊబిలో పడిపోయాడా?

లోయలోకి జారిపోయాడా?

ముళ్ల కంపల్లోకి చేరుకుంటాడా?

ఎందుకో ఊపిరి ఆడనట్లుగా ఉంది..

రక్కున నిద్రలోంచి లేచాడు శివరాం...

వక్షంతా చెమటలు పట్టాయ్.

ఆరోజే జితేంద్ర అపార్ట్‌మెంట్‌లోకి తాను
మారాడు.

యామిని కాలేజీలో కార్యక్రమం అయ్యాకా, ఆ
టేప్‌ని చానెల్‌లో అందజేసి జితేంద్రతో పాటు
వచ్చేశాడు.

జితేంద్ర గాఢనిద్రలో ఉన్నాడు.

ఫ్యాన్ వేసివున్నా తనకి ఊపిరి సలపనట్లుగా
ఉంది.

చిన్నతనంలో తల్లితండ్రీ యాక్సిడెంట్‌లో
చనిపోయాకా ‘అయిన’ వాళ్లు ఎవరూ పట్టించుకోక
అనాథాశ్రమంలో జేరినప్పుడు ఒకరోజు అక్కడున్న
అందరూ నిద్రపోతున్నా తనకి నిద్రపట్టలేదు.

ఏదో మార్పు కోరుకుంటోందని తెలిసినా ఏమీ
చేయలేని నిస్సహాయత అప్పుడు వెంటాడింది.

ఇప్పుడు అలాంటి నిస్సహాయత ఎందుకు
వెంటబడింది?

నగ్నంగా పరిగెత్తే స్త్రీ ఎవరో? ఎవరు బట్టలు
లాగేస్తున్నారు? కొత్త బట్టలేంటి?

రక్షించేవాళ్ల తలలు ఎగిరిపోవడమేమిటి?

కలా? నిజమా?

ఊహ? వాస్తవమా?

యామిని కాలేజీలో ముఖ్య అతిథి పాత్రలో
కన్పించిన మనిషి గౌరవప్రదమైన దోపిడీదారు
అనిపించాడు. ఫ్యాన్ గాలికి ఇబ్బందిగా అనిపించి,
బాల్కనీలోకి నడిచాడు. రక్షణలేని ప్రాణుల్లా
మిణుక్కుమంటున్నాయ్ నక్షత్రాలు. అప్పటికి రాత్రి
ఒంటిగంటన్నర అయ్యింది.

బాల్కనీలో నిలబడి చాలాసేపు గాఢమైన
ఆకాశంవైపు చూస్తుండిపోయాడు.

సరిగ్గా కొన్ని గంటల తరువాత కళ్లు తెరవ
బోతున్న రోజు ఊహించని ఘోరానికి తెరతీసింది!!

* * *

**చిన్నతనంలో తల్లితండ్రీ యాక్సిడెంట్‌లో
చనిపోయాకా ‘అయిన’ వాళ్లు ఎవరూ
పట్టించుకోక అనాథాశ్రమంలో జేరినప్పుడు
ఒకరోజు అక్కడున్న అందరూ నిద్రపోతున్నా
తనకి నిద్రపట్టలేదు. ఏదో మార్పు
కోరుకుంటోందని తెలిసినా ఏమీ చేయలేని
నిస్సహాయత అప్పుడు వెంటాడింది. ఇప్పుడు
అలాంటి నిస్సహాయత ఎందుకు
వెంటబడింది? నగ్నంగా పరిగెత్తే స్త్రీ ఎవరో?
ఎవరు బట్టలు లాగేస్తున్నారు? కొత్త బట్టలేంటి?
రక్షించేవాళ్ల తలలు ఎగిరిపోవడమేమిటి?
కలా? నిజమా?**

“ఏంటి బాస్... ఇక్కడే నిద్రపోయావా?” జితేంద్ర
భుజమ్మీద చెయ్యి వేసి కదిపేసరికి బాల్కనీలో ఉన్న
కుర్చీలో కునుకుపట్టిన శివరాం ఉలిక్కిపడ్డాడు.

“లేదు... అర్థరాత్రి ఎందుకో మెలుకువ వచ్చింది.
మళ్లీ ఎప్పుడు నిద్ర పట్టిందో నాకు తెలీదు. ఇక్కడే
ఉండిపోయా.”

“పర్లేదు.. ఇంకా ఏదే అయింది. రూమ్‌లోకి
వెళ్లి పడుకో! కాస్తయినా మత్తు పడులుతుంది”
అన్నాడు బాత్రూమ్‌లోకి వెళ్తూ-

శివరాం ఏ జవాబు చెప్పకుండా బెడ్‌రూమ్‌కి
వెళ్లబోయి, హాలులో ఉన్న సోఫాలో నడుం వాలాడు.

వెంటనే నిద్రపట్టింది. అరగంట గడిచేసరికి మత్తు
వదిలిపోయింది.

లేచి మొహంమ్మీద నీళ్లు కొట్టుకుని -

“ఇవాళ మనసేం బాగాలేదు. ఎందుకో?” తనలో
తాను అనుకున్నట్లు పైకే అన్నాడు.

“మన వాళ్లకి అన్నీ హడావిడే. ఇంట్లో ఉండిపో!
లేదా ఏ సినిమాకో వెళ్లు. నేను ఏదో ఒకటి చెప్తాలే!”
అన్నాడు జితేంద్ర.

“సినిమాలు ఎందుకో ఇష్టం లేదు. ఆఫీసే బెటర్,
ఏదోక పనిలో పడ్డాచ్చు” అన్నాడు స్నానానికి కదుల్తూ-

“నీ ఇష్టం” అన్నాడు జితేంద్ర.

స్నానం చేసి వస్తూ-

“ఓసరి చాంద్రయణగుట్ట వెళ్లనా?” అనడిగాడు.

“నీ ఇష్టం అన్నాగా....” జితేంద్ర

“ఏంటో ఏదీ నిర్ణయించుకోలేకపోతున్నా...”
అంటున్నప్పుడే చానెల్ నుండి ఫోన్ వచ్చింది.

“అర్జెంటుగా బయలుదేరిరా, పటాన్‌చెరువు
వెళ్లాలి” అని ముకుందరావు ఫోన్.

“చానెల్‌కే వెళ్దాం... ముకుందరావు ఫోన్ చేశాడు”
అన్నాడు.

“నీ మనసు నువ్వు చెప్పినట్టు కాక ఎవరో
చెప్పినట్టు ఏదో చేస్తోంది, జాగ్రత్త” అని
నవ్వుతుండగా జితేంద్రకి ఫోన్-

“మీరిద్దరు అక్కడే ఉండండి మన వ్యాన్ వస్తోంది”
అని ముకుందరావు.

“ఎనీథింగ్ అర్జెంట్ సార్...?”

“పటాన్‌చెరువు దగ్గరున్న ఫామ్‌హౌస్‌లో ‘రేప్’
పార్టీ అయ్యిందిట. పోలీసులు సమాచారం
తెలుసుకుని రైడ్ చేశారు.”

“రేప్ పార్టీలు అప్పుడం, డ్రగ్స్ దొరకడం రోటీన్
అయిపోతుందిగా!”

“కరెక్ట్. కానీ, ఈ పార్టీలో ఓ మంత్రిగారి కొడుకు
ఉన్నాడు. వాడు ఓ అమ్మాయి మీద ‘రేప్’ ఎటెంప్ట్
చేయబోయాట్ట. ఆ అమ్మాయి గోల చేసి పోలీసులకి
సమాచారం ఇచ్చిందిట. ఆ మంత్రిగారు ఫోన్
చేశారు. ఆ అమ్మాయి క్యారెక్టర్ మంచిది కాదని
ప్రచారం చేయాలి. విజువల్స్ కొన్ని వచ్చాయి. మీరెళ్లి
దొరికినన్ని పట్టుకురండి!” పటాన్‌చెరువు దగ్గరకి
ఎందుకు వెళ్లాలి, ఆ తరువాత మీడియా మంత్రిగారి
కొడుకుని ‘మంచిబాలుడి’గా ఎలా చిత్రీకరించాలి,
ఆ తరువాత ఆ అమ్మాయి క్యారెక్టర్ ఎసాసినేషన్
ఎలా చేయాలి వగైరా భారీ స్కెచ్ వేసి ఉంచారు.

ఆలోచించకుండా చానెల్స్ చెప్పేవే నిజాలు అని
నమ్మేవాళ్లకి ఇలాంటి తెరవెనక గొడవలు తెలియవు.

జితేంద్ర, శివరాం అపార్ట్‌మెంట్ కిందకి వచ్చి,
అక్కడే ఉన్న దుకాణంలో ‘టీ’ తాగుతుండగా -

మళ్లీ జితేంద్రకి ఫోన్ వచ్చింది.

“నువ్వెళ్లు, శివరాం వద్దలే! ఆదర్శం కన్నా
లోకం కావాలి కొన్ని సందర్భాల్లో!” ఆ.... శివరాం
ఫోన్ చార్జీ అయిపోయినట్లుంది. విషయం చెప్పు....”
అన్నాడు.

జితేంద్ర శివరాంతో లొక్కంగా-

“వేరే ప్రోగ్రామ్ ఉందిట... నిన్ను చానెల్‌కి
రమ్మన్నాడు. నేను వెళ్తానులే. పని అయ్యాకా చానెల్లో
కలుద్దాం” అన్నాడు.

అప్పటికి చానెల్ వ్యాన్ వచ్చి ఆగింది.

వ్యాన్‌లో అవతారం కన్పించాడు.

“ముకుందరావుకి తెలుసు... ఎవరు ఎక్కడికి
ఎప్పుడు పంపించాలో....” అని అన్నాడు జితేంద్ర.

వ్యాన్ ముందుకు వెళ్లింది-

శివరాం ఛానెల్ వైపు నడిచాడు.

ఒక రకంగా పటాన్‌చెరువుకి వెళ్లకపోవడమే
మంచిదయ్యింది శివరాం విషయంలో! (సశేషం)

• మంచుమార్గం - గమ్యం •

గమ్యం

ఈ సృష్టిలోని సర్వజీవులలో, సర్వప్రకృతిలోనూ భగవంతుడే ఉన్నాడు. భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు అవన్నీ తన స్వరూపాలుగా ప్రకటించారు. 'లోకంలోని శక్తివంతమైన వస్తువులన్నీ ఒక మహాశక్తి నుంచి ఆవిర్భవించినవే.' వాటి రూపాలు వేరుకావచ్చు కానీ, అన్నింటిలోనూ ఉన్నది ఒక్కటే పరమాత్మ.

'మృత్యు: సర్వ హరశ్చహం' అన్నాడు శ్రీకృష్ణుడు. అంటే "మృత్యువుకు ప్రతిరూపాన్ని నేనే". సాధారణంగా మృత్యువు లేని జీవితం ప్రపంచంలో లేనేలేదు. కాని, ప్రతిప్రాణికి జీవించాలన్న ఆశ చావదు. బతికినన్నాళ్లు బాధలు తప్పవు. బాధలు తీరేది మృత్యువుతోనే. అయినా మనిషి చావుకు భయపడుతుంటాడు. 'దీన్ని కూడా దైవ విభూతిగా భావించినాడు మనిషికి మృత్యు భయం ఉండదు.' ఆ భయమే లేకపోతే ఎన్ని కష్టాలొచ్చినా అవలీలగా ఎదుర్కొని విజయం సాధిస్తాం. 'మృత్యువు ఉండకూడదు అనే అజ్ఞానం నుండి దూరమై ఆనందాన్ని పొందుతాం.' కనుకనే శ్రీకృష్ణుడు 'యావద్విశ్వం దైవమయమే' అనే మహత్తర సత్యాన్ని ప్రపంచానికి అందించి, మానవలోకాన్ని తరింపజేశాడు.

• అసలు నిజం •

విగ్రహారాధనలోని పరమార్థం

ఉపాసనలో విగ్రహారాధన ఐదవ వర్గంలోకి వస్తుంది. మనసు చంచలమైంది. ప్రతిక్షణం పరిభ్రమిస్తూ ఉంటుంది. దానిని నియంత్రించి ఏకాగ్రత సాధించటానికి మార్గం విగ్రహారాధన. వైదికకాలం నుండి విగ్రహారాధనకు ప్రాధాన్యత ఉంది.

మనస్సు దృఢి (స్థిరత్వాన్ని) ని ధారణ అంటారు. బ్రహ్మ స్థితి పొందటం సమాధి అవుతుంది. కాని, మనసు స్థిరంగా ఉండకపోతే ఆలంబనగా విగ్రహాన్ని గ్రహించటం అవసరమౌతుంది. జ్ఞాన స్థితిని పొందటానికి సాధకుడు మొదట స్థిరత్వం సాధించాలి.

అది విగ్రహారాధన వల్లనే సాధ్యమౌతుంది. దానివల్ల మనసుకు ఏకాగ్రత లభిస్తుంది.

ఏకలవ్యుడు ధనుర్విద్య అభ్యసించటానికి ద్రోణాచార్యుని ప్రతిమను భక్తిభావంతో పూజించి ఆ ప్రతిమలో గురువును భావన చేసి, ధనుర్విద్యలో అర్జునుని మించిన విలువగా ఎదిగాడు. ద్రువుడు నారదుని ఉపదేశంతో శ్రీమన్నారాయణుని మూర్తిని నిర్మించి, దానిపై మనసు నిలిపి, ఆరుమాసాల్లో భగవత్సాక్షాత్కారం పొందాడు.

మనస్సులో భావం ఉత్పన్నం కావటానికి ఒక చిత్రపటం లేదా ప్రతిమ అవసరమన్న అంశాన్ని శాస్త్రీయంగా కూడా వైజ్ఞానికులు అంగీకరించారు.

ఉదాహరణకు ఒక వ్యక్తి చేతిలో తన తల్లి, సోదరి, భార్య చిత్రపటాలు ఉన్నాయనుకుందాం. తల్లి చిత్రం చూడగానే అతనిలో ఆమె

వాత్సల్యం, సోదరి చిత్రం చూడగానే స్నేహం, ఆర్ద్రత, భార్య చిత్రం చూడగానే ప్రణయభావం జాగృతం కావటం సహజం.

• సంప్రదాయం - శాస్త్రీయత •

ఆలయం - భక్తి, ముక్తిదాయకం

దేహం దేవాలయం వంటిది. అందులో ప్రతిష్ఠితమైన సనాతనమైన జీవత్మాయే పరమాత్మా. విశ్వవ్యాప్తంగా వెలసిన దేవాలయాలన్నీ మానవ కల్యాణానికై ఏర్పాటు చేశారు. అవి జాతి, కులభేదాలకు అతీతంగా నిర్మించారు. వాటి లక్ష్యం ఒక్కటే. మానవ మస్తిష్కంలోని దుష్టబుద్ధిని తొలగించి మానవత్వాన్ని పెంపొందించడమే. దేవాలయాల శాంతికి నిలయాలు. అక్కడి ప్రశాంత వాతావరణం, ధర్మభోధ, మానవ మహోన్నతికి బీజం వేస్తోంది. వ్యక్తులను దురాలోచనల నుండి దూరం చేస్తోంది. అవగుణాల గురించి ఆలోచింపజేసి వాటి నిర్మూలనకు కృషి చేసేటట్లు మనస్సులను మార్చుతుంది.

దేవాలయం అంటే లక్షలాది భక్తుల పుణ్యధామం. ఆగమశాస్త్ర నియమాలకు అనుగుణంగా దేవాలయాలను నిర్మించాలని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. తదనుగుణంగా ఆలయనిర్మాణం దేవుడు పడుకున్నట్లు శయనరీతిలో నిర్మిస్తారు. ఆలయ గోపురమే భగవంతుని పాదాలు. గర్భగుడి భగవంతుని శిరస్సు. ఆలయ మంటపం భగవంతుని కడుపు. దైవదర్శనం అంటే గుడిలోకి వెళ్లి స్వామిని చూచి గంటకొట్టి నమస్కరించాలి అనుకొంటుంటాం. ఆ వద్ద తినే పాటిస్తుంటాం. కాని దూరంగా వుండి కూడా ఆలయగోపురానికి నమస్కరించినా స్వామి పాదాలకు నమస్కరించినట్లే అవుతుంది. కాబట్టి ఆలయ గోపురం ఎత్తుగా ఉండాలని శాస్త్రాలు తెలుపుతున్నాయి.

దేవాలయ గోపురమే కాదు దేవాలయం కూడా ఎత్తుమీద ఉండటం హితదాయకం. అందుకే ఎన్నో దేవాలయాలు కొండలు గుట్టలు చూచుకొని మరీ నిర్మిస్తారు. ఎందుకంటే, మానవుడెంతటి తెలివికల వాడైనా ప్రకృతిని జయించగల శక్తివంతుడు కాలేదు! కాలేదు! వరదబీభత్సాలు తుఫానులు మొదలైన ప్రకృతి వైపరీత్యాలకు మనిషి భయపడి తీరవలసిందే. అటువంటి ప్రకృతి ప్రళయ సమయాల్లో ప్రాణాలు కాపాడే స్థలం దేవాలయమే. దేవుడు సర్వోన్నతుడు! ఈ సర్వోన్నత భావం దేవాలయాన్ని దర్శించిన ప్రతిసారీ మనిషికి, మనస్సుకి బోధపడటానికి దేవాలయాన్నీ దేవాలయగోపురాన్నీ ఎంత వీలైతే అంతగా ఎత్తుకి నిర్మిస్తారు.

దైవారాధనపూజ మానసికమైంది, ఆధ్యాత్మికమైంది. భగవంతునిసేవలో కొంత సేదదీరుతాం. తాము చేస్తున్న పనులు సరైనవా, కావా అని ఆత్మవిమర్శ చేసుకునే వీలవుతుంది. భగవదారాధన చేస్తూ ఆసత్త దోపాటను ఆసంబద్ధ కార్యకలాపాలను నిర్వహించడానికి మనసులో జంకుకల్గుతుంది. సాటివారితో మెలిగే తీరు నవ్వంగా ఉంటుంది. తన కష్టాలను భగవంతునికి విన్నవించుకొని భక్తిభావాన్ని పెంపొందించుకోవడానికి వీలవుతుంది. ఈ కారణాల వల్ల ఉదాత్తమైన వ్యక్తిత్వం పెంపొందుతుంది. ఆధ్యాత్మిక సామర్థ్యాన్ని పెంచుకొని సత్కర్మలను ఆచరించటం వల్ల కష్టాలను ఎదుర్కోడానికి శక్తి, నివారణ మార్గాలు లభిస్తాయి. భగవంతుని నమ్ముకుని సేవించువాడు తనకు ఎదురయ్యే అటవోట్లను తట్టుకొని దైవాన్ని వీడి, దైర్యం తెచ్చుకొని, భగవదారాధనలో శాంతిని పొంది స్థిత ప్రజ్ఞుడవుతాడు. కనుకనే పెద్దలు వారంలో కనీసం ఒకసారైనా ఆలయానికి వెళ్లి దైవదర్శనం చేసుకోమనేవారు.

ఆగస్ట్ 4న లెబనాన్ రాజధాని బీరుట్ నౌకాశ్రయంలో సంభవించిన పేలుడు ఆదేశం రాజకీయాలలోను పెద్ద విస్ఫోటనలానికి కారణమైంది. అది ఆధునిక ప్రపంచ చరిత్రలోనే అతి పెద్ద అణుయేతర విస్ఫోటనమని అంచనా వేస్తున్నారు. వారానికల్లా ప్రభుత్వం దిగిపోవాలని నిర్ణయించుకుంది. ప్రజారూపం కారణంగా తమ ప్రభుత్వం మొత్తం రాజీనామా చేయాలని నిర్ణయించుకుందని ప్రధాని హసన్ దియాబ్ ఆగస్ట్ పదిని ప్రకటించారు. ఆ రోజు సాయంత్రం ఆయన జాతిని ఉద్దేశించి టీవీ చానల్లో ప్రసంగించారు. వ్యవస్థీకృతమై పోయిన అవినీతి మూలంగానే ఆ పేలుడు సంభవించిందని ఆ దియాబ్ ఆవేదనగా అన్నారు. ఇంతకీ ప్రభుత్వం కుప్పకూలినా, దర్వాపు జరిపినా పెద్దగా ఫలితం ఉండదనే ఇప్పుడు లెబనాన్ యువత గట్టిగా అభిప్రాయపడుతుతోంది. ఇప్పుడు ఇదే అంశం మీద బీరుట్ అట్టుడుతున్నట్లు ఉడుకుతున్నది. తనకు ముందు దేశాన్ని ఏదేళ్ల పాటు ఏలిన నేతలంతా నిర్లక్ష్యంతో అమ్మాయిలం నైట్స్ నిల్వలను పోగు చేసి ఉంచారని, ఆ పార్టీ పాపమే ఈ పేలుడుకు అసలు కారణమని దియాబ్ ఆరోపణ. మరొకవైపు ఇక బీరుట్ ను పునర్ నిర్మించుకుంటామని యువతరం నిశ్చయిస్తున్నది.

బీరుట్ నౌకాశ్రయంలో దాచిన 2,750 మెట్రిక్ టన్నుల అమ్మోనియం నైట్రేట్ ఆగస్ట్ 4న ఒక్కసారిగా పేలిపోయింది. 2013 నుంచి దీనిని అక్కడ నిల్వ ఉంచారు. పేలుడుతో భారీ నష్టం సంభవించింది. నగరాన్ని కుదిపేసిన ఈ విస్ఫోటంలో 210 మందికిపైగా పౌరులు ప్రాణాలు కోల్పోయారని బీరుట్ మేయర్ ప్రకటించారు. 6వేలకు పైగా గాయాల పాలయ్యారు. 110 మంది ఆచూకీ తెలియడంలేదు. ప్రాథమిక అంచనాల ప్రకారం 80వేలమంది పిల్లలు (యూనిసెఫ్ అంచనా) సహా మూడు లక్షలమంది నిరాశ్రయులయ్యారు. పేలుడువల్ల రేగిన ధూళి వారం రోజుల తరువాత గాని సద్దుమణగడమే ఆరంభం కాలేదు. నష్టం ఏమేరకు జరిగిందన్నది ఇప్పుడిప్పుడే అధికారులు అంచనా వేస్తున్నారు. పేలుడు జరిగిన ప్రదేశంలో 405 అడుగుల పెద్ద గొయ్యి ఏర్పడినట్లు ఉపగ్రహ చిత్రాల ద్వారా తెలుస్తోంది. అణు విస్ఫోటాన్ని తలపింపచేసిన ఈ పేలుడు ప్రభావం సైప్రస్ దీవుల వరకు సోకింది.

బీరుట్ పేలుడు వెనుక కుట్ర ఉందంటూ అనేక కథనాలు వెలువడుతున్నాయి. ఈ సంఘటన వెనుక ఇజ్రాయేల్ ఉందన్న అనుమానం వాటిలో మొదటిది. అయితే ఇజ్రాయేల్ ఈ కథనాలను పూర్తిగా తోసిపుచ్చింది. బీరుట్ నౌకాశ్రయంలో నిల్వ ఉంచిన

పతనం అంచున

పేలుళ్ల తర్వాత బీరుట్ నౌకాశ్రయాన్ని అధ్యక్షుడు మిచేల్ ఒన్ (మధ్యన) సందర్శించినప్పటి చిత్రం

అమ్మోనియం నైట్రేట్ వల్లనే ఈ పేలుడు జరిగిందని లెబనాన్ ప్రధాని ఒక ప్రకటన చేశారు. అయితే అంతర్జాతీయ విచారణను నిరాకరించిన అధ్యక్షుడు మిచేల్ ఒన్ పేలుడుకు నిర్లక్ష్య వైఖరి లేదా ఇతర దేశపు మిస్సైల్, బాంబు దాడి కారణం కావచ్చని కూడా అన్నారు. లెబనాన్ కేంద్రంగా కార్యకలాపాలు సాగిస్తున్న హిజ్బుల్ తీవ్రవాద సంస్థ అనేక సంవత్సరాలుగా ఇజ్రాయేల్ తో పోరాడుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో తమ ట్యాంక్లపై హిజ్బుల్ దళాలు దాడికి ప్రయత్నించాయని ఇజ్రాయేల్ ఆరోపించింది. జులై చివరి వారంలో తమ దేశంలోకి అక్రమంగా చొరబడేందుకు తీవ్రవాదులు చేసిన ప్రయత్నాలను వమ్ము చేసినట్లు ప్రకటించింది. ఈ దాడులకు తగిన విధంగా ప్రతిస్పందిస్తామని హెచ్చరించింది. ఈ ప్రకటనలను ఖండించిన హిజ్బుల్ గతంలో డెమాస్కోలోని ఇరాన్ ఆయుధాగారంపై ఇజ్రాయేల్ దాడిచేసినప్పుడు తమ సైనికుడు అలీ కామేల్ మోహిసిన్ చనిపోయాడని, అందుకు ఎప్పటికైనా ఇజ్రాయేల్ పై ప్రతీకారం తీర్చుకుంటామని స్పష్టంచేసింది. అనవసర ఘర్షణ నివారించడం కోసం తప్ప, అలీని తాము ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చంపలేదని ఇజ్రాయేల్ ఐక్యరాజ్యసమితి ద్వారా తెలియజేసింది. అయినా ఇజ్రాయేల్ పై ప్రతీకార దాడి తప్పదంటూ హిజ్బుల్ కార్యదర్శి హాసన్ నస్రల్లా ప్రకటించాడు. ఇలాంటి ప్రకటనలు, వైఖరివల్ల ఘర్షణ వాతావరణం ఏర్పడుతుందని పలువురు అభిప్రాయపడ్డారు.

నాలుగేళ్ల క్రితం హైరా రేవులోని అమ్మోనియా ట్యాంక్ ను పేల్చివేస్తామంటూ హిజ్బుల్ కమాండర్ నస్రల్లా చేసిన హెచ్చరికను ఈ సందర్భంగా

ఇజ్రాయేల్ మీడియా ప్రభుత్వానికి గుర్తించింది. కానీ ఇప్పుడు లెబనాన్ లోనే అలాంటి పేలుడు సంభవించింది.

మాజీ ప్రధాని రఫీక్ అల్ హరీరి హత్య (2005) కేసులో నిందితులుగా గుర్తిస్తూ నలుగురు హిజ్బుల్ తీవ్రవాదులు, మరో 21మందిపై విచారణ జరిపిన న్యాయస్థానం తీర్పును వెలువరించడానికి సరిగ్గా మూడురోజుల ముందు ఈ పేలుడు సంభవించడంతో హిజ్బుల్ పై అనుమానపు మేఘాలు కమ్ముకున్నాయి. 2005 ఫిబ్రవరి 14న జరిగిన బ్రక్ బాంబు పేలుడులో అప్పటి ప్రధాని ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఈ సంఘటన దేశంలో భారీ రాజకీయ అలజడికి దారితీసింది. ప్రజా ప్రదర్శనలు, ఘర్షణలతో దేశం అట్టుడికింది. ఆర్థిక, పాలనాపరమైన సంస్కరణలు చేయాలంటూ ఒత్తిడి పెరిగింది. దానితో సిరియాకు చెందిన సైన్యం, గూఢచారులు లెబనాన్ నుండి వైదొలగారు. బాంబు పేలుడు పై నిష్పాక్షికమైన విచారణ జరిపించాలని అంతర్జాతీయ ఒత్తిడి రావడంతో లెబనాన్ ఐక్యరాజ్యసమితి సంస్థల సహాయం కోరింది. దానితో 2009లో హేగ్ కేంద్రంగా విచారణ జరిపేందుకు ఒక ప్రత్యేక ట్రిబ్యూనల్ (STL) ఏర్పాటైంది.

‘పేలుడులో చనిపోయిన వారికి శ్రద్ధాంజలిగా’ ఆగస్ట్ 7న కోర్ట్ తీర్పు వస్తుందని రఫీక్ హరీరి కుమారుడు సాద్ హరీరి ఎదురుచూశారు. కానీ తీర్పు ప్రకటనను ఆగస్ట్ 18కి కోర్ట్ వాయిదా వేసింది. అలాంటి పేలుడు ప్రమాదవశాత్తూ జరిగి ఉండవచ్చని కొందరు అనుమానిస్తున్నా, తీర్పును ఆలస్యం చేయడానికి హిజ్బుల్ ప్రయత్నిస్తోందనడానికి

లెబనాన్

ఆధారాలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. 1990లో తైఫ్ ఒప్పందం తరువాత ఏళ్లతరబడి సాగిన పౌర యుద్ధానికి తెరపడింది. అనేక తీవ్రవాద గ్రూప్లు తమ కార్యకలాపాలకు స్వేచ్ఛగా హిజ్బల్ మాత్రం కొనసాగించింది. 1982 నుంచి ఇరాన్ మద్దతుతో బాగా బలపడిన హిజ్బల్ దక్షిణ లెబనాన్ నుంచి ఇజ్రాయేల్తో పోరాటం సాగిస్తోంది. హిజ్బల్ పట్ల మొదట్లో మెతక వైఖరి అవలంబించిన లెబనాన్ ప్రభుత్వం చివరికి పూర్తిగా తీవ్రవాద సంస్థకు లొంగిపోయింది.

మధ్యప్రాచ్యపు స్విట్జర్లాండ్ గా పేరుపడిన లెబనాన్ పార్లమెంటరీ వ్యవస్థలో ముస్లింలు, క్రైస్తవులకు సమాన ప్రాతినిధ్యం కల్పించారు. ఆ ప్రకారమే మారోనైట్ క్రైస్తవుడు అధ్యక్షుడిగా, సున్నీ ముస్లిం ప్రధానిగా, షియా ముస్లిం స్పీకర్ గా బాధ్యతలు చేపట్టారు. ఇక్కడి మారోనైట్ క్రైస్తవులు, సంప్రదాయ డ్రూజ్ వర్గం వారు పాశ్చాత్య ప్రపంచం వైపు మొగ్గుచూపుతారు. ఇలా బయట దేశాలపట్ల మక్కువ చూపే వర్గాలు పెరిగిపోవడంతో లెబనాన్ లో ఆ దేశం తమదని ఆలోచించేవారు తక్కువైపోయారు. 1948 తరువాత పెద్ద సంఖ్యలో పాలస్తీనీయుల రాకతో మధ్య ప్రాచ్య ఓయూసీస్ లెబనాన్ భౌగోళిక, రాజకీయ ఘర్షణలకు కేంద్రంగా మారిపోయింది.

పాలస్తీనీయుల వలసలతో క్రమంగా లెబనాన్ లో జనాభా నిష్పత్తి మారిపోయింది. దానితో అక్కడ రాజకీయ, మతపరమైన కలతలు, విభేదాలు బయలుదేరాయి. అంతర్గత కలహాలు పెరగడంతో 1958లో అప్పటి అధ్యక్షుడు కమిల్ చమాన్ రాజకీయ సంక్షోభాన్ని నివారించి, పరిస్థితిని చక్కదిద్దేందుకు అమెరికా సహాయాన్ని కోరారు. ప్రచ్ఛన్న యుద్ధకాలంలో కూడా లెబనాన్ లో క్రైస్తవులంతా అమెరికాకు మద్దతు తెలిపితే, ముస్లింలు రష్యాను సమర్థించారు. చివరికి ఈ రెండు వర్గాల మధ్య ఘర్షణలు తారస్థాయికి చేరి 15 ఏళ్లపాటు ప్రజా యుద్ధం చెలరేగింది. అందులో సిరియా, ఇజ్రాయేల్ లు కూడా జోక్యం చేసుకున్నాయి. చివరికి అమెరికా కల్పించుకోవడంతో 1990లో సౌదీ అరేబియాలో తైఫ్ ఒప్పందంతో ప్రజాయుద్ధం ముగిసింది. ఆ తరువాత లెబనాన్ పూర్తిగా హిజ్బల్ చేతిలోకి వెళ్లకుండా నివారించడం కోసం అమెరికా వివిధ వర్గాలతో సన్నిహిత సంబంధాలను కొనసాగించింది.

అంతర్యుద్ధం తరువాత పాలనావ్యవస్థలో విపరీతంగా పెరిగిన అవినీతి వల్ల 2019నాటికి లెబనాన్ ఆర్థిక వ్యవస్థ సంక్షోభంలో చిక్కుకుంది.

మారక ద్రవ్య సంక్షోభం, డాలర్ ల తరుగుదల, పెరిగిన ధరలు, ఆర్థికాభివృద్ధి కుంటుబడటం, నిరుద్యోగం మొదలైన పరిణామాలతో దిగుమతులపై ఆధారపడ్డ లెబనాన్ ఆర్థిక వ్యవస్థ పూర్తిగా దిగజారింది. పరిస్థితిని చక్కదిద్దడానికి ప్రభుత్వం అన్ని వస్తువులు, సేవలపై పన్నులు విధించింది. పొగాకుతోపాటు ఆఖరుకు చెత్త సేకరణపైన కూడా పన్ను విధించడంతో ప్రజల్లో అసంతృప్తి చెలరేగింది. గత ఏడాది అక్టోబర్ లో ప్రజా ప్రదర్శనలు జరిగాయి. ట్రిపోలిలోని సహత్ అల్ నౌర్ కూడలిలో గుడారాలు వేసుకుని నిరసన ప్రదర్శనలు నిర్వహించిన ప్రజలు ఆర్థిక సంస్కరణలు, సాంకేతిక నిపుణులతో కూడిన మంత్రివర్గ ఏర్పాటు, రాజకీయ వ్యవస్థ సమూల ప్రక్షాళన చేయాలంటూ డిమాండ్ చేశారు.

ప్రభుత్వంలో సున్నీలు, షియాలతోపాటు క్రైస్తవులకు సమాన ప్రాతినిధ్యం కల్పించే విధానాన్ని దశాబ్దాలుగా లెబనాన్ అనుసరించింది. కానీ ఈ విధానం వల్ల ప్రభుత్వ పనితీరు కూడా ప్రభావితమయ్యింది. సకాలంలో, సరైన నిర్ణయాలు తీసుకునే వీలులేకుండా పోయింది. నిరసన ప్రదర్శనల

హిజ్బల్ నేత హిషామ్

తరువాత ప్రధాని సాద్ హరీరి రాజీనామా చేశారు.

అసలే దిగజారిన లెబనాన్ ఆర్థిక పరిస్థితిని బీరుట్ పేలుడు మరింత బలహీనపరచింది. ఈ పేలుడువల్ల 15 బిలియన్ డాలర్ల నష్టం వాటిల్లిందని అంచనా వేశారు. దీనితో ఆర్థిక స్థితిని చక్కబరచుకునేందుకు లెబనాన్ ప్రభుత్వం అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి సంస్థ (IMF) ను 10 బిలియన్ డాలర్ల ఆర్థిక సహాయం కోరింది.

పేలుడు మూలంగా పౌర మౌలిక సదుపాయాల కల్పన రంగంపై హిజ్బల్ కు ఉన్న పట్టు మరోసారి బయటపడింది. రాకెట్ తయారీ కోసం అవసరమైన వస్తువులను దిగుమతి చేసుకోవడానికి హిజ్బల్ ఈ ప్రాంతాన్ని ఉపయోగించుకుంటూ వచ్చింది. బీరుట్ నౌకాశ్రయం పూర్తిగా హిజ్బల్ చేతిలోకి వెళ్లిపోయిందంటూ నాలుగేళ్ల క్రితం ఇజ్రాయేల్ రాయబారి ఐక్యరాజ్యసమితి భద్రతా మండలిని హెచ్చరించారు. ప్రపంచ దేశాలుగానీ, లెబనాన్ ప్రభుత్వంగానీ ఈ హెచ్చరికను పట్టించుకోలేదు. లండన్ లోని ఒక గోదాములో మంచు సంచుల మధ్య అమ్మోనియం నైట్రేట్ నిల్వచేశాడన్న ఆరోపణపై 2015లో ఒక హిజ్బల్ గూఢచారిని అరెస్ట్ చేసింది. 2012 -

2016 మధ్యకాలంలో జర్మనీలోని యూదులపై దాడి చేసేందుకు షియా తీవ్రవాదులు ఇలాగే అమ్మోనియం నైట్రేట్ ను దాచి ఉంచేవారు. దానితో హిజ్బల్ ను తీవ్రవాద సంస్థగా ప్రకటిస్తూ జర్మనీ నిషేధం విధించింది. థాయిలాండ్, సైప్రస్, బల్గేరియా మొదలైన దేశాలు కూడా హిజ్బల్ కార్యకలాపాలను నిషేధించాయి.

2014 నుంచి బీరుట్ నౌకాశ్రయంలో వేలాది టన్నుల అమ్మోనియం నైట్రేట్ నిల్వ ఉంది. ఇది జార్జియా నుంచి మొజాంబిక్ కు రనాయనాలు రవాణా చేస్తున్న రష్యా వ్యాపారికి చెందిన ఓడలో కనిపించింది. ఆ ఓడపై మోల్డోవాన్ జెండా ఉంది. దీనితో రష్యా, హిజ్బల్ మధ్య సంబంధాలు కూడా బయటకు వచ్చాయి. అమెరికా, ఇంగ్లాండ్, కెనడా, న్యూజిలాండ్, ఇజ్రాయేల్, ఆస్ట్రేలియా, యూరోపియన్ యూనియన్లు హిజ్బల్ సంస్థను నిషేధిస్తే రష్యా మాత్రం అందుకు ససేమిరా అంటోంది.

పేలుళ్ల వెనుక హిజ్బల్ హస్తం ఉందని స్పష్టమవుతున్నా లెబనాన్ పార్లమెంట్ లో 12 స్థానాలున్న ఆ సంస్థకు ప్రభుత్వంపై గట్టి పట్టు కూడా

పేలుళ్ల వెనుక హిజ్బల్ హస్తం ఉందని స్పష్టమవుతున్నా లెబనాన్ పార్లమెంట్ లో 12 స్థానాలున్న ఆ సంస్థకు ప్రభుత్వంపై గట్టి పట్టు కూడా ఉంది. ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేసిన ఆసుపత్రులు, పాఠశాలల ఏర్పాటును హిజ్బల్ పూర్తిచేయడంతో ఆ సంస్థకు ప్రజాబలం మరింత పెరిగింది. మరోవైపు అవినీతి, ధనార్జనలో కూరుకుపోయిన ప్రభుత్వం పట్ల ప్రజలు విశ్వాసం కోల్పోతున్నారు.

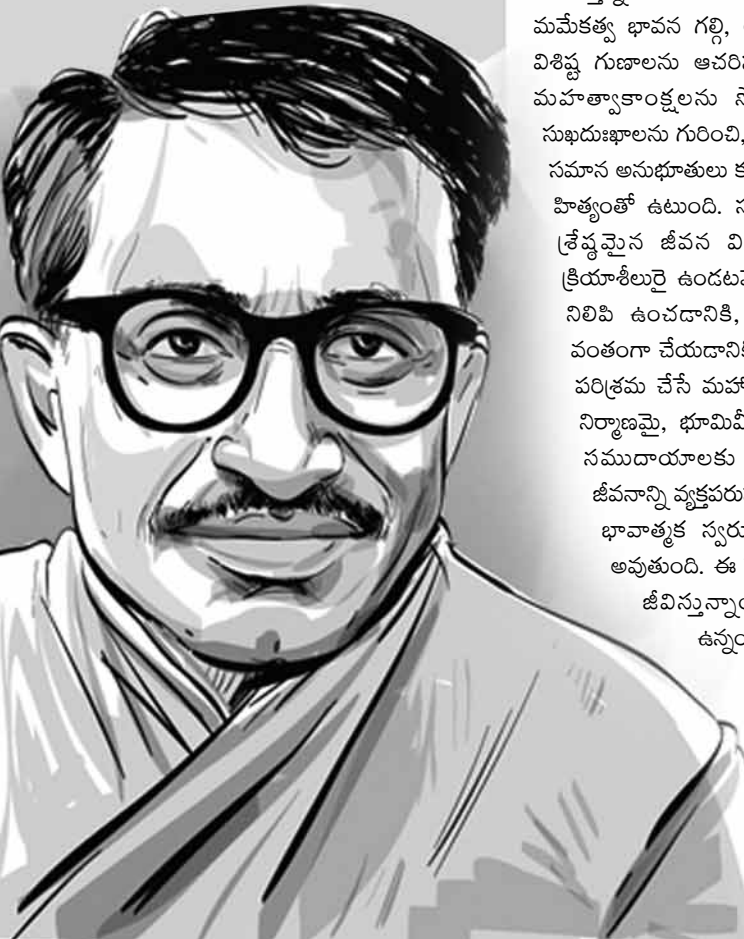
ఉంది. ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేసిన ఆసుపత్రులు, పాఠశాలల ఏర్పాటును హిజ్బల్ పూర్తిచేయడంతో ఆ సంస్థకు ప్రజాబలం మరింత పెరిగింది. మరోవైపు అవినీతి, ధనార్జనలో కూరుకుపోయిన ప్రభుత్వం పట్ల ప్రజలు విశ్వాసం కోల్పోతున్నారు. అపారమైన అవినీతి, అనిశ్చితి బీరుట్ పేలుళ్లకు దారితీస్తే, అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి సంస్థతో సంప్రదింపులు ఆలస్యం కావడం ఆర్థిక వ్యవస్థను కుప్పకూల్చింది.

బాగా బలపడిన హిజ్బల్ ను వ్యతిరేకించడం ఇప్పుడు ప్రజలవల్ల కూడా కాదు. అనేక దశాబ్దాలుగా వివిధ అంతర్జాతీయ శక్తులు లెబనాన్ రాజకీయ వ్యవస్థను తమ స్వప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించుకున్నాయి. దానితో ప్రజల ప్రయోజనాలు పక్కకు పోయాయి. ఫ్రాన్స్ అధ్యక్షుడు మార్కాన్ పర్యటన సందర్భంగా బీరుట్ వీధుల్లో విప్లవ నినాదాలు వినిపించినా అవి మరో ఉద్యమానికి ఎంతవరకు ఊపిరి ఊదగలవన్నది ప్రశ్నార్థకమే. బీరుట్ పేలుళ్లు లెబనాన్ ను పూర్తిగా పతనావస్థకు చేర్చాయి. అయితే మతమౌఢ్య తీవ్రవాదుల పట్టును సడలించి, దీర్ఘకాలిక రాజకీయ సంస్కరణలు చేపట్టినప్పుడే లెబనాన్ తిరిగి కోలుకునే అవకాశం ఉంటుంది.

దేశం -

దేశంలోని వివిధ వ్యవస్థలను రాష్ట్రీయకరణం (జాతీయకరణం) చేసి ప్రభుత్వమే వాటిని నిర్వహించాలనే ఆకాంక్షను ఇప్పుడు ఏ అర్థంలో వ్యక్తీకరిస్తున్నప్పటికీ దానిని కళ్లు మూసికొని సమర్థించటం కుదరదు. ఒక పెద్దమనిషి నన్ను ప్రశ్నించారు - మీరు దేశం కోసం సర్వం సమర్పించాలన్న సంకల్పం కలిగినవారుగదా, మరి రాష్ట్రీయకరణానికి పరిమితులండాలని ఎందుకు అంటున్నారు? ఈ ప్రశ్న ఎంత సరళంగా ఉందో, దాని సమాధానం అంత గంభీరమైనదనటంలో సందేహం లేదు. దేశసేవను ప్రతంగా స్వీకరించిన ప్రతి ఒక్క వ్యక్తీ దేశానికీ, రాజ్యానికీ గల తేడాను సుస్పష్టంగా తెలుసుకోవాలి.

నలుదిక్కులా రాజకీయాల రణగొణ ధ్వనులు నిండిన నేటి వాతావరణంలో దేశానికీ, రాజ్యానికీ మౌలికంగా ఉన్న తేడాను గ్రహించటం నానాటికీ కఠినతర మౌతున్నది కూడా. ఈ కారణంగా దేశ ఐక్యత, దేశ ప్రగతి, దేశ లక్ష్యం మొదలైన అనేక ప్రాధాన్యం గల ప్రశ్నలకు సంతృప్తికరమైన సమాధానాలను వెదికిపట్టుకోవటంలో మనం విఫలమౌతున్నాం. ఈ వైఫల్యం ఎంతవరకు పోతున్నదంటే, మన దేశ జీవన విశుద్ధ సాంస్కృతిక ప్రవాహానికి సంబంధించిన అంశాలలో కూడా చిత్తం చలించిన వారమౌతున్నాం.

వాస్తవానికి దేశం, రాజ్యం రెండు వేర్వేరు శక్తులు. ఈ అంతరాన్ని చాలామంది గ్రహించలేకపోతున్నారు. వారు ఈ రెండూ ఒకటే అనుకుంటున్నారు. అలాగే ఆ శబ్దాలను ఒకదానికొకటి పర్యాయపదాలుగా ప్రయోగిస్తున్నారు. దేశం కోసం రాజ్యం ఏర్పడిందా? లేక రాజ్యం కోసం దేశం నెలకొని ఉన్నదా? ఈ ప్రశ్నకు సరైన సమాధానం పొందాలంటే, ఈ రెండింటి వాస్తవమైన పరిధిని గ్రహించవలసి ఉంది.

దేశమనేది ప్రాణమున్న, జీవవైతన్యంతో కూడిన ఒక శక్తి. శతాబ్దాల తరబడి, సుదీర్ఘకాలంలో ఇది వికసిస్తుంది. ఒకానొక నిశ్చితమైన భూభాగంలో నివసిస్తున్న మానవ సముదాయం ఆ భూమితో మమేకత్వ భావన గల్గి, ఆ జాతీయ జీవనంలోని విశిష్ట గుణాలను ఆచరిస్తూ ఉండే పరంపరను, మహత్వాకాంక్షలను సొంతం చేసుకుంటూ, సుఖదుఃఖాలను గురించి, శత్రుమిత్రులను గురించి సమాన అనుభూతులు కలిగివుండి, పరస్పర సాన్నిహిత్యంతో ఉంటుంది. సంఘటితులై మనలుతూ, శ్రేష్టమైన జీవన విలువల స్థాపన కోసం క్రియాశీలురై ఉండటమే కాక, ఈ పరంపరను నిలిపి ఉంచడానికి, దానిని మరింత తేజోవంతంగా చేయడానికి గొప్ప త్యాగం, తపస్సు, పరిశ్రమ చేసే మహాపురుషుల గొలుసు కట్టు నిర్మాణమై, భూమిమీద ఉన్న ఇతర మానవ సముదాయాలకు భిన్నమైన సాంస్కృతిక జీవనాన్ని వ్యక్తపరుస్తూ ఉంటారు. ఇటువంటి భావాత్మక స్వరూపం ఉన్నప్పుడే 'దేశం' అవుతుంది. ఈ దేశం (మేము ఒకజాతిగా జీవిస్తున్నాం) అనే భావన నిలిచి ఉన్నంతకాలం ఆ దేశం జీవించి, మనుగడ సాగిస్తుంది. ఆ భావన గనుక బలహీన వదితే, దేశమూ బలహీనపడుతుంది.

ఆ భావన తొలగి పోయినట్లయితే అది నశించి పోతుంది.

ఈ విధంగా దేశమనేది ఒక స్థిరమైన సత్యం. దేశ అవసరాలను తీర్చేందుకు రాజ్యం ఏర్పాటువుతుంది. రాజ్యం ఏర్పడడానికి రెండు కారణాలు చెబుతారు. మరో విధంగా చెప్పాలంటే రెండు రకాల పరిస్థితులలో రాజ్యం ఏర్పడుతుంది. మొదటిది- దేశానికి చెందిన ప్రజలలో ఏదో ఒక వికృతి సంభవించినప్పుడు. ఆ సమయంలో తలెత్తిన సమస్యలను పరిష్కరించడానికి రాజ్యం చోటు సంపాదించుకొంటుంది. ఉదాహరణకు మన నగరంలో ఒక వీధి లేదా బస్టీ ఉందనుకోండి. ఏ గొడవలా లేకుండా ప్రశాంతంగా ఉన్నంత వరకు అక్కడ పోలీసులు ఎప్పుడూ కనబడరు. కాని ఎప్పుడైతే ఒక గలాటా జరిగి హింస హెచ్చరిల్లుతుందో అప్పుడు వెంటనే పోలీసులను పిలిపిస్తారు. రాజ్యం అవసరమయ్యే రెండవ సందర్భం - సమాజంలో ఏదైన ఒక క్లిష్ట సమస్య ఏర్పడినప్పుడు - ప్రజాజీవనంలో ప్రత్యేకంగా కొన్ని వ్యవస్థలను ఏర్పరచవలసి వస్తుంది. సమాజంలో ఉన్న బలహీనతలను, దారిద్ర్యాన్ని, నిస్సహాయతను అవకాశంగా తీసికొని భుజబలం ఉన్నవారో, ధనవంతులూ, అంగబలం ఉన్నవారో అన్యాయంగా లాభపడడానికి యత్నిస్తూ ఉంటే, వారిని న్యాయమైన హద్దులలో నిలువరించి ఉంచడానికి రాజ్యం అవసరమౌతుంది. వాస్తవానికి ఈ రెండు రకాల కారణాలతోనే రాజ్యం ఏర్పడుతుంది. సమాజంలో చోటు చేసుకొంటున్న వికృతులను అదుపు చేయడానికి వికృత స్వభావం గలవారిని దండించడానికి, తద్వారా శాంతిని స్థాపించడానికి - అదేవిధంగా సమాజంలో జటిలమైన పరిస్థితులు ఏర్పడినప్పుడు వాటిని పరిష్కరించి ప్రతి ఒక్క వ్యక్తికి న్యాయమైన, గౌరవప్రదమైన జీవితం అందుబాటులో ఉండేవిధంగా చూడడానికి-మంచి వ్యవస్థను నెలకొల్పడమే రాజ్యం పని. ఈ రెండు పనులతోపాటు రాజ్యం నిర్వహించే మూడోపని కూడా ఉంది? అది పై రెండు పనులను సమర్థంగా చేయటంలో భాగమే అయినా, ప్రత్యేకంగా కనబడుతుంది. అది ప్రపంచంలోని అన్య దేశాలతో సంబంధాలు ఏర్పరచుకోవడం. ఇతర దేశాల నుండి ఆక్రమణలకు గురికాకుండా తమ దేశాన్ని రక్షించుకోవటం కూడా రాజ్యం చేసే పనుల్లో ఒకటి.

ఈ పనులను నెరవేర్చటంలో రాజ్యం దేశానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది. ప్రతినిధిగా వ్యవహరిస్తుంది. మనం ఐక్య రాజ్యసమితి - (United Nations) అని దేనిని అంటున్నామో అది వాస్తవానికి దేశాల సంఘం కాదు. అది కేవలం రాజ్యాల సంఘం. తమ తమ దేశాలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ రాజ్యాలే అందులో చేరాయి.

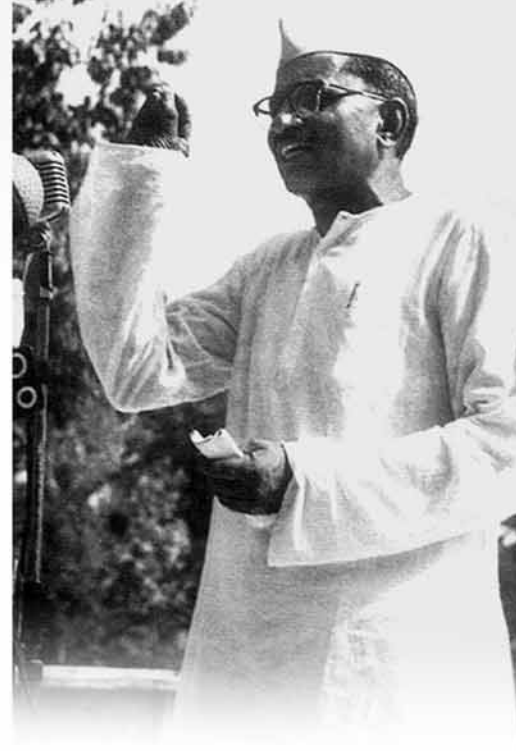
రాజ్యం

రాజ్యం పనిచేసే తీరులో వికృతి ఏర్పడినా, లేక అది తన కార్యనిర్వహణలో, బాధ్యతల నిర్వహణలో విఫలమైనా, అలాంటి రాజ్యాలను ఆ దేశాలు మార్చివేస్తాయి. దేశం తన రాజ్యాన్ని మార్చివేస్తుంది. దీనిని మనం మామూలు మాటలలో అక్కడి ప్రభుత్వం మారిపోయిందని చెప్పుకొంటాం. మనం ప్రజాతంత్రమనీ, ప్రజాస్వామ్యమనీ చెప్పుకొనేది - తమ రాజ్యం తమకు ఉపయోగకరంగా ఉండేట్లు, అవసరం వస్తే - తమ రాజ్యాన్ని (ప్రభుత్వాన్ని) మార్చుకొనేటట్లుగా నడిపించే ప్రక్రియను గల పేరు అని మనం గ్రహించాలి. అవసరాన్ని బట్టి, సందర్భానుసారం రాజ్యాలు మారుతూ ఉంటాయి. కానీ ఏ ప్రజాతంత్రంలో నైనా సరే దేశం మారదు. దేశ మనుగడ బహుజనాభి ప్రాయం, లేక అల్పసంఖ్యాకుల అభిప్రాయం - అనే వాటిపై మారుతూ ఉండదు. దేశమనేది ఒక స్వయంభు శక్తి. అది స్వతసిద్ధంగా రూపుదాల్పుతుంది. తన అవసరాలను పూర్తిచేసుకొనడానికి సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ రంగాలలో వివిధ వ్యవస్థలను ఏర్పాటు చేసుకొంటుంది. అలా ఏర్పాటు చేసుకొనే వివిధ వ్యవస్థలలో రాజ్యం ఒకటి. ఈ వ్యవస్థలన్నీ పరస్పరం అనుకూలంగా తమ కార్యకలాపాలను సాగిస్తూ దేశాన్ని పటిష్ఠం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తూ ఉండాలి. ఈ పని నిరంతరం కొనసాగడానికి దేశం ఎల్లవేళలా జాగ్రత్తమై ఉండాలి.

దేశం నిద్రావస్థలోకి జారుకున్నప్పుడు అన్ని రకాల చెడులూ గూడుకడతాయి. దేశం నిద్రించడానికి ఉపక్రమించటమే ఆలస్యం, అప్పటివరకు దేశానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న రాజ్యం, పంచాయితీ, కుటుంబం మొదలైన వ్యవస్థలన్నీ నియంత్రణకు లోబడనివై విశృంఖలమై పెచ్చరిల్లుతాయి. రాజ్యం భ్రష్టం కావచ్చు. 'ప్రభుతాపాయ్ కాహీమద్ నాహీ' (ప్రభుత్వం హస్తగతమైనప్పుడు మదం ఎక్కకుండా ఎలా ఉంటుంది?) అనే మాట వాస్తవమౌతుంది. కాగా దేశం జాగరూకతతో దక్షత కల్గి వ్యవహరిస్తున్నప్పుడు ప్రభుత (అధికారపీఠం) తన హద్దుల్లో

ఉంటుంది. రాజ్యం దేశం తరపున మాట్లాడే వకీలు. వకీలు చాలా సందర్భాలలో తన కక్షిదారుని తరపున వాదం వినిపిస్తూ, తానే పార్టీ (పిటిషనర్) అయినట్లుగా మాట్లాడుతాడు. అలా చేయటం అవసరమౌతుంది కూడా. వకాలత్నామా లిఖిత పూర్వకంగా ఉంటుంది. న్యాయవాది తన తరపున నరిగా వనిచేయటం లేదని అనిపిస్తే, వకాలత్నామాను రద్దుచేయటం జరుగుతుంటుంది. రాజ్యం విషయంలోనూ ఇదే వర్తిస్తుంది. రాజ్యానికి ఉండే అధికారాలన్నీ దేశం ధారాదత్తం చేయగా లభించినవే. దేశం గనుక జాగరూకతతో ఉండకపోతే రాజ్యం వంటివి దుర్వినియోగమయ్యే ప్రమాదమేర్పడుతుంది. రాజ్యం అదుపు తప్పి దేశానికి ఉన్న హక్కులన్నింటినీ అవహరించినట్లయితే నియంతృత్వం నెలకొంటుంది. దేశం కుంటిదైపోతుంది.

ఇలా అంటున్నామంటే రాజ్యం తక్కువదని అనుకోకూడదు. రాజ్యానికి ఉన్న గొప్పదనం వివాదాతీతమైనది. దేశాన్ని అభివృద్ధిపరచటం, సంరక్షించటం, వైభవశాలిగా చేయడం, దేశ అవసరాలను గుర్తించి యోగ్యమైన నిర్ణయాలు తీసికొని ప్రపంచ వ్యవహారాలలో అడుగుముందుకు వేయటం - ఈ పనులన్నీ రాజ్యానివే. ఇంద్రతా నిజమే అయినా రాజ్యం సుస్థిరమైనది కాదు. శాశ్వతంగా ఉండి పోయేదీ కాదు. ఒక్కక్కసారి రాజ్యం లేకుండాపోయి, దేశం కొనసాగుతూ ఉండే స్థితి తల ఎత్తవచ్చు. సత్యయుగం (కృతయుగం) సంబంధించి అటువంటి వర్ణన మనకు కనబడుతుంది. 'స రాజ్యం, న రాజాః సీత్ న దండోః, నచ దాండికః' అంటే రాజ్యం లేదు, రాజు లేడు. దండించ దగినవాడు లేడు. దండించే వాడూ లేడు. అయినా అటువంటి స్థితిలో కూడా దేశం ఉంది. సామ్యవాద సిద్ధాంతకర్త కార్ల్ మార్క్స్ కూడా విదరింగ్ అవే ఆఫ్ ది స్టేట్ (రాజ్యం లోపించి పోవటం) అనే భావనను మాటలలో వ్యక్తీకరించాడు. ప్రగతి సాధించిన తుదిదశలో రాజ్యం అవసరం ఉండదని ఆయన ఊహించాడు. అంటే, అప్పుడేం ఉంటుంది? అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన సిద్ధాంతాలననుసరించి నడుస్తూ దేశం ఉంటుంది. 19వ శతాబ్దంలో తన సిద్ధాంతాన్ని ప్రకటించే సమయంలో మార్క్స్ దేశానికి ఎటువంటి ప్రాధాన్యం

ఇవ్వలేదు. గుర్తింపునే ఇవ్వలేదు. అయితే గత 50 సంవత్సరాల కమ్యూనిస్టు ఉద్యమాల చరిత్రను గమనిస్తే ఒక విషయం స్పష్టంగా అర్థమౌతుంది. దేశం అనే ప్రేరణదాయకమైన భావన పెట్టుబడిదారీ విధానంలో మొలకెత్తి వర్ధిల్లినది కాదు, కమ్యూనిస్టు వ్యవస్థలో కూడా అది జీవితానికి ఎంతో ప్రేరణ నిచ్చే శక్తిగా తేటతెల్లమౌతుంది.

ఇంత మాత్రమేకాదు, ఎప్పుడైనా ఒక దేశం దాస్యానికి గురియైనా, లేక దేశానికి చెందిన కొంత భూభాగం పరాయిపాలనలో పడినా, అప్పుడు కూడా దేశం ఉండకుండా పోదు; ఉంటుంది. ఇది ఎలాగంటే, ఆంగ్లేయులు ఇక్కడికి వచ్చి, వారి పాలన నెలకొల్పినారు. దేశం దాస్యంలో చిక్కుకుంది. మనపై అధికారాన్ని చలాయించే ప్రభుత్వాన్ని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అనేవారు. ఆ సమయంలో భారతీయ రాజ్యం లేదు. మరో విధంగా చెప్పినా, భారతీయలైన రాజులు తమ తమ సంకుచితమైన సరిహద్దులకు పరిమితమైపోయి, పరాయి దేశీయుల రాజ్యాన్ని ఆశ్రయించి నడుచుకున్నారు. అయినా భారతీయత దేశం లేకుండాపోయిందని ఓవరైనా అనగల్గినారా? ఒకవేళ భారత దేశ జీవనం లేకుండా పోయి నట్లయితే, స్వాతంత్ర్యం సాధించుకోవాలన్న ప్రయత్నాలే జరిగి ఉండేవి కావు. రాజ్యం లేకపోయినా, దేశం ఉన్నదన్నమాట. కాబట్టే దేశ (రాష్ట్రీయ) జాగరణకు శంఖాన్ని పూరించారు. చైతన్యం మేలుకొన్నది. దేశం తనకు తాను వ్యక్తీకరించుకోవటం కోసం 'స్వరాజ్యం' కావాలని గర్జించనారంభించింది. రాజ్యం లేకపోయినప్పటికీ స్వరాజ్య ప్రాప్తి కోసం

దేశం నిద్రావస్థలోకి జారుకున్నప్పుడు అన్ని రకాల చెడులూ గూడుకడతాయి. దేశం నిద్రించడానికి ఉపక్రమించటమే ఆలస్యం, అప్పటివరకు దేశానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న రాజ్యం, పంచాయితీ, కుటుంబం మొదలైన వ్యవస్థలన్నీ నియంత్రణకు లోబడనివై విశృంఖలమై పెచ్చరిల్లుతాయి. రాజ్యం భ్రష్టం కావచ్చు. 'ప్రభుతాపాయ్ కాహీమద్ నాహీ' (ప్రభుత్వం హస్తగతమైనప్పుడు మదం ఎక్కకుండా ఎలా ఉంటుంది?) అనే మాట వాస్తవమౌతుంది. కాగా దేశం జాగరూకతతో దక్షత కల్గి వ్యవహరిస్తున్నప్పుడు ప్రభుత (అధికారపీఠం) తన హద్దుల్లో

ఉరితాళ్లను ముద్దుపెట్టుకొనడానికి, ద్వీపాంతరవాస శిక్షలను అనుభవించడానికి వెరువక, ముందుకు ఉరకడానికి ఆనందంతో, విశ్వాసంతో హృదయం ఊయలలు ఊగేటట్లు చేసినది ఎవరు? ఆ సమయంలో కూడా దేశం కొనసాగుతూ ఉండటమే కారణం. సాహిత్యం, కళలు, దర్శనశాస్త్రం, వాణిజ్యాలతో సహా వివిధ రంగాలలో దేశ ప్రతిబింబం ద్యోతకమవుతూనే ఉండింది. వందే మాతరం నినాదంతో ఎంతోమందిని బలిదానాలకు సంసిద్ధ పరిచినదెవరు? కశ్మీరు నుండి కన్యాకుమారి వరకు మనమంతా ఒక్కటే అనే భావాన్ని ప్రతిధ్వనింప జేసినది ఎవరు? అది దేశమే, రాజ్యం కాదని నిశ్చయంగా చెప్పవచ్చు.

దేశం పరిపూర్ణంగా వికసించినపుడు దానిలో అంతర్భాగాలుగా అనేక రాజ్యాలు ఉండవచ్చు. భారతదేశ చరిత్రలో మనం అనేక రాజవంశాల వర్ణనలను చూశాం. ఈ రాజ్యాలు వేర్వేరు పద్ధతులలో పాలన సాగించేవిగా కూడా ఉన్నాయి. కొన్నిచోట్ల రాజరికం, కొన్ని చోట్ల గణతంత్రం, కొన్నిచోట్ల సంఘ రాజ్యం, కొన్నిచోట్ల వైరాజ్యం కూడా ఉన్నాయి. వాటి ఆకారాలు (Sized) కూడా ఎంతో వైవిధ్యంతో కనిపిస్తాయి. ఉదా॥ సిక్కిం. రాజ్యాలను ఏలే కొత్త శక్తులుపైకి తోసుకొని వచ్చినవి, విలీనమైపోయినవి కూడా. రాజ్యాలు శాశ్వతంగా ఉండేవి కావు. ఏ విధంగా శారీరక అవసరాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని పైన దుస్తులను మార్చుకొంటామో, అదేవిధంగా దేశ అవసరాల కనుగుణంగా రాజ్యాలలో అవసరమైన మార్పులు తెచ్చుకోవటం జరిగింది. వాటిలో అవసరాలకు తగినట్లు వైవిధ్యమూ ఉన్నది.

పైన చర్చించిన విషయాలను బట్టి దేశం కోసం రాజ్యం ఏర్పడుతుందేగాని, రాజ్యం కోసం దేశం లేదని మనకు స్పష్టమౌతుంది. అదేవిధంగా

1967లో భారతీయ జనసంఘ్ జాతీయ అధ్యక్షులుగా ఎన్నికైన సందర్భంలో కాలికట్ రైల్వేస్టేషన్లో దీన్దయాల్ ఉపాధ్యాయకు ఘన స్వాగతం; పక్కన వాజపేయ

రాజకీయాల కోసం జాతీయతత్వాన్ని జపించటం కాక, జాతీయతత్వ పోషణ కోసం రాజనీతిని పెంపొందించుకోవాలి. దేశాన్ని కుంచించజేసే, క్షీణింపజేసే రాజకీయాలు అవాంఛనీయమైనవి. సురాజ్యం - స్వరాజ్యాల మధ్య కూడా ఇటువంటి వివేకంతోనే వ్యవహరించాలి. పరాయివారు నిర్వహించే సురాజ్యం కంటే, కష్టాలతో కూడుకొన్నదే అయిన స్వరాజ్యం మేలు. అదే కోరుకోదగినది. స్వరాజ్యం గురించి చెప్పుకొనేటప్పుడు మూడు విషయాలు ప్రముఖంగా ప్రస్తావనకు వస్తాయి. దేశంలో అవయవ స్వరూపులుగా ఉన్నవారి ద్వారానే రాజ్య నిర్వహణ జరగాలనేది మొదటిది. దేశం కోసమే రాజ్యం పని చేస్తుందాలి. అంటే దేశానికి మేలు చేకూర్చే విధానాలనే రాజ్యం అనుసరిస్తూ ఉండాలనేది రెండవది. దేశానికి మేలు చేకూర్చే సాధనలో భాగంగా తనదైన వనరుల మీద, సామర్థ్యాల మీద

మాత్రమే ఆధారపడి నడుస్తూ ఉండాలి అనేది మూడవది. దీనిని మరో మాటలో చెప్పాలంటే - స్వావలంబన లేకుండా స్వరాజ్యం నిలబడాలని కోరుకోవటం తగదు. దేశంలో అంతర్భాగమైన వారే రాజ్యాన్ని నిర్వహిస్తున్నప్పటికీ, వారు ఆర్థిక విధానాలలో, విదేశీ విధానాలలో మరో దేశం వారికి కీలుబొమ్మలుగా, తొత్తులుగా వ్యవహరిస్తున్నట్లయితే, వారి ఒత్తిడులకు లోబడిపోయినట్లయితే వారి ఆ స్వరాజ్యము నిరర్థకమే అవుతుంది. రాజ్య రక్షణ సంబంధమైన విషయాలలో రాజ్యం ఆత్మనిర్భరం (స్వావలంబన శక్తి కల్గినది) కాకపోతే, విధానాలను రూపొందించుకోవటంలో స్వతంత్రంగా వ్యవహరించుకోలేకపోతే, ఆర్థిక యోజనలను అమలు చేసుకోవటంలో స్వతఃసిద్ధం కాకపోయినట్లయితే, ఆ రాజ్యం తన దేశానికి క్షేమకరం కాని పనులు చేసే దిశలో సాగుతుంది. అలా పరాయితనంతో రాజ్యం వినాశకారకమవుతుంది.

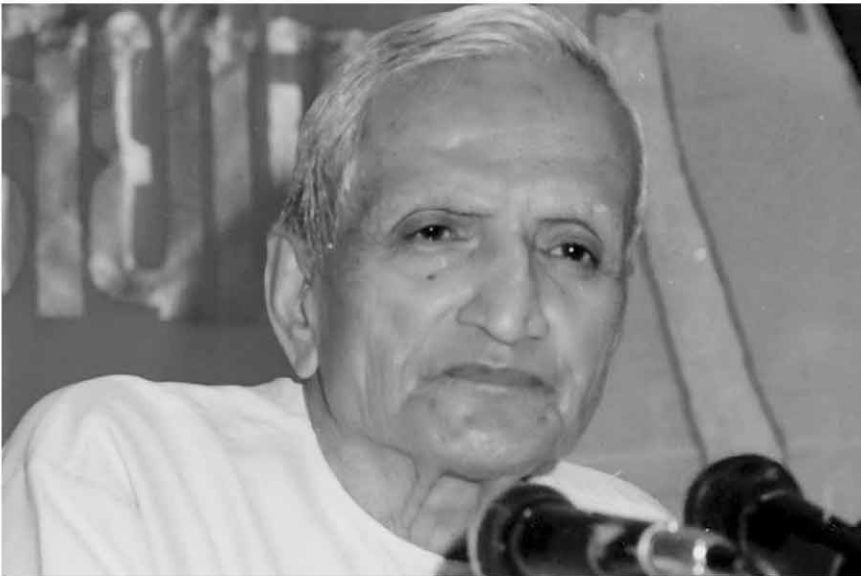
దీనినిబట్టి మనం గ్రహించవలసింది - స్వదేశం అవసరాలను పూర్తి చేయడానికే స్వరాజ్యం, ఆ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహిస్తున్నంత వరకే అది ప్రయోజన కరమైనది అవుతుంది, సార్థకమవుతుంది. దేశీయ సమాజం రాజ్యాన్ని మించి దేశాన్ని ఆరాధించటం జరిగినప్పుడు మాత్రమే ఇది సాధ్యమవుతుంది. నిజమైన సామర్థ్యం ఉండేది దేశంలోనే. రాజ్యంలో కాదు. అందుచేతనే దేశ భక్తులు, దేశప్రేమికులు రాజనీతిని (రాజకీయాలను) గాక దేశీయ భావనను (జాతీయభావనను) ఆరాధిస్తారు. దేశమే ఏకైక సత్యం. ఈ సత్యాన్ని ఉపాసించటం, సాంస్కృతిక కార్యక్రమంగా పేర్కొంటారు. ప్రఖర దేశీయవాదంతో కూడిన సాంస్కృతిక కార్యక్రమంలోని శక్తి వాటిని వెనుక నిరంతరం కనిపిస్తూ ఉన్నప్పుడే, రాజకీయ కార్యకలాపాలు సఫలం కాగలవు.

(‘రాష్ట్ర జీవన్ కీ దిశా’ పుస్తకం నుండి)

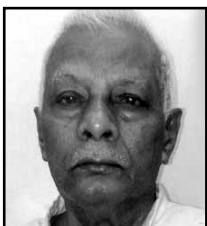

ద్రష్టకు ఉండే ముందుచూపు, స్రష్టకు ఉండే సృజనాత్మకమైన నిర్మాణ కౌశలం సమపాక్షంలో ఉన్న వ్యక్తి స్వర్గీయ దత్తోపంత్ రేంగ్డీ. భారతీయ మజ్దూర్ సంఘ్, భారతీయ కిసాన్ సంఘ్, స్వదేశీ జాగరణ మంచ్ వంటి సంస్థలను స్థాపించినవారాయన. ఒకే వ్యక్తి ఇన్ని సంస్థలను స్థాపించి, నిలబెట్టటం అరుదు. జాతీయస్థాయిని అధిగమించి, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఆయన ఆలోచించేవారని దీనినిబట్టి గ్రహించుకోవచ్చు. భారతీయ జనసంఘ్ ప్రధాన కార్యదర్శిగా రాజకీయ రంగానికి మార్గదర్శనం చేసిన దీనిదయ్యాక ఉపాధ్యాయ ప్రవచించిన ఏకాత్మమానవత దర్శనను సాకల్యంగా అర్థం చేసుకోవాలన్నా దత్తోపంత్ సహాయాన్ని తీసుకోక తప్పదు.

పోరాట పటిమ, నిర్మాణ దక్షత

దత్తోపంత్ జీవితం నా తొలిపరిచయం 1968లో జరిగింది. ఒడిశాలోని కటక్ లో నేను నిర్వహించిన అధ్యయన తరగతులలో ఉపన్యసించడానికి వచ్చారు. అప్పటికి కొద్దిరోజుల ముందే వారు సోవియెట్ రష్యా సందర్శించారు. కమ్యూనిజం రష్యాలో తిరోగమన వధంలో ఉన్నదని, అనతికాలంలో రష్యా కమ్యూనిజానికి 'రాంరాం' చెప్పేస్తుందని ప్రకటించి, మమ్ములనందరినీ ఆశ్చర్యంలో ముంచెత్తటమేగాక, తాను ఆ విధమైన వ్యాఖ్య చేయడానికి గల కారణాలనూ సోదాహరణంగా వివరించారు. ఆ

సరోజ్ మిత్ర

అధ్యయన తరగతులలో వారు చెప్పిన మరో ఉపన్యాసం హిందూ, పాశ్చాత్య సమాజాల నిర్మాణంలోని మౌలిక విభేదాలను వివరించింది. హిందూ సమాజంలో ఉన్న కల్పన ప్రకారం వ్యక్తి నుండి బ్రహ్మాండం వరకూ వ్యాపించి ఉన్న సృష్టంతా అఖండ మండలాకారంగా ఉంటుంది. కాగా పాశ్చాత్యుల కల్పనలో మనిషి, కుటుంబం, గ్రామం, సమాజం, దేశం, ప్రపంచం, ఒకదాని కంటే మరొకటి పెద్దదిగా ఉన్న వర్తులాలుగా ఉంటాయి. ఒకదానిని విచ్చిన్నం చేస్తేగాని, దానిచుట్టూ ఉన్న మరో వర్తులంలోకి మనిషి ప్రవేశించలేడు. భారతీయుల దృష్టిలో క్రమంగా విశాలత్వం సంతరించుకొంటూ మొదటిదానిని ఛేదించకుండానే, దానికంటే పెద్దదైన మరో దానిలో ప్రవేశించవచ్చు. పాశ్చాత్యుల కల్పనలో కుటుంబానికి, సమాజానికి మధ్య సమాజానికి, దేశానికి మధ్య అనివార్యంగా ఎన్నో ఘర్షణకారణమైన అంశాలు ఉంటాయి. పరస్పర విరుద్ధమైన ఈ కల్పనలను చిత్రపటాల సహాయంతో సులభంగా అర్థమయ్యే విధంగా వారు వివరించారు.

1970లో వారు రాజ్యసభ సభ్యులుగా న్యూఢిల్లీలోని సౌత్ ఆవెన్యూలో 57వ నంబరు గృహంలో ఉండేవారు. నేను కూడా రెండురోజులు అక్కడే ఉన్నాను. ఒకరోజు మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు ఆయన రాజ్యసభ నుండి తిరిగి వచ్చారు. అలా కాసేపు నడిచి వెళ్లాం, రమ్మన్నారు. అది మే నెల. మండుటెండలో మేమిద్దరం సౌత్ ఆవెన్యూలో కొంత దూరం నడిచాం. అక్కడి కొన్ని తాటాకు పాకల ముందు నిలబడ్డారు. ఆ పాకలలో నుండి కొందరు బయటకు వచ్చి, సంతోషం వ్యక్తం చేస్తూ మాట్లాడారు. వారందరూ దత్తోపంత్ జీవిత బట్టలు ఉతకటంలో, క్షౌరం చేయటంలో, పాదరక్షలు తయారుచేసి ఇవ్వటంలో సహకరించే ఆయా వృత్తులవారు. తిరిగి వచ్చే సమయంలో - ఏడాదికి ఒకసారైనా తాను వారి ఇళ్లకు వెళ్లి కుశల సమాచారం తెలుసుకుని వస్తుంటానని చెప్పారు. ఆ తర్వాత వెంటనే మేం రైల్వేస్టేషనుకు వెళ్లి సాయంత్రం 4 గంటలకు నాగ్ పూర్ బయల్దేరి రైలులో వారిని ఎక్కించి మళ్లీ 57, సౌత్ ఆవెన్యూ ఇంటికి వచ్చేసరికి, లోపలి గదిలో కొందరు కూర్చోని ఉన్నారు. అలా వచ్చి కూర్చున్నవారిలో ప్రొఫెసర్లు, పరిశోధక విద్యార్థులూ ఉన్నారు. వారిలో ఒకరు ఆయన రాసిన సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని దత్తోపంత్ జీవిత పరిశీలన నిమిత్తంగా ఇచ్చానని చెప్పారు. వారు వెళ్లిన తర్వాత ఆ గ్రంథం ఏమిటా అని తెలిచిచూశాను. దాని పేరు ఇలా ఉంది. గతితార్కిక భౌతికవాదం x అనానక్త కర్మయోగం (Dialectical Materialism vs Anasaktya Yoga).

అత్యవసర పరిస్థితిలో

1971లో రాయబరేలీ నుంచి ఇందిరాగాంధీతో పోటీచేసి ఓడిపోయిన రాజ్ నారాయణ్ ఆ ఎన్నికను న్యాయస్థానంలో సవాలు చేశారు. ఇందిర ఎన్నిక చెల్లనేరదని 1975 జూన్ 12న అలహాబాద్ హైకోర్టు తీర్పు ప్రకటించింది. పదవికి రాజీనామా చేసి వైదొలగడానికి బదులుగా ఇందిర 25 జూన్ నాడు అత్యవసర పరిస్థితిని ప్రకటించి, రాజకీయ

ప్రత్యర్థులను జైళ్లలో కుక్కింది. రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘాన్ని నిషేధించింది. ప్రాథమిక హక్కులు చెల్లవని ప్రకటించింది. పత్రికలపై సెన్సార్షిప్ విధించింది. అంతర్గత భద్రతా చట్టం (మీసా) క్రింద ప్రముఖ నాయకులను విచారణ లేకుండా జైళ్లలో మగ్గబెట్టింది. దేశమంతటా భయంతో నిండిన వాతావరణం. అరెస్టు కాకుండా ఉన్న నాయకులు మౌనంగా ఉండిపోయారు. అత్యవసర పరిస్థితి ప్రకటించి జయప్రకాశ్ నారాయణ్ ను అరెస్టు చేయడానికి ముందు రోజున నానాజీ దేశ్ముఖ్ ప్రధాన కార్యదర్శిగా లోక్ సంగఘర్ సమితి ఏర్పరుస్తున్నట్లుగా ఆయన ప్రకటించారు. ఆ సమితి ఆధ్వర్యంలో అత్యవసర పరిస్థితికి వ్యతిరేకంగా ఆందోళన నిర్వహించవలసి ఉంది. ఒక రోజున లోక్ సంగఘర్ సమితి కేంద్ర కార్యాలయం (అగ్రా) నుండి - ఒడిశాలో లోక్ సంగఘర్ సమితి కార్యకలాపాలకు బాధ్యత వహించాలని ఆదేశిస్తూ, నాకు ఉత్తరం వచ్చింది. కొద్దివారాలలోనే నానాజీ దేశ్ముఖ్ అరెస్టయ్యారు. దత్తోపంత రేంగ్ భారతీయ మజ్దూర్ సంఘ బాధ్యతకు రాజీనామా ఇచ్చి లోక్ సంగఘర్ సమితి బాధ్యత స్వీకరించారు. సెప్టెంబరు 9న కొలకత్తాలో సమావేశానికి రావాలని నాకు రహస్య సూచన అందింది. ఆ రోజు సాయంత్రం బాగా చీకటి వడిన తర్వాత భారతీయ మజ్దూర్ సంఘానికి చెందిన 15 మంది కార్యకర్తలం రహస్య స్థలంలో సమావేశమయ్యారు. మేమందరమూ వారితో ఒకే మాట చెప్పాం- అందరూ భయభ్రాంతులై ఉన్నారు. పోలీసులను చూసి హడలిపోతున్నారు. బయట ఉన్న రాజకీయ నాయకులు అత్యవసరపరిస్థితికి నిరసన ప్రకటించడానికి సిద్ధంగా లేరు. ఇందిర సభలకు జనం బాగా వస్తున్నారు. ఇటువంటి పిత్తిలో ఆమెకు వ్యతిరేకంగా, జనాభిప్రాయానికి భిన్నంగా మాట్లాడే ధైర్యం ఎవరికి ఉంటుంది? మేమందరమూ

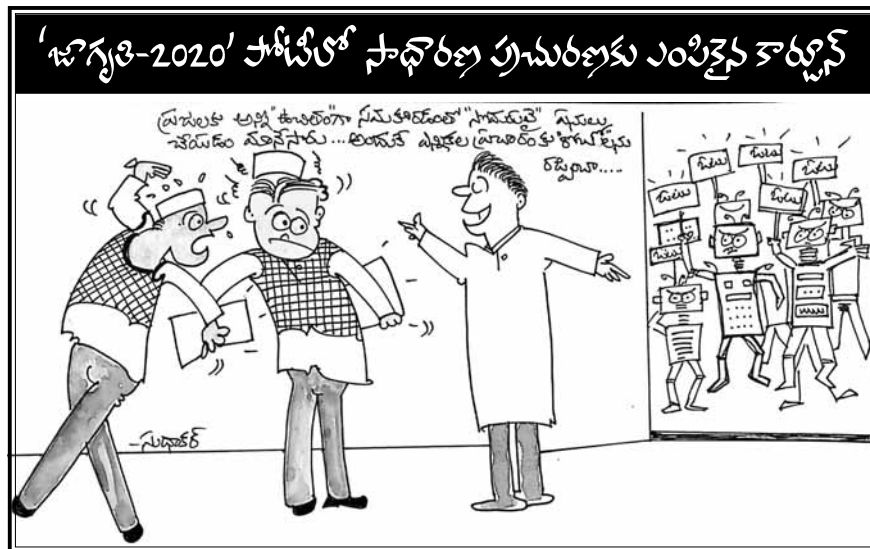
వివిధ దేశాలలో నియంతృత్వం పోకడలున్న ప్రభుత్వాలను ఎదిరించడానికి జరిగిన వివిధ రకాల ప్రయత్నాలు, తిరుగుబాటులు, కుట్రలు వాటి అనంతర పరిణామాలూ వివరిస్తూ దత్తోపంతజీ ఒక సుదీర్ఘమైన సందేశం పంపించారు. హింసాయుత పద్ధతులను అనుసరించటం ప్రయోజనకరం కాదని విస్తృతమైన జనజాగరణ ద్వారా ప్రజా ఉద్యమాల ద్వారానే నియంతృత్వ ప్రభుత్వాలను మట్టికరిపించటం జరుగుతుందని స్పష్టపరిచారు. 'On Revolutions' అనే పేరుతో ఉన్న ఆ నోట్ వివిధ కారాగారాలలో ఉన్న డిటెన్యూలకు చేరి, అక్కడ చర్చ జరిగి, తాము చేస్తున్న ప్రయత్నాల పట్ల చాలామందిలో పునరాలోచనకు దారి తీసింది.

చెప్పినదంతా విన్న తర్వాత ఇందిరాగాంధీ పాలన 17 మాసాలకు మించి కొనసాగజాలదని, ఈ లోగా తప్పక కుప్పకూలుతుందని రేంగ్ చెప్పారు. జ్యోతిష్కులు చెప్పారా? అని నేను ప్రశ్నించాను. జ్యోతిషం కాదు నియంతల కుండవలసిన కొన్ని లక్షణాలు ఇందిరాగాంధీలో లేనందున, మళ్లీ ప్రజామద్దతును రుజువు చేసుకునే ప్రయత్నంలో ఆమె ప్రభుత్వం కూలిపోతుందని దృఢంగా పలికారు. ఆయన మాటలలోని దృఢత్వాన్ని గమనించిన మాకందరికీ అప్పటిదాకా గూడుకట్టుకొని ఉన్న నైరాశ్యం తొలగిపోయింది. మనస్సు విప్పి మాట్లాడ నారంభించాం. ప్రజలంతా గన్ పౌడర్ ఉపయోగించి నిరసన తెలియచేయాలని జార్జ్ ఫెర్నాండజ్ చెబుతున్నారని మాలో ఒకరు అన్నారు. నేను కటక్కి తిరిగి వచ్చిన తర్వాత సర్వోదయ కార్యకర్తల సహకారంతో గాంధీ జయంతి నాడు ఒక ఊరేగింపు తీసే ప్రయత్నం చేశాం. అయితే దానికి కొద్దిరోజులు ముందే సెప్టెంబరు నెలలోనే నన్ను అంతరంగిక భద్రతా చట్టం క్రింద అరెస్టు చేసి జైలుకు పంపించారు. 1977 మార్చిలో ఎన్నికల తర్వాతనే అంటే 17 నెలల తర్వాత నేను విడుదలయ్యాను. జైలులో ఉన్న నాయకులు, కార్యకర్తలు పరిపరివిధాల ఆలోచిస్తూ ఉండేవారు. బైకుంఠలో శర్మ (ఈయన తర్వాత రోజుల్లో కాంగ్రెస్ నేత

హెచ్.కె.ఎల్.భగత్ ను ఎన్నికల్లో ఓడించి ప్రసిద్ధుడైనాడు). మరికొందరు హింసాత్మక పద్ధతుల ననుసరిస్తేగాని ప్రయోజనం ఉండబోదని వాదిస్తూ ఉండేవారు. వివిధ దేశాలలో నియంతృత్వం పోకడలున్న ప్రభుత్వాలను ఎదిరించడానికి జరిగిన వివిధ రకాల ప్రయత్నాలు, తిరుగుబాటులు, కుట్రలు వాటి అనంతర పరిణామాలూ వివరిస్తూ దత్తోపంతజీ ఒక సుదీర్ఘమైన సందేశం పంపించారు. హింసాయుత పద్ధతులను అనుసరించటం ప్రయోజనకరం కాదని విస్తృతమైన జనజాగరణ ద్వారా ప్రజా ఉద్యమాల ద్వారానే నియంతృత్వ ప్రభుత్వాలను మట్టి కరిపించటం జరుగుతుందని స్పష్టపరిచారు. 'On Revolutions' అనే పేరుతో ఉన్న ఆ నోట్ వివిధ కారాగారాలలో ఉన్న డిటెన్యూలకు చేరి, అక్కడ చర్చ జరిగి, తాము చేస్తున్న ప్రయత్నాల పట్ల చాలామందిలో పునరాలోచనకు దారి తీసింది.

రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘ, తదితర సంస్థలు నిర్వహించిన సత్యాగ్రహాలు ముగిశాయి. ఆపై ఐదు నెలలకే ఎమర్జెన్సీ తొలి ఏడాది సందర్భం కూడా వచ్చింది. ఆ ఒక సంవత్సరంగా జైలులో ఉన్న కార్యకర్తల మనోద్యోలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఒక లేఖ పంపిణీ అయింది. అష్టల్ ఖాన్ భారీ సైన్యంతో వచ్చి ప్రతాప్ గడ్ కోట దగ్గర మైదానంలో విడిది చేసి ఉండగా, కొద్దిపాటి సైన్యంతో శివాజీ కోటలో చిక్కుకుని ఉన్న ఉదంతాన్ని ఆ లేఖలో వివరించారు. వారిద్దరి మధ్య పైకి కనబడని ఎత్తు పై ఎత్తుల యుద్ధం (War of nerves) జరుగుతూ ఉన్నది. ఎప్పుడైతే శివాజీకి అనుకూలమైన అడవిలోకి అష్టల్ ఖాన్ అడుగుపెట్టాడో ఆ రోజే అతడు శివాజీ చేతిలో చనిపోయాడు. ఈ కథ చెప్పిన తర్వాత లేఖలో ఒక సూటి ప్రశ్న కూడా ఉంది. మనకు అనుకూలమైన ప్రాంతంలోకి ఇందిరాగాంధీ ప్రవేశించేవరకు చలించకుండా ఎదురు చూడగల ఓపిక మీకు ఉన్నదా? నేను అప్పుడు ఒడిశాలోని కియోంజర్ జైలులో ఉన్నాను. మాతోపాటు ఉన్న జమాతే ఇస్లామీకి చెందిన డిటెన్యూలకూ ఆ లేఖను చూపించాను. అది చదివిన తర్వాత వారిలోనూ ఉత్సాహం పరవళ్లు తొక్కింది. ఆ లేఖ రాసినవారు దత్తోపంత.

1976లో జయప్రకాశ్ నారాయణ్ ను వైద్యం

కోసం ముంబైలోని జనోక్ ఆసుపత్రికి తీసుకువెళ్లారు. దత్తోపంత్ అక్కడ జయప్రకాశ్ నారాయణ్ ను కలుసుకొన్నారు. తన ఆరోగ్యం క్షీణిస్తున్నందున, తన తర్వాత ఉద్యమాన్ని నడిపించగల వారసుని వెదికి పెట్టవలసినదని ఆయన దత్తోపంత్ జీని కోరారు. పుణేలో ఉండే సోషలిస్టు నేత పి.సి.జోషి పేరును దత్తోపంత్ సూచించారు. ఆయన జీవిత విశేషాలను రేఖ మాత్రంగా సూచిస్తూ చిన్న కాగితం మీద రాసి ఇచ్చారు. కొన్ని రోజులకు భారతీయ లోకేదళ్ నాయకుడు చరణ్ సింగ్ వచ్చి జేపీని కలిశారు. మీ వారసుడిని నియమించండి అని అభ్యర్థించారు. జేపీ ఏమి మాట్లాడలేదు. జయప్రకాశ్ వారసునిగా తనను నియమించాలన్నదే చరణ్ సింగ్ కోరిక. తాను ఆశించినది జరగకపోవటంతో జననంఘ్, ఆర్ఎస్ఎస్. తనకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నవని ఒక పత్రికా ప్రకటనలో చరణ్ సింగ్ ఆరోపించారు. ఇది అనాటి రాజకీయ నాయకుల మధ్య కొంత గందరగోళానికి దారితీసింది. దత్తోపంత్ మళ్లీ జేపీని కలిసినపుడు వారసుని ప్రకటించే విషయం ఏమైందని అడిగారు. జోషి జీవనరేఖల పరిచయం చేస్తూ రాసిన కాగితాన్ని తనకు చెప్పకుండా చరణ్ సింగ్ తీసుకునిపోయారని జేపీ చెప్పారు. చరణ్ సింగ్ ఇంటి చుట్టూ పోలీసులు మోహరించి ఉంటారని తెలిసి కూడా - తెగించి దత్తోపంత్ బాగ్ పత్తో ఆయన ఇంటికివెళ్లి కలిశారు. జేపీ వారసునిగా చరణ్ సింగ్ పేరు ఎందుకు చెప్పలేదో వివరించారు. తన వారసుడు పదవీ రాజకీయాలకు దూరంగా ఉండాలని జేపీ నిర్దేశించే అవకాశముంది. దత్తోపంత్ ఈ వాక్యాన్ని పూర్తి చేయకముందే చరణ్ సింగ్ దత్తోపంత్ ని గాఢంగా కొగలించుకొన్నారు. నీవు నా తమ్ముడివి, నా శ్రేయోభిలాషివి అని పొగడ్తలతో ముంచెత్తారు. నిజానికి వేర్వేరు పక్షాలకు చెందిన నాయకులను ఒక తాటిమీదకు తీసికొని వచ్చి జనతాపార్టీ ఏర్పాటు చేయడమనేది అసాధ్యమని చెప్పడగిన మహాత్మాగారిని తాను స్వయంగా వెలుగులోకి రాకుండా, సాధించటంలో దత్తోపంత్ చేసిన కృషి అసాధారణమైనది.

అత్యవసర పరిస్థితిలో దత్తోపంత్ జీతో కలిసి పనిచేసి, ఆ తర్వాత జనతా పార్టీ ప్రభుత్వంలో కార్మికశాఖను, పార్లమెంటరీ వ్యవహారాల శాఖనూ నిర్వహించిన రవీంద్రవర్మ (కేరళ) దత్తోపంత్ జీని ఎంతో గౌరవంగా హాస్పిల్ (గురువు) అని పిలుస్తూ ఉండేవారు.

ఆర్థికరంగం గురించి దత్తోపంత్

1972లో ముంబై సమీపంలో, రాణేలోని పాండురంగశాస్త్రి అతావలే గారి ఆశ్రమంలో ఆర్ఎస్ఎస్ అఖిల భారతీయ సమావేశాలు జరిగాయి. పాశ్చాత్య ఆర్థికశాస్త్ర విషయాలను - ఫేబియన్ సోషలిజం, సిండికలిజం, కమ్యూనిజం, కేపిటలిజం గురించి నాటి సరసంఘచాలక్ పూజ్య గురూజీ

విపులంగా చెప్పారు. 'నేను చెప్పినదంతా సరిగానే ఉన్నదా?' అని దత్తోపంత్ జీని అడిగారు. దానికి దత్తోపంత్, 'మన దేశంలో పెళ్లి శుభలేఖలు ఒకే తీరుగా ఉంటాయి. వధూవరులపేర్లు, కవరు మీద చిరునామా ఇవి మాత్రమే మారుతూ ఉంటాయి. పాశ్చాత్య దేశాలలో వివాహ ఆహ్వానపత్రాలలో వధూవరుల పేర్లు, చిరునామా మాత్రమేగాక, ఆహ్వానపత్రాలలోని విషయం కూడా వేర్వేరు తీరులలో ఉంటుంది' అన్నారు. అందరూ నవ్వారు. ఆ పైన 'ఇటువంటి విషయాలలో మనకు ఆలోచనలు అందించే వ్యక్తి దత్తోపంత్ జీ' అంటూ గురూజీ అభినందించారు.

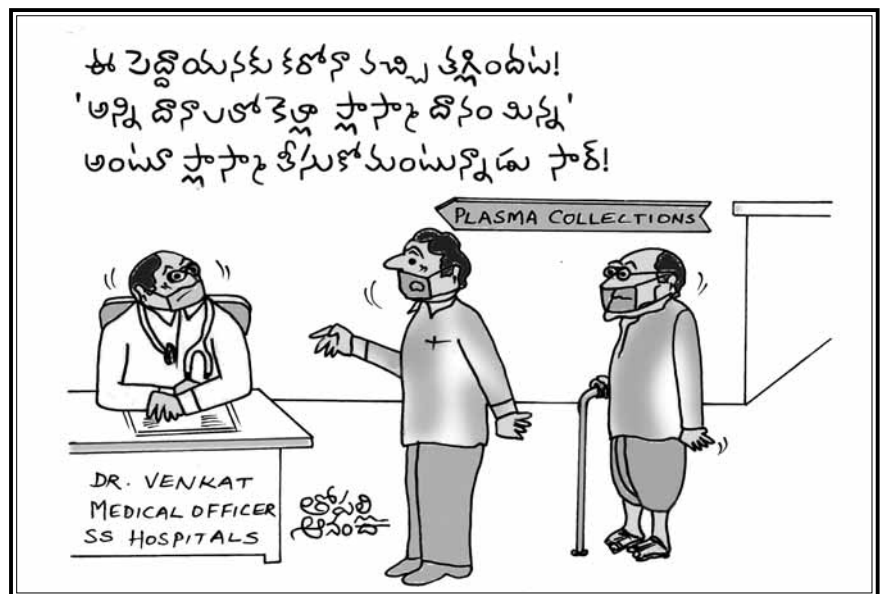
దేశ ఆర్థిక సమస్యలను ప్రస్తావించే ఒక అధ్యయన పత్రం తయారు చేయవలసిందిగా జనసంఘ్ లో పనిచేస్తున్న కార్యకర్తలకు గురూజీ సూచించారు. రాణేలో ఆ ఐదురోజుల సమావేశాలలో చర్చకు వచ్చిన విషయాలే లోతైన అధ్యయనం తర్వాత దత్తోపంత్ ద్వారా పుస్తక రూపాన మనకు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. పరిపాలనకు అవసరమయ్యే 'బ్లా ప్రింట్' తయారుచేయటం పట్ల రేంగ్లీకి ఆసక్తి ఉండేది కాదు. పరిపాలనలోకి వచ్చిన తర్వాతనే బ్లాప్రింట్ తయారవుతుందని అనేవారు.

పాశ్చాత్య విపణిలోని అనేక ధోరణులను (స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజి, డెరివేటివ్ ట్రేడ్, ఫార్వర్డ్ ట్రేడ్, స్పెక్యులేటివ్ ట్రేడ్ వగైరాలను) ఆయన వ్యతిరేకించేవారు. జీతం కోసం పనిచేయటం కంటే స్వతంత్రంగా తన కాళ్లమీద తాను బ్రతికే విధంగా వ్యక్తులను ప్రోత్సహించాలని కోరేవారు. కౌంటిల్యన్ అర్థశాస్త్రంలో చెప్పిన విధంగా ప్రతి వస్తువు ఉత్పాదన వ్యయాన్ని దానిపై ముద్రించాలని సూచించేవారు. పోటీ పేరుతో వినియోగదారులనూ, కార్మికులనూ దోచుకొంటున్న పాశ్చాత్య విపణి ఆధారిత విధానాలు తప్పక కుప్పకూలిపోగలవని చెప్పేవారు. మూడవ ప్రపంచ దేశాల నుండి వనరులను దోచుకొనడానికి వరల్డ్ ట్రేడ్ ఆర్గనైజేషన్ (WTO) ఏర్పడినదని వివరించేవారు. సాంకేతిక విజ్ఞానాన్ని వినియోగించే సందర్భంలో ఎక్కువమందికి ఉపాధి కల్పించే మధ్యే మార్గాన్ని, స్థానిక పరిస్థితులకు అనుగుణమైన మార్గాలను అవలంబించాలని దీనదయాళ్ ఉపాధ్యాయ చేసిన సూచనలతో ఏకీభవించేవారు.

పునరుజ్జీవనం

భారతదేశ పునరుజ్జీవనం గురించి దత్తోపంత్ ఆలోచనలు విస్తృతమైనవి. దూరదృష్టితో కూడిన వారి ఆలోచనలలో నుండే భారతీయ మజ్దూర్ సంఘ్, భారతీయ కిసాన్ సంఘ్, స్పదేశీ జాగరణమండ్ తదితర సంస్థలన్నీ ఆవిర్భవించాయి. గతి తార్కిక భౌతికవాదం, నవ్య మానవతావాదం (మానవేంద్ర నాథ్ రాయ్ వివరించినది), ఏకాత్మ మానవత దర్శనల మీదుగా పయనించిన దత్తోపంత్ రేంగ్లీ ఆలోచనలు అనాసక్త కర్మయోగంగా పరిణమించి వారిని ఒక ద్రష్టగా, స్రష్టగా మనముందు నిలిపినవి.

(వ్యాస రచయిత 1968 నుండి 2004లో దత్తోపంత్ జీ మరణించే వరకు వారికి సన్నిహితునిగా మెలగినవారు.) ★

బస్లోని జనం లాగానే తనూజ మనసంతా కిక్కిరిసిన ఆలోచనలతో ఉక్కిరి బిక్కిరి అవుతోంది. ప్రొద్దున డ్యూటీ ఎక్కినప్పటి నుండి, ఎక్కి దిగే జనాల మధ్య గడవటం ఎంత అలవాటైనా అలసట తప్పదు. కాళ్లు పీకుతున్నాయి.

భాగ్యనగరం బస్లో రష్ లేకుండా ఉండటం అనేది ఎప్పుడూ ఉండదు.

“ఈ బస్లో వడి ఇబ్బందిపడే బదులు శుభ్రంగా మెట్రోలో వస్తే హాయిగా ఉంటుంది. ఏ.సి.లో అలసిపోకుండా ప్రయాణం చెయ్యచ్చు”

“నిజమే, కానీ ఆ మెట్రో ట్రైన్ ఎక్కటానికి, ముందు మా ఇంటినుండి ఆటో ఎక్కి మూడు కిలోమీటర్లు ప్రయాణం చేసి ఆ స్టేషన్కు రావాలి. అదీ చికాకు”

“మరే, ఈ బస్ లాగా ఆ ట్రైన్ కూడా మీ ఇంటి దగ్గరకి రావాలంటారా ఏంటి?” అంది నవ్వుతూ తనూజ ప్రక్కన నుంచున్నామె.

మెట్రో గురించి ఆ ప్రయాణికుల మాటలు విని తనూజ కూడా నవ్వుకుంది. టైమ్ అయిపోయి ఫాస్ట్గా చేరుకోవచ్చని తను ఆ రోజు మెట్రోలోనే వచ్చింది దిపోకు.

తనను తాను బాలెన్స్ చేసుకుంటూ డబ్బులు తీసుకుని టికెట్ పంచ్ చేసి ఇస్తోంది. మిగతా చిల్లర చేతిలో పెడుతూ, చిల్లర లేకపోతే తరువాత కలెక్ట్ చేసుకోమని చెప్పి బాలెన్స్ టికెట్ వెనక రాసి ఇస్తోంది. అలా ఆ రష్లో ఆ చివరి నుండి ఈ చివరి దాకా నడుస్తూ, తన డ్యూటీ చేస్తూ ‘పద్మపూహం’లోకి వెళ్లడమే కాదు బయటకు రావటం కూడా తెలిసిన ‘అభిమన్యుడి’ లాగా చురుగ్గా కదులుతోంది తనూజ.

‘ఏంటమ్మా చాలా స్పెషల్గా కనపడుతున్నావు ఈ రోజు?’ అలవాటైన గొంతుకకు తలెత్తి చూసింది తనూజ.

ఎదురుగా మధ్యవస్కురాలు. ఆవిడ ప్రతి గురువారం రైతు బజార్ కోసం బస్ ఎక్కుతుంది. కాస్త సరదాగా మాట్లాడుతుంది.

“ఏమంది, ఎప్పటిలాగానే నేను, నా యూనిఫార్మ్ మామూలుగానే ఉన్నాగా.”

“లేదు, నీ మొహంలోనే ఏదో తేడా ఉంది”

“ఏమీ లేదు, మూడేళ్ల క్రితం నా పెళ్లి చేసిపారేశారు మా వాళ్లు ఈ రోజు” అంది తనూజ సరదాగా నవ్వుతూ.

అలాంటి జోకులు అప్పుడప్పుడు ఒకరిద్దరితో మాత్రమే. అలసట నుండి అది అలా సేదతీరే అవకాశం..

“అయితే, నేనన్నది నిజమే. ఆ మొహంలో అప్పుటి సిగ్గు, ఆనందం తొంగి చూస్తున్నాయి. మరి ఏంటి ఈ రోజు స్పెషల్”

“ఇక్కడే, అటు పొద్దు, ఇటు నా ఓపిక రెండూ కుంగిపోతున్నాయి. ఇంకా ఏంటి స్పెషల్, నా మొఖం”

“అలా ఎలా? ఏదన్నా స్పెషల్ ఆలోచించు.

అందం

సి. యమున

పెళ్లి అయ్యి ఎన్ని ఏళ్లు అయినా పెళ్లి రోజు అంతా తేలికగా తీసుకోకూడనిది తల్లి” అంది ఆవిడ కూడా సరదాగా ఓ రకమైన భారం, దీనం, నవ్వు కలిపి. ఆవిడ అన్న తీరుకు తనూజకు అప్రకోలేని నవ్వు వచ్చింది.

ఆగిన ఆలోచనలు అంతలో మరల మనసులో జొరపడ్డాయి. “ఈ పెళ్లి రోజుకు ఏం చెయ్యాలి? నా బడ్జెట్ దాటి పోకుండా ఏం చేస్తే బాగుంటుంది. ఆ మధ్య అమ్మ కొనిచ్చిన చీర అలాగే ఉంది. కాబట్టి చీర కొనుక్కోనక్కర్లేదు. రోజూ యూనిఫార్మ్లో డ్యూటీకి రావాలి కనుక చీర కట్టే అవకాశం తక్కువ అయిపోయి ఆ కొత్త చీర అలాగే ఉండిపోయింది....”

“మేడమ్, నా స్టాప్ వస్తోంది. మిగతా చిల్లర ఇస్తారా?” ప్రయాణికుడి మాటలతో ఆలోచనలకు కామా పెట్టి, ఆయన చేతిలోని టికెట్ తీసుకుంది. టికెట్ వెనక రాసి ఉన్న ఎనిమిది రూపాయల చిల్లర, ఇంటూ కొట్టిన టికెట్ ఆయన చేతిలో పెట్టింది.

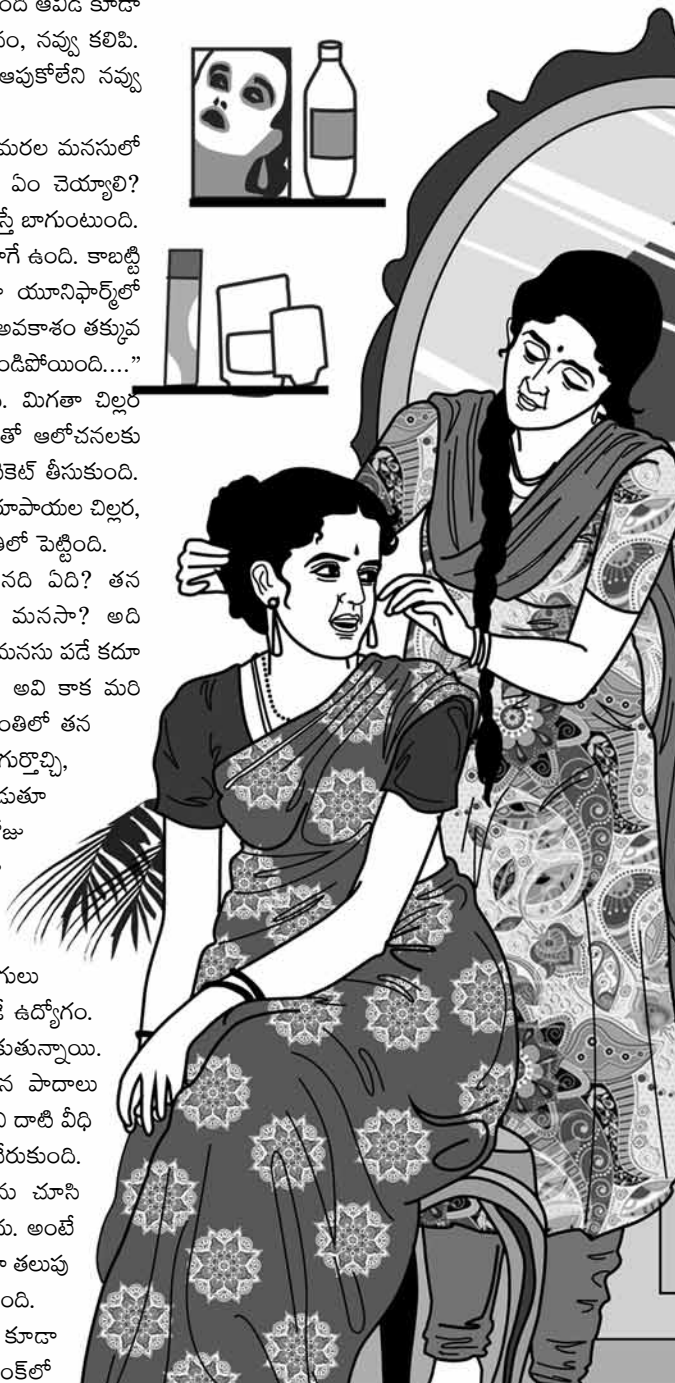
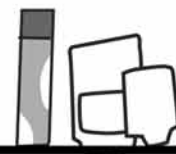
“అసలు, చందూకి ఇష్టమైనది ఏది? తన వంటలు, డ్రస్సు... ఆపై తన మనసా? అది అనుమానమా? అది నచ్చే మెచ్చే మనసు పడే కదూ వరించింది. ఊహా, అది వేరు. అవి కాక మరి ఏమిటి?” మరల ఆలోచనా స్రవంతిలో తన గురించి చందూ చెప్పిన ఓ మాట గుర్తొచ్చి, ప్రయాణికుడి చేతిలో టికెట్ పెడుతూ తనలో తాను నవ్వుకుంది. పెళ్లి రోజు ప్రత్యేకంగా ఏం చెయ్యాలి కూడా ఆ క్షణాన ఓ నిర్ణయానికి వచ్చింది.

* * *

డ్యూటీ దిగి చక చకా అడుగులు వేస్తోంది. ఎప్పుడూ నిలబడి ఉండే ఉద్యోగం. ఆ కాస్త దూరానికే పిక్కలు పీకుతున్నాయి. శీతాకాలం చలికో ఏమో పగిలిన పాదాలు తీపు తీస్తున్నాయి. తనుండే ఇంటిని దాటి వీధి చివరిలో ఉన్న బ్యూటీ పార్లర్ను చేరుకుంది.

ఓరగా వేసి ఉన్న తలుపును చూసి ‘హమ్మయ్య, తలుపు బోల్ట్ పెట్టి లేదు. అంటే కస్టమర్స్ లేరన్నమాట’ అనుకుంటూ తలుపు మీద తట్టి లోపలకు అడుగు పెట్టింది.

“ఛా, ఈ రోజే పని పిల్ల కూడా హ్యాండిచ్చింది” అనుకుంటూ సింక్లో

బ్రష్లు కడుక్కుంటున్న ఆలేఖ్య తలెత్తి చూసింది. ఎదురుగా ఉన్న తనూజను చూసి 'ఐబ్రోస్ చేయించుకుని ఈవిడ ఇచ్చే ముప్పై రూపాయలకి ఇప్పుడే రావాలా' అని మనసులో ఓ చిన్ని పాటి విసుగుతో అనుకుంటూ..

“రండి, కూర్చోండి “ అని మర్యాదగా కుర్చీ చూపించింది.

అప్పటిదాకా ఫుల్ కస్టమర్స్ తో శ్రమపడి ఉంది ఆలేఖ్య. ముఖ్యంగా రెండు ఫేషియల్స్ చేసిందేమో మరి అలసిపోయి ఉంది. చేతులు తుడుచుకుని టేబుల్ ద్రా లాగి దారపు

ఉండను చేతిలోకి తీసుకుంది ఆలేఖ్య కనుబొమ్మలు షేప్ చేయటానికి. అంతకుమించి గత సంవత్సరంగా తనూజ ఆ పార్లర్ లో చేయించుకుంది ఏమీ లేదు.

“మీరు మర్చిపోయినట్లున్నారు. నాలుగు రోజుల క్రితమే ఐబ్రోస్ చేశారు” మెల్లగా అంది తనూజ.

“ఓ, సారీ. మరి ఏం చెయ్యాలి”

“పాదాలు పగిలాయి. వాటిని కాస్త నీట్ గా చేయాలి” మొహమాటంగా చెప్పింది తనూజ.

‘టికెట్ టికెట్’ అంటూ బస్ లో చక చకా దూసుకెడుతూ ఓ రకమైన గరుకుగా వినపడే ఆ గొంతు విన్నవాళ్లు ఇప్పుడు మృదువుగా, ఇంత సొంపుగా వింటే ఆశ్చర్య పోవటం ఖాయం.

“పెడిక్యూరా? గంట పైన పడుతుంది. రేపు రావచ్చుగా”

“మీ పార్లర్ రాత్రి ఎనిమిది దాకా కదా ఓపెన్ ఉండేది. ఇప్పుడు ఆరున్నరేగా అవుతోంది.”

“అవును. కానీ ఈ రోజు కాస్త తొందరగా వెళ్లాలనుకున్నాను”

“ఈ రోజు మా మొదటి పెళ్లి రోజు. అందుకని ఫేషియల్, పెడిక్యూర్ చేయించుకుందామని ఇంటికి కూడా వెళ్లకుండా ఇబ్బే వచ్చేశాను”

“రెండూ అంటే మినిమమ్ ఏడు వందల రూపాయలనుండి వెయ్యి దాకా వస్తాయి. నేను చేయకపోతే తనకు అర్జంట్ కాబట్టి వేరే పార్లర్ కు వెళ్లిపోతుంది...” ఆలేఖ్య మెదడులో వేగంగా లెక్కలు వేసుకుని, లేని ఓపిక తెచ్చుకుని హుషారుగా.

“సరే, ఫరవాలేదు చేస్తాను లెండి. ఏ ఫేషియల్ కావాలి” అని అడిగింది.

“నాకు ఐడియా లేదు” బిడియంగా చెప్పింది తనూజ.

“మీ పెళ్లికి చేయించుకుని ఉంటారు?”

“నా పెళ్లికి చేయించుకోలేదు. ఇదే మొదటిసారి. మీరే సలహా చెప్పండి”

పెళ్లికి ఫేషియల్, మెహందీలు చేయించుకోవాలి అనుకుని లెక్కలు వేలల్లో తేలి ఆ ఆలోచన తుడిచేసి అమ్మ, పిన్నివాళ్లు నలుగు పెట్టి పోసిన తలంటుతోను, అమ్మమ్మ అల్లిన పూలజడ, అత్త పెట్టిన గోరింటాకుతోను సర్దిపెట్టుకుంది. ఆ సరిపెట్టుకోవటంలో అంత అసంతృప్తి కూడా ఫీల్ అవ్వలేదు.

“గోల్డెన్, పెరల్ ఫేషియల్ బాగా మెరుపునిస్తాయి. ఇంకోటి వైస్ ఫేషియల్ కూడా ఉంది. చాలా బాగుంటుంది. కాస్త కాస్ట్ ఎక్కువ...”

“మరీ కాస్టీది వద్దు”

“ఎక్కువమంది మొహానికి ఇచ్చిన ఇంపార్టెన్స్ కాళ్లకు ఇవ్వరు. అలాంటిది మీరు ఫేషియల్ ప్రక్కన పెట్టి కాళ్లకు పెడిక్యూర్ అంటున్నారు” కాస్త ఆశ్చర్యంగాను, కొంత తనకు తెలియక ఆ ఛాయిస్ తీసుకుంటోందేమో అనే అనుమానంతోను అడిగింది ఆలేఖ్య. నవ్వేసి ఊరుకుంది తనూజ. ఒక్కక్షణం ఆలోచించి “సరే, ఓ పని చేద్దాము. పెడిక్యూర్, ఫేస్ వాష్ చేయించుకోండి. రెండూ కలిపి 550 అవుతుంది” అంది ఆలేఖ్య.

“అయితే గోల్డెన్ చేయించుకోండి. 500 అవుతుంది”

“హమ్మా అంత అవుతుందా? నా బడ్జెట్ 500 మించి లేదు” తన పరిధిని నిజాయితీగా చెప్పింది తనూజ.

ఒక్కసారి నిట్టూర్పు విడిచింది ఆలేఖ్య. “ఏమిటీ అంత ఎక్కువ చెబుతున్నారు? అన్నీ కలిపి ఐదు వందలకు మించి అవ్వదు” అని పీకి పీకి బేరాలతో తల తిసకుండా, ‘నా ఖర్చు లిమిట్ ఇంత’ అని ఉన్నది ఉన్నట్లు చెప్పటం నచ్చింది.

“ఐదు వందల రూపాయలతో మీరడిగిన రెండూ కష్టం. ఓ పని చేయండి. ఫేషియల్ చేయించుకోండి”

“ఊహూ, నాకు కాళ్ల క్లీనింగ్ ముఖ్యం”

“ఎక్కువమంది మొహానికి ఇచ్చిన ఇంపార్టెన్స్ కాళ్లకు ఇవ్వరు. అలాంటిది మీరు ఫేషియల్ ప్రక్కన పెట్టి కాళ్లకు పెడిక్యూర్ అంటున్నారు” కాస్త ఆశ్చర్యంగాను, కొంత తనకు తెలియక ఆ ఛాయిస్ తీసుకుంటోందేమో అనే అనుమానంతోను అడిగింది ఆలేఖ్య.

నవ్వేసి ఊరుకుంది తనూజ.

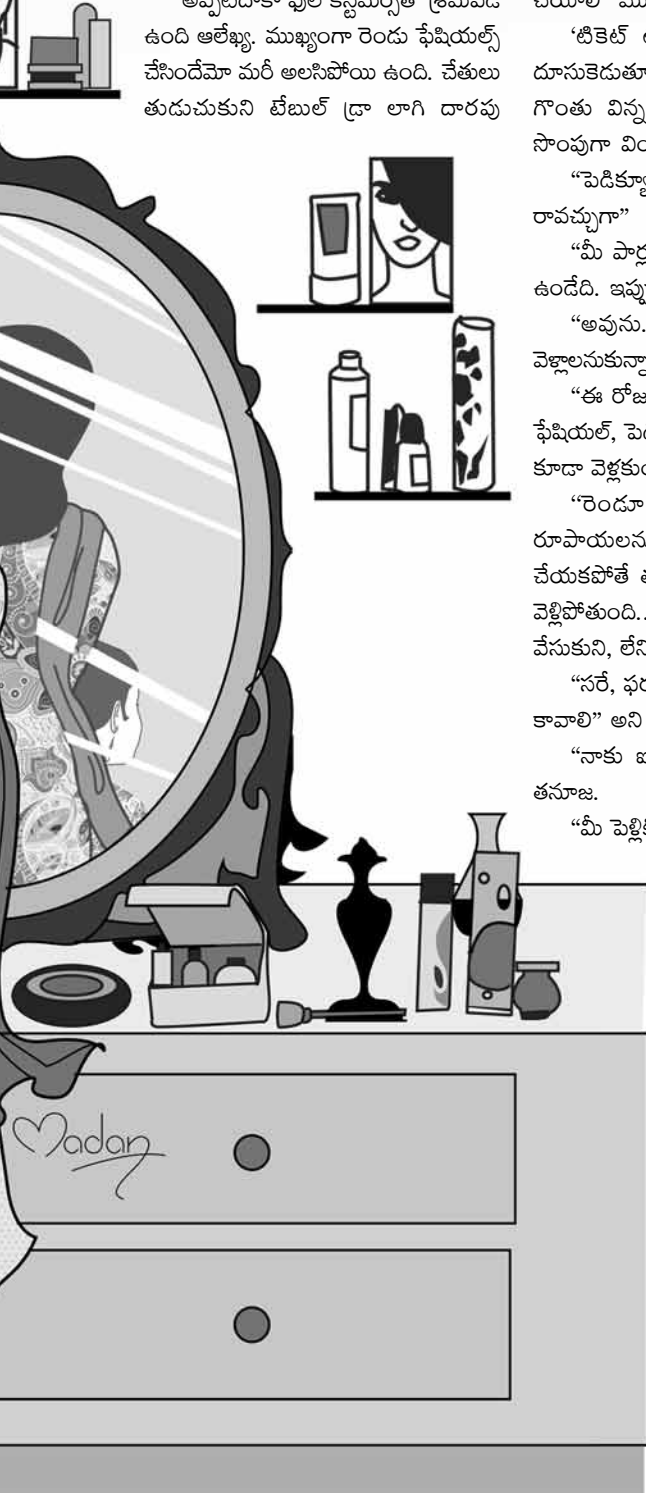
ఒక్కక్షణం ఆలోచించి “సరే, ఓ పని చేద్దాము. పెడిక్యూర్, ఫేస్ వాష్ చేయించుకోండి. రెండూ కలిపి 550 అవుతుంది” అంది ఆలేఖ్య.

తను అనుకున్న దానికన్నా యాభై రూపాయలే ఎక్కువ కనుక వెంటనే ఒప్పేసుకుంది తనూజ.

తనూజ పొడవాటి జడను చుట్టి మెడపై పడకుండా క్లిప్ తో పైకి పెట్టింది. కరెంట్ పెడిక్యూర్ టబ్ లో నీళ్లు పోసి స్ప్రిచ్ ఆన్ చేసి, కొద్దిగా వేడి ఎక్కుగానే కాళ్ళ దానిలో పెట్టమని చెప్పి మొహం క్లీనప్ స్టార్ట్ చేసింది.

ఇంతలో ఆలేఖ్య మొబైల్ మోగింది. గబుక్కున ఒక చేయి తుడుచుకుని ఫోన్ చేతిలోకి తీసుకుంది.

“అవును స్వీటీ, తొందరగా వచ్చి మనం బయటకు వెడదామనుకున్నాం కదా, అందుకనే ఈ రోజు స్పాక్స్ పెట్టలేదు. యాపిల్ కట్ చేసుకుని తిను. నేను వచ్చేస్తాను సరేనా” తన ఎనిమిదేళ్ల కౌతురుని

ఫోన్లోనే సమాధాన పరచింది.

“సారీ, మేడమ్ మీ ప్రోగ్రామ్ని నేను వచ్చి డిస్టర్బ్ చేసినట్లున్నాను” ఆలేఖ్య ఎంత మెల్లగా మాట్లాడినా తను ఫోన్లో మాట్లాడింది చెవిన పడి నొచ్చుకుంటూ అంది తనూజ.

“ఏమీ లేదు. మాకు ఇవి అలవాటే. ఒక్కోరోజు వరసగా వస్తారు కష్టమర్నీ. ఒక్కోసారి అస్సలు రారు. వాటికి అలవాటు పడిపోయే ఉంటాము” అంది నవ్వుతూ.

ఆలేఖ్య తన వృత్తి వరంగా సహనంగా, చిరునవ్వుతో సమాధానం చెప్పి ఉండొచ్చు కానీ అది తనూజ మనసుకు హత్తుకుంది.

మొహం రుద్దుటంలో చేతి గూడలు, నుంచున్నందుకు కాళ్లు గుంజుతున్నాయి ఆలేఖ్యకు. ప్రపంచంలో ఎవరి సహనానికైనా సగం కారణం, అనేక అవసరాలు. పైనల్గా మొహానికి పాక్ వేసి, అప్పటికి మెత్తబడి ఉన్న అరికాళ్లకు పెడిక్యూర్ చేయటానికి చిన్న న్డాల్ లాక్కుని కూర్చుంది. ప్రొద్దున్నుండి ఎక్కువ నుంచునే ఉండేమో పీకుతున్న కాళ్లకు విశ్రాంతి లభించి సుఖంగా అనిపించింది.

అందాలు అద్దుకోవటం ఏమో కానీ ఎవరో తన ముఖాన్ని, కాళ్లను అలా శుభ్రపరచటం ఏదో తెలియని హాయిగా ఉంది తనూజకు.

ఇంకో గంట తరువాత, డబ్బులు పే చేసి, మనఃస్ఫూర్తిగా థ్యాంక్స్ చెప్పి తన ఇంటికి నడిచింది తనూజ.

హడావిడిగా టబ్బులు కడిగి ఓ వ్రక్కన బోర్లించింది. పార్లర్ లాక్ చేసి, ఓ వ్రక్కన పార్క్ చేసి ఉన్న స్కూటీని తీసి తన ఇంటికినే ఉరికించింది ఆలేఖ్య.

* * *

గుమ్మంలోకి అడుగు పెట్టగానే “అమ్మా, మీకు హాపీ వెడ్డింగ్ యానివర్సరీ” అంటూ తను స్వయంగా చేసి అందించిన గ్రీటింగ్ కార్డ్ను, దానితో పాటు కూతురుని ఆప్యాయంగా గుండెలకు హత్తుకుంది ఆలేఖ్య. కూతురి బుగ్గపై ముద్దు పెట్టుకుని “అమ్మా, కూతుళ్ల ప్రేమ తరువాత, డిన్నర్ చల్లారిపోతోంది. తొందరగా పదండి. అఖీ, నువ్వు ఫ్రెష్ అయిరా” అంటూ ఆన్లైన్లో ఆర్డర్ ఇస్తే వచ్చిన ఫుడ్ డెలివరీస్ తినటానికి ఎర్రెంజ్ చేయటానికి డైనింగ్ టేబుల్ కేసి నడిచాడు ఆలేఖ్య భర్త రంజిత్.

“నాలో ఏమీ ప్రత్యేకత కనపడటం లేదా?” అంది తనూజ తన దరి చేరి మొహాన్ని చేతుల్లోకి తీసుకున్న చందూతో గారంగా.

“నువ్వు ఎప్పుడూ ప్రత్యేకమే” అన్నాడు కళ్లలో కళ్ళు పెట్టి చూస్తూ.

ఆ మాటకు మురిసినా, చీరను కాస్త పైకి జరిపి “ఇదిగో ఇవి చూడు” అని తన పాదాలను చూపించింది చిన్న పిల్లలు తమ కిష్టమైన బొమ్మను చూపించినట్లు.

నైట్ పెయింట్తో నీట్గా మెరుస్తున్న పాదాలను మురిపెంగా చూశాడు చందు.

“ఈ అందమైన పాదం చూసే కదూ నేను ప్రేమలో పడింది” అంటూ కుడి పాదంపై ముద్దు పెట్టుకున్నాడు.

తనూజ మొట్ట మొదట ద్యూటీలో చేరిన రోజు, భగవంతుడిని తలచుకుని తన కుడి పాదాన్ని బస్ మెట్టుపై పెట్టింది. డ్రైవర్ సీట్లో తన ద్యూటీలో

సిద్ధంగా ఉన్న చందు ఆ పాదాన్ని చూసి సమ్మోహితుడే అయ్యాడు. ఆపై వారి మధ్య స్నేహం ఏర్పడి, అది ప్రేమగా మారి పెళ్లితో ఒకటయ్యారు.

“ఎందుకో కాళ్లకు పగుళ్లు వచ్చాయి. మనకు భాద్యతలు, ఖర్చులు ఉన్నా మొహానికి, కాళ్ల కోసం ఖర్చు పెట్టాను” వాస్తవ పరిస్థితులు ఆ క్షణాన మదిలో మెదిలాయో ఏమో ఏదో తప్పు చేసినట్లుగా అంది తనూజ.

“కాళ్ల కన్నా మెత్తనైన నీ మనసు నాకు మరి అందంగా అనిపిస్తుంది తెలుసా?” అన్నాడు సున్నితంగా రెండు పాదాలను తన చేతులతో తాకుతూ.

“అవునా, నాకు తెలియదే” అంది నవ్వుతూ.

“ఎన్నో సర్దుబాటులు చేసుకుంటూ నా కుటుంబ భాద్యతలను పంచుకుంటున్న నీకు తెలియదేమో ఆ విషయం. కానీ నాకు తెలుసు సుమీ” అంటూ ఆ రెండు పాదాలను చేతులతో చిన్నగా ఎత్తి తన గుండెలకు తాకించుకున్నాడు.

* * *

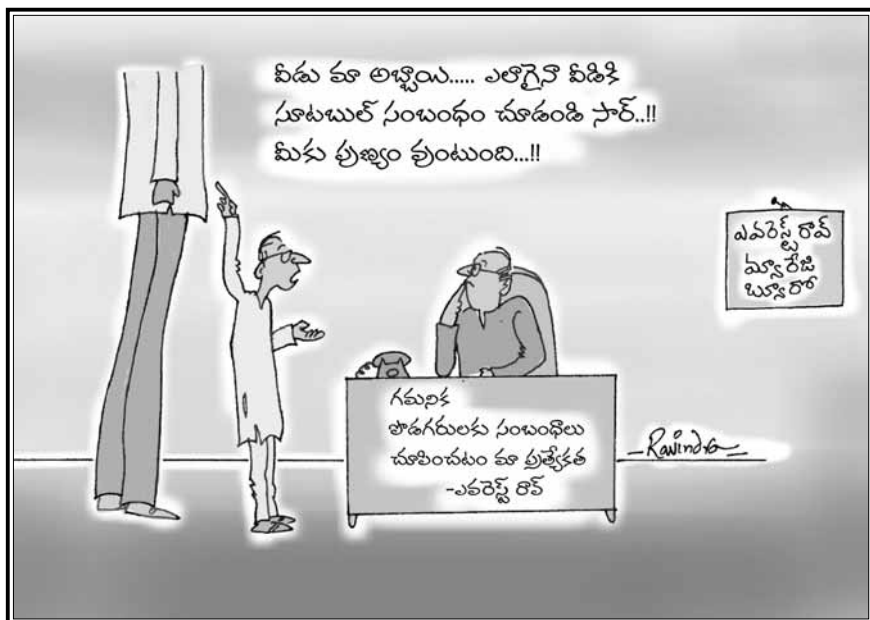
గుమ్మంలోకి అడుగు పెట్టగానే “అమ్మా, మీకు హాపీ వెడ్డింగ్ యానివర్సరీ” అంటూ తను స్వయంగా చేసి అందించిన గ్రీటింగ్ కార్డ్ను, దానితో పాటు కూతురుని ఆప్యాయంగా గుండెలకు హత్తుకుంది ఆలేఖ్య.

కూతురి బుగ్గపై ముద్దు పెట్టుకుని “అమ్మా, కూతుళ్ల ప్రేమ తరువాత, డిన్నర్ చల్లారిపోతోంది. తొందరగా పదండి. అఖీ, నువ్వు ఫ్రెష్ అయిరా” అంటూ ఆన్లైన్లో ఆర్డర్ ఇస్తే వచ్చిన ఫుడ్ డెలివరీస్ తినటానికి ఎర్రెంజ్ చేయటానికి డైనింగ్ టేబుల్ కేసి నడిచాడు ఆలేఖ్య భర్త రంజిత్.

అలసటగా ఉన్నా దాదాపు పదమూడు గంటల గాప్ తరువాత చూస్తున్న ముద్దుల కూతురికి మురిపెంగా తినిపిస్తూ తన భోజనం పూర్తి చేసింది ఆలేఖ్య. టేబుల్ క్లీన్ చేయటంలో రంజిత్కు సహాయ పడింది. వస్తున్న నిద్రను ఎలాగో ఓర్చుకుని కూతురితో కాసేపు కబుర్లు చెప్పి, నిద్ర పుచ్చింది. ఇక లేచి వెళ్లి తన బెడ్ మీద అడ్డంగా వాలిపోయింది.

వ్రక్కన చేరిన భర్త అలికిడికి వాలిపోతున్న కళ్లను ఎత్తి “సారీ, తొందరగా ఇంటికొచ్చి మీరు ఇష్టపడి కొన్న చీరలో అందంగా ముస్తాబై డిన్నర్కు వద్దామనుకున్నాను. ఆనందంగా గడపాలనుకున్నాను. హు, ఇలా నైట్లో, పిచ్చి అవతారంలో, అడ్డంగా పడి దొర్లుతున్నాను” అంది గొంతులో ఉన్న అలసట వెనుక నుండి అనురాగం తొంగి చూస్తుండగా.

“ఈ గంట దాకా నువ్వు కష్టపడింది నా కష్టంలో పాలు పంచుకోవటానికేగా నా అందాలరాణీ. హాయిగా నిద్రపో” అంటూ తన నుదుటి పై ఆప్యాయంగా ముద్దుపెట్టుకుని మెత్తటి దుప్పటిని సుతి మెత్తగా కప్పాడు రంజిత్.

గజేంద్ర మోక్షం అంతరార్థం

నీటిలో మొసలికి బలం ఎక్కువ. ప్రాపంచిక సంసారంలో ఇంద్రియభోగలాలనత్వంను అలవర్చుకున్న 'అహం'కు కూడా పట్టు ఎక్కువే. ఈ అహం వీడాలంటే సాధనా బలంతో పాటు ఈశ్వర అనుగ్రహం కావాలి. అది గజేంద్రునిలాగా గ్రహించి త్రికరణశుద్ధిగా ఆ అనంతున్ని అర్థించాలి.

గజేంద్ర మోక్ష ఘట్టంలో మొదట గజేంద్రుడు తన శత్రువైన మొసలిని తానుగా జయించడం కష్టమని తెలుసుకొన్నాడు. అందుకు పరమాత్మ మాత్రమే సహాయపడగలడని గ్రహించి పరమేశ్వరుని అనుగ్రహంకై ప్రార్థించాడు. ఆ తర్వాత స్వామివారు పలకడం లేదని నిండాస్తుతి చేసి, అంతలోనే పరమభక్తితో వివేక, విశ్వాసాలతో నీవు తప్ప ఎవరూ లేరని తనని తాను శరణాగతి చేసుకొన్నాడు. వెనువెంటనే ఆ అనంతుడు సుదర్శనచక్రంను ప్రయోగించి మకరసంహారం చేసి దర్శనమిచ్చాడు. ఆలాగే మానవుడు కూడా తనకి తానుగా ఈ ప్రారబ్ధమానసలను అద్భుతాన్ని 'అహం'భావనను జయించడం కష్టమని గ్రహించాలి. పరమాత్మున్ని భక్తి విశ్వాసాలతో ప్రార్థించాలి. ఈ జన్మల పరంపరలో పడి అలసిపోతున్నాను, ఈ భవ సాగరంలో ఈదలేను, ఈ జనన మరణ చక్రభ్రమణం నుండి నన్ను రక్షించుము. ఈ వాసనా బంధాలను తీసేయమని, వీటన్నింటి నుండి విముక్తి కల్పించమని (సమస్త ప్రపంచ దృశ్య సంసార భావనా పరిత్యాగమే విముక్తి) వేడుకుంటూ, క్రమేణా కోరిక, కర్మ, అహం సమర్పణ చేస్తూ శరణాగతి స్థితికి వస్తే - అప్పుడు సుదర్శన చక్రమనే జ్ఞానంతో అజ్ఞాన అహంభావనను సంహరించిన తర్వాత ఆత్మసాక్షాత్కారం అవుతుంది.

'తస్మాత్ భావా భావో పరిత్యజ్య పరమాత్మ ధ్యానేన ముక్తో భవతి' సమస్తం త్యాగం చేయగా చివరకు ఆత్మ ఒక్కటే మిగిలి ఉంటుంది. అదే ముక్తి. మోక్షం. ఈ ముక్తి మరణాంతరం వచ్చేది కాదు, బ్రతికుండ గానే సాధించాల్సిన స్థితి. దీనిని తెలియజేపు కథనమే "గజేంద్ర మోక్షం". గజేంద్రుడు చేసిన ఈశ్వర స్తుతి ఎంతో గొప్ప ఆధ్యాత్మిక ప్రబోధం. ★

గెలిచినవాడి ముఖం ఆనందంగా ఉంటుంది. అతని నడకలో రీతి కనిపిస్తుంది. కొంతమందిలో గర్వం, అహం తొణికిసలాడుతుంది. అయితే అసలైన విజేత వీటన్నిటికీ అతీతంగా వ్యవహరిస్తాడు. విజయ గర్వంతో అతడు పాత మిత్రులను, జ్ఞాపకాలను, గత జీవితాన్ని ఎన్నటికీ మర్చిపోడు. శిఖరాగ్రం చేరిన విజేత పండ్ల బరువుకు వంగిన చెట్టులా ఉంటాడు. సముద్రపు ఒడ్డున ధీరోదాత్తంగా నిలబడి, నావలకు దారి చూపుతున్న కాంతి స్తంభంలా ఉంటాడు. స్నేహహస్తం చాచి తన దారిలో ముందుకు రమ్మని మిత్రులను పిలిచి సాయం చేస్తాడు. అదీ నిజమైన విజేత లక్షణం. వాస్తవానికి విజేతలు ప్రత్యేకంగా ఉండరు. ప్రత్యేక లక్షణాలతో తొణక్కు, బెణక్కు నిండు కుండలా ఉంటారు. అర్హునుడి ఏకాగ్రత పక్షి కన్ను మీద ఉన్నట్లు - విజయం వైపు తమ గురిపెట్టి అత్యంత చాకచక్యంగా, నేర్పుగా, లాఘవంగా ముందుకు కదులుతారు. విజేతలు కావాలనుకునేవారు ఏనాడు ఖాళీగా ఉండరు. కాలక్షేపం కబుర్లు చెప్పురు. వాస్తవాన్ని అంగీకరిస్తూనే, తమ కలలకు రంగుల రెక్కలు

విజయ సూత్రం

తొడుగుతారు. భ్రమలకు దూరంగా ఉంటారు. వేసిన ప్రతి అడుగుతో లక్ష్యానికి చేరువవుతూ ఉంటారు. గులాబీ పరిమళాలను వెదజల్లుతుంది. గంధం సువాసనను ఇస్తుంది. తేనె మధురంగా ఉంటుంది. విజేత హస్త కరచాలనం విజయ ప్రకంపనలు సృష్టిస్తుంది.

మనిషి లోపల దేదీప్యమానంగా వెలుగుతున్న ఒక ఉజ్జ్వలమైన కోరిక ఉండాలి. తనలో తాను ఒక విజేతను చూసుకోవాలనే తపన ఉట్టిపడుతుండాలి. విజేత అందరిలాగే తింటాడు, నిద్రపోతాడు, లేస్తాడు, నడుస్తాడు. కానీ, అతడి మనసు మాత్రం ఎప్పుడూ విజయాకాశంలో విహరిస్తుంది. విజయం సాధించాలనుకునేవారు మొదట విజేతల లక్షణాలు, అలవాట్లు తెలుసుకోవాలి. రోడ్డు వెయ్యడం కష్ట సాధ్యం. వేసిన రోడ్డుమీద వెళ్లిపోవడం సులువు. విజేత మార్గం తెలుసుకుంటే ఆ దారివెంట వెళ్లి లక్ష్యం చేరుకోగలం. శిఖరాగ్రం చేరుకుని, విజయ పతాకం ఎగరేసినవాళ్ళి లక్ష్య సంకేతంగా పెట్టుకుంటే గమ్యం కనిపిస్తుంది.

కష్టాలతో కూడిన శ్రీరామ మార్గం అత్యున్నత మైందని శ్రేతాయుగం నుంచి ఆయనను అనుసరిస్తున్న వారు కోట్లాదిగా ఉన్నారు. శ్రీరాముడు విజేత. శ్రీకృష్ణుడు విజేత. పరమశివుడు విజేత. విజయ దుందుభులు మోగించే ప్రతి దేవత, దేవుడూ విజేతే. విజయం సాధించడం మానవుడి జన్మహక్కు. పుట్టుకతో మనిషి విజేత. విజేతలను సత్కరించడం అంటే, మనం వారి మార్గంలో నడిచి, అనుసరించి విజయాలను పొందడం. ★

పూర్వ జన్మల కర్మలవల్ల ప్రోగు చేసుకున్న వాననలవల్ల ఏర్పడిన బంధాలతో ఇంద్రియ భోగలాలనత్వంతో కూడిన 'అహం' (నేను అన్న దేహాత్మభావన) మొసలి కాగా, దానిచే బంధి అయిన మానవుడే గజేంద్రుడు.

జనన మరణ చక్రంలో అనేకసార్లు పడి పరిభ్రమిస్తున్న మానవుడు ముక్తి పొందాలంటే అందుకు తనకై మాత్రమే చాలదు. పరమాత్మ అనుగ్రహశక్తి పరిపూర్ణంగా కావాలి. ఆ అనుగ్రహంకై ఈ సంసార బంధాల నుండి, ఇంద్రియ భోగలాలనల నుండి విముక్తి కల్పించమని ఆ పరంధామనే ప్రార్థించాలి. ఈ భవసాగరంలో పడిన నన్ను రక్షించమని పరితపిస్తూ రక్షించేంతవరకు వేడుకోవాలి. పరమాత్మ పలికేంతవరకు ప్రార్థన ఆపకూడదు - అచ్చం గజేంద్రుడలా!

తన పరివారంతో మోహంలో చిక్కుకొని ఒక పెద్ద కొలనులో జలక్రీడలు సాగిస్తున్న గజేంద్రుడు, సంసార సాగరంలో ప్రాపంచిక పరివారంతో మనస్సుతో కదలాడుతున్న మానవునికి దర్శణం. గజేంద్రుడు మకరేంద్రుడు బారిన పడిన రీతిలో భవసాగరంలో క్రీడిస్తున్న మానవుడు ఆంతర్యామినే మరచి 'అహం' అనే మకరం నోటిలో చిక్కుకొని దుఃఖం అనుభవిస్తున్నాడు. గజేంద్రుడు తనని తాను రక్షించుకోవడానికి ప్రయత్నం ప్రారంభించినట్లుగానే మానవుడు కూడా అహం అన్న భావం నుండి బయటపడేందుకు సాధన అన్న ప్రయత్నం చేయాలి.

వాల్మీకి

వచనాల ద్వారా, అన్నమయ్య కృతుల ద్వారా, త్యాగయ్య కీర్తనల ద్వారా, నన్నయ్య పద్యకవిత్వం ద్వారా, రాయప్రోలు గేయాల ద్వారా, పానుగంటి వ్యాసాల ద్వారా, ఉన్నవ నవల ద్వారా, శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కథల ద్వారా, ఆత్రేయ చిత్రగీతాల ద్వారా, బోయి భీమన్న నాటకం ద్వారా, కుండుర్తి వచన కవిత్వ ద్వారా.. ఇలా పలు ప్రక్రియలతో వారంతా ప్రజలను చైతన్య

జాతీయతా సమరసతా

స్పృహ, చైతన్యం మనలో అంకురిస్తాయో, ఏ రచన మనలను కర్తవ్యోన్ముఖులను చేస్తుందో, ఏ రచన సమాజాన్ని కలిపి ఉంచుతుందో, ఏ రచన మన హృదయాలలో సోదరభావాన్ని నింపుతుందో... అలాంటి రచనలతో కూడిన సాహిత్యాన్ని సమరసతా సాహిత్యం అనవచ్చు. కులతత్వపు అడ్డుగోడల్ని చెరిపేసేది సమరసతా సాహిత్యం.

మతాల మంటల్ని బూడిద జేసి జాతీయతా

హితం కూర్చేదే

సాహిత్యం. హితం అంటే ఏమిటి? అన్న ప్రశ్నతో పాటే ఎవరి హితం? అన్న ప్రశ్న కూడా ఉదయిస్తుంది. దానికి సమాధానంగా మన పూర్వీకులు 'విశ్వశ్రేయః కావ్యమ్' అన్నారు. అంటే ప్రపంచానికి, సమాజానికి మేలు చేకూర్చేదన్నమాట. ఆ సమాజం లేదా ప్రపంచం పెద్ద జన సమూహం కావచ్చు లేదా చిన్నదైనా కావచ్చు. ఇక 'మేలు' అంటే ప్రాచీనుల దృష్టిని అనుసరించి పారమార్థిక చింతనను కలిగించవచ్చు. లేదా సామాజిక చింతనను రగిలించవచ్చు. సమాజ తీరుతెన్నుల్ని అభివర్ణించేదీ కావచ్చు. లోతుపాతులను వెలికి తీసి వాటిని అధిగమించవలసిన అవసరాన్ని గుర్తు చేయవచ్చు. అన్యాయాలనూ, అక్రమాలనూ వేలెత్తి చూపుతూ వాటిని ఎదుర్కోగల చైతన్యాన్నివ్వచ్చు. 'బహు జనహితాయ' అన్నట్లు సమాజంలో ఉన్న అధిక సంఖ్యకులకు హితం కలిగించేదిగా ఉండవచ్చు. ఆ సాహిత్యం లిఖిత రూపంలోనో, మౌఖిక రూపంలోనో దేనిలోనైనా ఉండవచ్చు. అలాగే సాహిత్యం- పద్యకవిత్వ, వచన కవిత్వ, కథ, నవల, వ్యాసం, వచనాలు... పాట, గేయం, సంకీర్తన ఇలా ఏ ప్రక్రియలోనైనా ఉండవచ్చు. కృష్ణమాచార్యులు

పరచిన వారే.

ఉత్తేజితుల్ని చేసినవారే.

నేటికీ అనేకులు, అనేక ప్రక్రియల్లో తమ రచనలతో సమాజానికి మంచిని పంచటంలో, చెడుని త్రుంచటంలో ముందున్నారు. గత 70 ఏళ్ల సాహిత్య పరిణామ క్రమంలో అనేక వాదాలూ, అనేక ఉద్యమాలూ కూడా వచ్చాయి. వివిధ వాదాలన్నీ తమ వాదంతో అస్తిత్వం నిలబెట్టుకున్నా, ఏదో విధంగా సమాజాన్ని వేరు చేయటానికి అవి దోహదపడ్డాయి. అలాంటి విభజనను తీసుకొచ్చే సాహిత్యం కోకొల్లలుగా, పుంఖానుపుంఖాలుగా తెలుగునాట వచ్చింది. విభజనలని, సంఘర్షణలని, విద్వేషాలని పెంచే రచనలు సాహిత్య లక్ష్యాన్ని నెరవేర్చినట్టేనా? హితం కూర్చలేని రచన సాహిత్యం ఎలా అవుతుంది? ఇలాంటి సందర్భంలో సమన్వయంతో సుఖశాంతులను అందించే సాహిత్యం అవశ్యకత ఉంది. సంపూర్ణ విశ్వ శ్రేయస్సును కాంక్షించే సాహిత్యం అవసరం ఉంది. అది అన్ని వాదాలకూ అతీతంగా ఉండాలి. అందరిని కలిపి ఉంచేది కావాలి. అందరికీ మేలు చేసేదిగా ఉండాలి. అదే సమరసతా సాహిత్యం.

సమరసతా సాహిత్యం అంటే ఏమిటి? ఏ రచన ఐతే మనల్ని మనం సంస్కరించుకొని, ఉన్న స్థితి నుండి ఉన్నత స్థితికి ఎదిగేందుకు ప్రేరణనిస్తుందో, ఏ రచనను అధ్యయనం చేయడంవల్ల సామాజిక

పాల్కురికి

త్యాగరాజు

వేమన

మృత ధారల్లో తడిపేసేది సమరసతా సాహిత్యం. విభజన రేఖల్ని చెరిపి దేశప్రజల హృదయాలలో, ప్రత్యేకించి తెలుగు సాహిత్యంలో సమరసత అను కొత్త 'రసం'తో సాహిత్యం రావలసిన చారిత్రక అవసరం నేడు ఉంది.

సమరసతా కవిత్వ లక్ష్యం

విశ్వశ్రేయస్సుని కాంక్షించే సంపూర్ణ భారతీయ సమాజాన్ని సమన్వయంతో కులాలకు అతీతంగా జాతీయతాధారంలో నిలబెట్టడం సమరసతా సాహిత్య ప్రధాన లక్ష్యం.

సమరసతా సాహిత్య అధ్యయనం ప్రయోజనాలు

సమరసతా సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేయడం వల్ల ముఖ్యంగా మూడు ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి. మొదటిది... వ్యక్తిని-సమష్టి వైపుకి నడిపించే సమ 'రసం' ఉత్పన్నమై ఆనందానుభూతులు కలుగుతాయి.

రెండవది... అంతరంగంలో అవేదనా పూర్ణమైన ఆలోచనలను తట్టి లేపడమే కాక ఆ ఆలోచనలను

సామెల కిరణ్, 9949394688

మృత ధార- సాహిత్యం

కార్యరూపంలోకి అనువదించుకునేందుకు కావలసిన నిద్రాణమైన సంస్కరణార్థకృతాన్ని జాగ్రత్త పరుస్తుంది.

మూడవది... అజ్ఞానం కారణంగా ఏర్పడిన మానసిక జాడ్యాలన్నింటిని పారద్రోలి, తోటి వారి పట్ల ఆత్మీయ భావన వెల్లి విరియడానికి సమరసతా సాహిత్యం దోహదం చేస్తుంది.

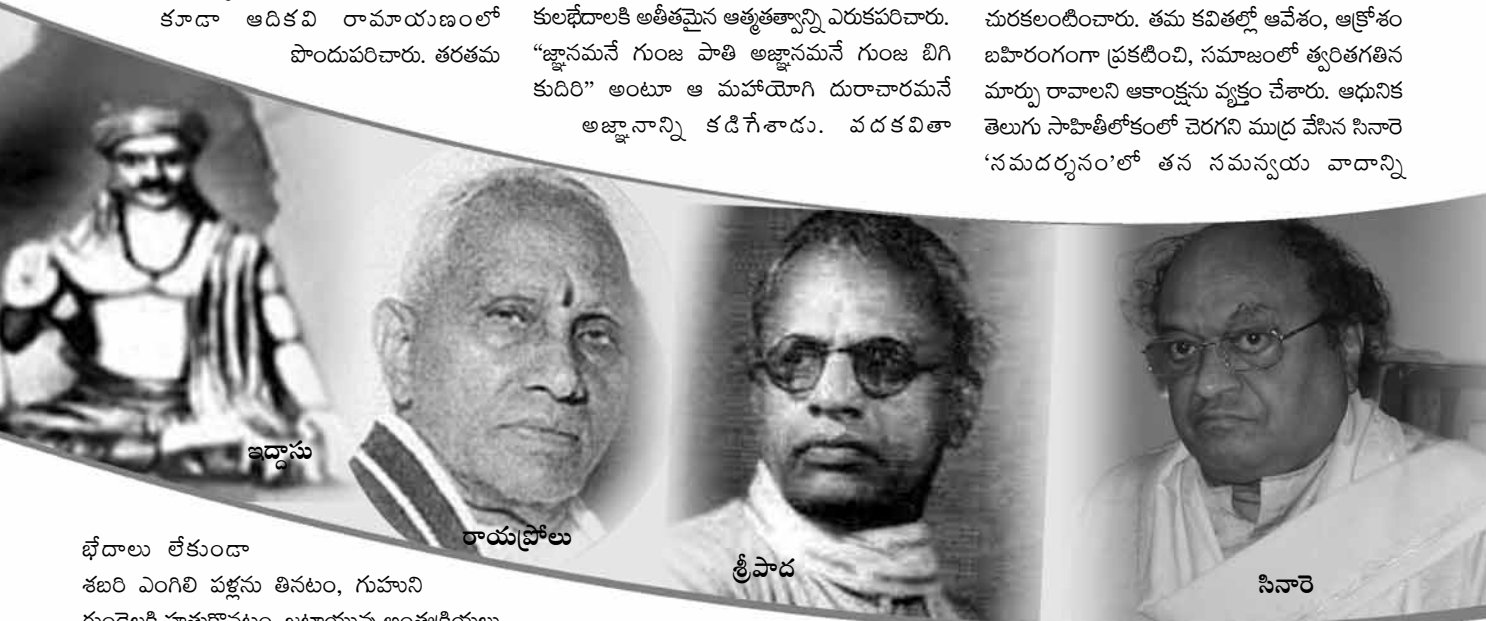
ఈ సాహిత్యం కొత్తదికాదు

సమరసతా సాహిత్యం నేడు కొత్తగా సృష్టిస్తున్నదేం కాదు.. భారతీయ సాహిత్యంలో ఆదికవి వాల్మీకి మొదలు నేటి వర్తమాన కవులందరి రచనల్లో అంతఃస్ఫూతంగా సమరసతా కవిత్వం ఇమిడి ఉంది. శ్రీరాముని ఆదర్శ గుణగణాలలోని సమరసతను కూడా ఆదికవి రామాయణంలో పొందుపరిచారు. తరతమ

తెలుగు సాహిత్యంలో సమరసతా కవిత్వానికి మార్గం నిర్మించిపెట్టాయి. తెలంగాణ సాహిత్య సౌరభాలు గ్రంథంలో 'కులాలను శివ మయం చేసి మనుషుల మనస్సులోని వ్యాకులాలను తొలగించిన సమతామూర్తి బసవేశ్వరుడు. అలాంటి మహాత్ముని జీవితం తెలుగుతోటలో నాటి సుమాలు పూయించి పరిమళాలు వెదజల్లిన మహాకవి పాల్కురికి' అని అంటారు ప్రముఖ సాహితీవేత్త భాస్కరయోగి. ఇదే 12వ శతాబ్దానికి చెందిన సంకీర్తన-తత్వసాహిత్యంతో తెలుగు సాహిత్యానికే వన్నె తెచ్చిన తెలంగాణకు చెందిన సింహగిరి నరసింహచార్యులు కూడా తన వచనాల్లో 'విష్ణుభక్తి లేని విద్వాంసుని కంటే హరికీర్తనము సేయునతడే కులజుండు శ్వపచుండైననేమి? ఏ వర్ణుడైననేమి?'- ఏ కులంలో పుట్టినా భక్తిగలవాడే గొప్పవాడు అని తన సంస్కరణ దృక్పథాన్ని ధైర్యంగా ప్రకటించాడు. తెలంగాణ లోని సంకీర్తన కారులైన రాకమచర్ల వెంకటదాసు, వేపూరి హనుమద్దాసుల సంకీర్తన సాహిత్యమంతా వల్లెల్లో సౌహార్ద్ర వాతావరణాన్ని నిర్మాణం చేసింది. తెలంగాణ తొలి దళిత మహాయోగిగా పేర్గాంచిన కవి దున్న ఇద్దాసు అందించిన తత్వగీతాల్లో కులభేదాలకి అతీతమైన ఆత్మతత్వాన్ని ఎరుకపరిచారు. "జ్ఞానమనే గుంజ పాతి అజ్ఞానమనే గుంజ బిగి కుదిరి" అంటూ ఆ మహాయోగి దురాచారమనే అజ్ఞానాన్ని కడిగేశాడు. వదకవితా

ఆధునిక కవిత్వంలోనూ..

సామాజిక అసమానతలు, కుల వివక్షలు, దళితుల అణచివేత... వీటిన్నింటినీ ఇతివృత్తాలుగా మలచి తన నాటకాల్లో దృశ్యమానం చేశారు బోయి భీమన్న. విశ్వనరుడని నేను.. అంటూ ప్రకటించుకున్న గుర్రం జాషువా కూడా తన రచనల్లో సమరసత ఆవిష్కరించారు. 'మీదే కులమన్న ప్రశ్న వెలయించి చివాలున లేచిపోవుచో బాకున్ గ్రుమ్మిన్నట్లగును' అని కవిత్వాన్ని శభాష్ అన్నవారే రూపురేఖలు చూసి, కులం ఏమిటి? అని ప్రశ్నించటం తన గుండెల్లో బాకు దిగినట్లు అనిపిస్తుందని తన బాధని వెలిబుచ్చాడు. వీరిద్దరూ కులతత్వం, అస్పృశ్యతలను పాటించే వారిని తమ కవితా బాణాలతో దాడి చేసి చురకలంటించారు. తమ కవితల్లో ఆవేశం, ఆక్రోశం బహిరంగంగా ప్రకటించి, సమాజంలో త్వరితగతిన మార్పు రావాలని ఆకాంక్షను వ్యక్తం చేశారు. ఆధునిక తెలుగు సాహితీలోకంలో చెరగని ముద్ర వేసిన సినారె 'సమదర్శనం'లో తన నమస్వయ వాదాన్ని

భేదాలు లేకుండా

శబరి ఎంగిలి పక్షను తినటం, గుహుని గుండెలకి హత్తుకొనటం, జటాయువు అంత్యక్రియలు చేయటం వంటి సంఘటనలన్నీ శ్రీ రామచంద్రుడు సామాజిక సమరసతకు వేసిన తొలి అడుగులే! అద్వైతామృతాన్ని భారతజాతికి అందించిన ఆదిశంకరుల 'మనీషా పంచకం'లో ఉన్నదంతా సమరసతా మంత్రమే! తెలుగు సాహితీలోకానికి శివకవులుగా ప్రసిద్ధికెక్కిన నన్నె చోడుడు, వండితారాధ్యుడు, పాల్కురికి సోమన్నలకు ఆరాధ్యదయిన బసవేశ్వరుడు "ఉత్తమ కులమునకు అధమకులమ్మునకుత్త జన్మయే కారణమెట్లగు" అని కులసంస్కరణ దృష్టితో రాసిన కన్నడ వచనాలు

పితామహుడు అన్నమా

చార్యుల వారి 'బ్రహ్మమొక్కటే-పరబ్రహ్మమొక్కటే' అంటూ మానవులలో ఎక్కువ తక్కువ భేదాలు లేవు అని చాటిన కీర్తన గురించి తెలియని వారుండరేమో! ఆయన కీర్తనలలో ప్రబోధించింది సమరసతా సూత్రమే. అటవెలది పద్మాలను ఈటెల్లా విసిరి కులతత్వాన్ని నిరసించిన యోగివేమన 'కులము హెచ్చు తగ్గు గొడవల పనిలేదు, ఒడల రక్తమాంసమొకటి గాడె?' అంటాడు. వేమన అందించిన అనేక పద్యాల్లో గల సమరసతా తాత్వికత సామాన్య జనాలకి కూడా చేరిందని చెప్పవచ్చు.

ప్రతిపాదించారు. తర్వాత అనేక సామాజికాంశాలను విమర్శనాత్మకంగా కవిత్వీకరించారు. 'సమదర్శనం' అన్నది ఒక సాపేక్ష పదం. అన్నిటినీ సమానంగా స్వీకరించడం, అన్నిటినీ సమానంగా చూడడం వంటి భావనలు సాపేక్ష భావనలు. సమదర్శనంలో సినారె గుణాన్ని కులంతో ముడిపెట్టడం అవివేకం అని చెప్తూ..

"పశుగణమ్మున నైతమున్నది పరమసాత్వికమూర్తి ధేనువు" అంటారు. మానవ సమాజాన్ని కులంపేరుతో అడ్డుగోడలు కట్టడాన్ని నిరసిస్తూ..

“కవుల గూడ కులాల వారిగ
గణన నేయుట బుద్ధిహింస
వెన్నెలలదే కులము తేల్చిన
వెనుక కవులది తేల్చవచ్చును
రెక్కలను ముక్కలుగ జేయుచు
రేబవట్లు శ్రమించువారికి
తగిన ప్రతిఫల మందినపుడే
యిగురు పెట్టను సమనమాజం” అంటూ
సమరసతా యుక్త సమాజ ఆకాంక్ష ను
సినారె సమదర్శనంలో

జాషువ

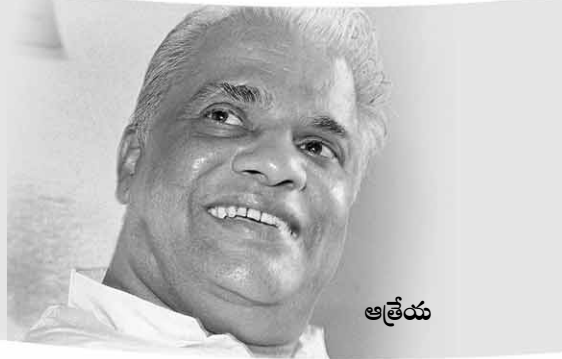
ద్వారా కులసంస్కరణకి నడుం బిగించారు. తన
‘సమత్వ సాధనలో సాజన్యమూర్తులు’ గ్రంథం ద్వారా
సమరసతాకి కృషి చేసిన మహానీయులందరి
జీవితాలను ప్రేరణగా సమాజం ముందు
నిలవగలిగారు. అప్పాల ప్రసాద్, ఐనాద
దుర్గాప్రసాద్ గేయాల ద్వారా హృదయాల్ని హత్తుకొని,
మార్పుని తీసుకువచ్చే సాహిత్యం సృష్టించారు. మచ్చుకి
కొన్ని గేయాల్ని పరిశీలిస్తే... ‘కులం పేరిట
కలహమెందుకు కలిసి ఉంటే భాగ్యము/కులము కన్న
గుణము మిన్నని తెలిపినది మన ధర్మము...’
అంటారు దుర్గాప్రసాద్. ఇంకా ‘సమరసతా సాధనలో
కలిసిమెలిసి నడుద్దాం/కలత లేని సమాజాన్ని
కనులముందు నిలుపుదాం...’

బోయి భీమన్న

సమరసతా కవిత్వ ఆశయాలు

- సమాజంలో కుల సమన్వయం ద్వారా
సోదర భావాన్ని పెంపొందించజేసే
సాహిత్యం సృష్టించటం.
- సామాజిక అసమానతలకి పరిష్కారం
చూపే రచనలు చేయటం.
- అన్ని కులాల్లోని మహానీయుల సంస్కరణ
దృక్పథాన్ని, సమరసతా సేవలను ప్రజలకు
తెలియజేస్తే సాహిత్యం నిర్మించటం.
- అంబేద్కర్ అందించిన స్వేచ్ఛ,
సమానత్వం, సోదరభావం- ఈ
మూడింటికి మూలం అయిన కరుణ, ప్రజ్ఞ,
సమతల ఆధారంగా కవిత్వం
అందించటం.

అత్రేయ

బలంగా వ్యక్తీకరించారు. ఇదే కోవలో
కవులు, రచయితలు ఎందరో కూడా సమన్వయ
దృక్పథంతో సమరసతా సాహిత్యాన్ని విరివిగా
అందిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు డా. వడ్డి విజయసారథి
అంబేద్కర్ జీవిత చరిత్ర, బోయి భీమన్నల
సాహిత్యాన్ని సృజిస్తూ 10 గ్రంథాల్ని అందించారు.
డా. సారంగపాణి సమతామూర్తి రామానుజులు
జీవిత చరిత్రని ప్రామాణికంగా రచించారు. వర్తమాన
కవి, కాలమిస్ట్ డా. భాస్కరయోగి లెక్కలేనన్ని వ్యాసాల

అంటూనే ‘సమరసతా సమభావం/సమధుర
బంధనం/సవర్ణులు, దళితులనే తేడాలేలా?/దురాచార
వేదనలకు అంతే లేదా?/ అని ప్రశ్నిస్తారు తన
గేయాల్లో అప్పాల ప్రసాద్. సమరసతా సూత్రంలో
బంధించటానికి ‘నీవూ నేనూ వారూ వీరూ అంతా
కలిసి మనమొకటే/ప్రతి పక్షంలో సమన్వయం, సద్భావం
చాటుదాం’ అని ప్రకటిస్తారు ప్రసాద్.

డా. ఆశావాది ప్రకాశరావు పద్యకవిత్వం, వ్యాస
సంపుటాల ద్వారా సమరసతా చైతన్యాన్ని నేటికీ
నింపుతున్నారు. ‘అత్తబంధమ్మ పెనవైవనహము వీడి/
ధర్మ దుందుభి మ్రోయింప తరలిరందు’ అని తన
ఒకచోట పిలుపునిచ్చారు. నేను అనే అహం వీడి,
అత్తబంధాన్ని పెనవేసుకొని అందరు కలిసి సాగాలని
ఈ పద్యఖండికలో ఆశావాది కోరుకున్నారు. ఇలా
ఎందరో ఇదే కోవలో సమరసతా కవిత్వాన్ని ఇంకా
సృష్టిస్తూనే ఉన్నారు. అందరి హృదయాల్లో సద్భావాన్ని
అందరి పట్ల అనురాగాన్ని పెంపొందించజేసే
సమరసతా కవిత్వం మున్ముందు తెలుగులోని అన్ని
ప్రక్రియల్లో విరివిగా రావాలి. మనం కల్పించుకున్న
అసమానతల అడ్డుగోడల్ని తొలగించి, జాతీయ
సమైక్యత, సామాజిక సమరసతా అనే భావాన్ని
పాదుకొల్పేందుకు సాహితీవేత్తలు, కవులు, రచయితలు
అందరు నడుం బిగించాలి. రాబోయే దశాబ్దిని
‘సమరసతా దశాబ్దం’గా తీర్చేదిగ్దే సాహితీయజ్ఞంలో
భాగమవుదాం.

(రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో సెప్టెంబర్ 15 నుంచి
30 వరకు సామాజిక సమరసతా వేదిక -సమరసతా
సాహిత్య పక్షం నిర్వహిస్తున్న సందర్భంగా)

వ్యాసకర్త : తెలుగు అధ్యాపకుడు, కరీంనగర్.

నాడు !

ప్రసాద్

నేడు !

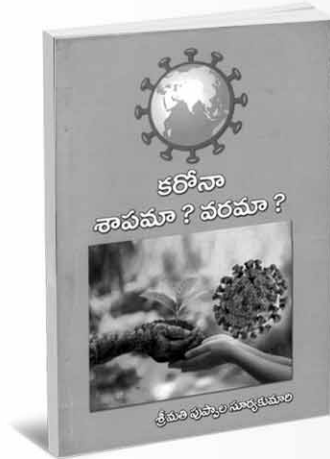
కరోనా మీద తొలి నవలాస్తం

ఇరవై ఒకటో శతాబ్దం ఆరంభంలో ప్రపంచ మానవాళి చరిత్రను ఘోర చేదు అనుభవం-కొవిడ్ 19. ఈ వైరస్ వ్యాప్తి, అనుభవాల గురించి వందల కోణాలు ఉన్నాయి. మహా యుద్ధాలు సయితం చేయలేంత వేగంగా ఈ వైరస్ మానవ సంబంధాలను నాశనం చేసింది. అంతర్జాతీయ సంబంధాలను కకావికలం చేసింది. మనిషి ప్రకృతికి లోబడి మాత్రమే ఉండాలన్న నిత్య సత్యాన్ని వెల్లడించిన అనుభవమిది. ఇవి కాకుండా వైరస్ మాటున దేశం వెలుపలా, లోపలా ఆధిపత్య రాజకీయాలు నడప చూసిన వారు చేసిన విన్యాసాలు తక్కువేమీ కాదు.

వీటితో పాటు ఎన్నో సానుకూల కోణాలు కూడా ఉన్నట్లు మొత్తం ప్రపంచం నమ్ముతోంది. అందులో మనదేశానికి సంబంధించి, కుటుంబ వ్యవస్థ అవసరం, గొప్పతనాల మీద కరోనా కొత్త వెలుగు ప్రసరింప చేసిందని ప్రగాఢంగా విశ్వసిస్తున్నారు. ఇది నిజమే. మనం ఐదారు దశాబ్దాలుగా దూరం పెడుతూ వచ్చిన జీవన విధానం, దాని గొప్పతనం ఎలాంటివో ఈ తరానికి కరోనా బెత్తం పట్టుకుని మరీ నేర్పించిందని ఒక అభిప్రాయం. లాక్డౌన్ పేరుతో మనిషి బందీ అయితేనే పర్యావరణం, జీవజాలం ఊపిరి పీల్చుకున్నాయన్న వాదన చెప్పపెట్టాలా వచ్చింది. ఈ వాదనను కొట్టిపారేసే స్థితి, ఖండించే నైతిక అర్హత ఇవాళి మానవాళికి లేదు. రచయితల దృక్పథాలను బట్టి వీటిలో ఏం కోణాన్నయినా స్వీకరించవచ్చు. ఆ పని మొదలయింది కూడా. కరోనా కారణంగా భారతీయ కుటుంబ విలువలు జ్ఞప్తికి వచ్చాయన్న కోణం నుంచి రాసిన నవల- 'కరోనా: శాపమా? పరమా?' ప్రముఖ రచయిత్రి పుష్పాల సూర్యకుమారి రచన ఇది. కరోనా, దాని విపరీతమాలే ఇతివృత్తంగా తెలుగులో వెలువడిన తొలి నవలగా దీనిని పేర్కొనడం సబబు. అలాగే కరోనా మీద ఒక స్త్రీమూర్తి అంచనాగా, ప్రకటనగా కూడా ఈ నవలను భావించవచ్చు.

వైద్యులు, వైద్యునిబ్బంది, పోలీసుశాఖ, ప్రభుత్వద్యోగులు, నేర్పుతో పరిస్థితిని ఎదుర్కొన్న ఐఏఎస్‌లు కరోనా వారియర్స్‌గా గౌరవానికి నోచు కున్నారు. కుటుంబాలకు దూరంగా అమెరికా, ఇటలీ వంటి దేశాలలో ఉండి, కరోనా వేళ తీవ్ర మానసిక ఆందోళనకు గురైనవారు ఎంతో దురదృష్టవంతులుగా తమని తాము నిందించుకున్న సందర్భాలు కొవిడ్, లాక్డౌన్ సమయంలో కనిపిస్తాయి. కరోనాను ఎదుర్కొనే పనిలో ఊపిరి సలపని సేవలు చేస్తూ, పాలుతాగే పసివాళ్లను సయితం దూరంగా ఉంచిన

తల్లులు, తల్లిదండ్రులు చనిపోయినా విధులు వీడి వెళ్లలేకపోయినవారు కూడా ఒక సమయంలో కనిపించారు. చిరు వ్యాపారులు, రైతులు, శ్రమ జీవులు, వృత్తులు చేసుకునేవారు - ఒకరని ఏమిటి? సమాజంలో అన్ని వర్గాలు కరోనా కాటుకు గురైనవే. వీటన్నిటిని రచయిత్రి పరిచయమాత్రంగా చర్చించారు. ఇంత కాలం కొడుకులు, కోడళ్లు, మనుమలు, మనుమరాండ్రతో సన్నిహితంగా ఉండే సదవకాశం కలిగిందని కొందరు పెద్దలు భావించారని రచయిత్రి

కరోనా: శాపమా? పరమా? (నవల)

రచన: పుష్పాల సూర్యకుమారి,

పుటలు: 182, వెల: రూ.100/-

ప్రతులకు: అన్ని ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో లభ్యం.

చెప్పడం వాస్తవ దూరం కాదు. సమాజం తనకు తెలియకుండానే ఎలాంటి మార్పును సంతరించు కున్నదో రచయిత్రి వివరించే యత్నం చేశారు.

ఇతివృత్తం కోసం మూడు కుటుంబాల నుంచే అన్ని పాత్రలను రచయిత్రి సృష్టించుకున్నారు. ఎంతో సాన్నిహిత్యం కలిగిన ఈ మూడు కుటుంబాల సభ్యుల ద్వారానే మనకు కరోనా బాహ్య స్వరూపాన్ని ఆవిష్కరించే యత్నం ఆమె చేశారు. పోలీసు ఉన్నతాధికారి, వైద్యుడు, ఐఏఎస్ ఇలా అన్ని పాత్రలు ఈ కుటుంబాల నుంచే స్వీకరించారు. కరోనా పరిణామాలలోని లోతైన కోణాలను ఈ కుటుంబాల ఆధ్యాత్మిక గురువు ద్వారా చెప్పించారు. ఇందులో ఒక కుటుంబానికి చెందిన జాను మిగిలిన రెండు కుటుంబాల పిల్లలను తన దగ్గరే ఉంచి అన్నీ నేర్పిస్తూ ఉంటుంది. మనదైన సంస్కృతి, మన పురాణాల సారాంశం, ధార్మిక విషయాలతో పాటు, కుట్లు, అల్లికలు, వంటపని కూడా నేర్పిస్తుంది. తల్లీ, తండ్రి

కూడా కొవిడ్ బారిన పడి మరణించగా అనాథగా మారిన తేజ అనే బాలుడు కూడా ఆ ఇంటికి చేరతాడు. పిల్లల కోసం పైకి ఆనందంగా కనిపిస్తున్నప్పటికీ ఆ కుటుంబాల పెద్దలందరికీ అమెరికాలో, ఇటలీలో ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ ఒంటరిగా ఉన్న వారి కోసం బెంగ వెంటాడుతూనే ఉంటుంది.

వీరిలో ఒక కుటుంబానికి బంధువైన దుర్గమ్మ పాత్ర ప్రవేశంతో నవలలో కొత్త జీవం కనిపిస్తుంది. ఈమె ద్వారానే ఆసుపత్రులలో కరోనా బాధితుల మనోభావాలను, అక్కడి పరిస్థితులను రచయిత్రి చెప్పించారు. రోగుల అంతర్భుధనం, క్షోభ మన అనుభవానికి తెచ్చారు. నవలలో ఇది స్మరణీయ పాత్ర. దుర్గమ్మ పదవీ విరమణ చేసిన ఆదర్శ నర్సు. కరోనా వార్డులలో నిరాశామయ జీవితం గడుపుతున్న రోగులకు ధైర్యం చెప్పగల స్త్రీమూర్తిగా డాక్టర్లకు ఆమె గుర్తుకు వస్తుంది. దానితో పిలిపిస్తారు. కరోనా వేళ ప్రాణాలకు సయితం లెక్క చేయక ఎంతో సేవ చేస్తున్న పారిశుద్ధ్య కార్మికులను దగ్గరకు పిలుచుకుని మాట్లాడినందుకు అల్లుడు ప్రకటించిన నిరసననీ, భర్త పడుతున్న అనవసర భయాన్నీ కూడా ఖాతరు చేయకుండా ఆమె డాక్టర్ల పిలుపు మేరకు కరోనా రోగుల సేవలో చేరుతుంది. చిన్నారులు, యువకులు, వృద్ధులు అంతా వార్డులలో కనిపించారు. ఒక్కొక్కరిది ఒక్కొక్క భయం. ఒక్కొక్క రకం విషాదం. రోగాన్ని జయించినా బలవన్మరణం గురించి ఆలోచించ వలసిన పరిస్థితి. ఇంటికి వెళ్లినా వీధిలోకే రానివ్వని పరిస్థితి. గతంలో ఎన్నో ఘోరాల చేసిన వారు, ఎందరికో సాయం చేసిన వారు.. వీరిలో ఎవరినీ ఈ వైరస్ వదిలిపెట్టక పోవడం దుర్గమ్మకో సమాధానం దొరకని ప్రశ్న. ఆఖరికి అక్కడి నర్సుల పరిస్థితి దయనీయమే. రోజుల తరబడి పిల్లల్ని చూడకుండా ఉండిపోయిన తల్లులు, భర్త పరిస్థితి బాగాలేని భార్యలుకూడా వారిలో ఉన్నారు. తనను మళ్లీ విధుల లోకి పిలిచిన వైద్యునికి కరోనా సోకింది. ఆయన కన్నుమూశారు. అసలు దుర్గమ్మ పాత్రనే ఆధారం చేసుకుని నవలను నడిపించి ఉంటే అని ఏదోఒక క్షణంలో సావకలకు అనిపించవచ్చు కూడా. అమెరికా, ఇటలీలలో ఉద్యోగాలు చేసు కుంటున్న వారికి కూడా (ఇందులోని పాత్రలు) కరోనా సోకింది. అక్కడ వారి బాధ, ఇక్కడ కుటుంబీకుల క్షోభ. ఒక విశ్వ విషాదమిది. మొత్తానికి విమానాలు నడిచాయి. తేలికపడ్డ హృదయాలతో భారతీయులు చాలామంది స్వదేశం చేరుకున్నారు. ఇంతకీ ఆ విమానాలలో ఈ మూడు కుటుంబాలకు చెందిన ఆ ఇద్దరు ఉన్నారా? ఇక్కడ, ఎంత మానవతామూర్తి అయితేనేమి? ధైర్యవంతు రాలైతేనేమి? దుర్గమ్మను కూడా కరోనా సోకింది. ఆమె కొలుకుండా? వీటికి నమాధానాలు ఈ నవలలో చదవడమే బావుంటుంది. ★

రధిమనోహరుడు..!

డా॥ బి.వి. స్వరూప్ సిన్హా

సంధ్యా సమయం!

యథాప్రకారంగా స్కూటీని ఓ వైపుకు పార్క్ చేసి పాల ప్యాకెట్టు తీసుకున్నాను. ఆ పావులో ఇంకా ఏవేవో ఇంటికి అవసరమైన చిన్న చిన్న వస్తువులు, సుమతి రాసిచ్చిన లిస్టులోని కొనుక్కొని... స్కూటీ వద్దకు వచ్చాను.

అలవాటు ప్రకారం నా స్కూటీ మీదే ఓ పది నిమిషాలు కూచున్నాను, ఆ రెండంతస్తుల భవనం వైపు చూస్తూ!

“ఎందుకు సార్ రోజూ కొంతసేపు ఆ బిల్డింగ్ ను చూస్తూ కూచుంటారు?” అడిగాడు పాపు యజమాని.

“ఆ... ఏం లేదయ్యా... ఊరికెనే... ఏదో గుర్తొచ్చి!” నాలో నేనే గొణుక్కున్నాను... ఇక అక్కడండటం ఇష్టంలేక స్కూటీ స్టార్ట్ చేసుకుని ఇంటిదారి పట్టాను. ఆ పాపతన నవ్వుకుంటూ నాతో ఏదో అనాలనుకున్నట్టున్నాడు. నేను ఆ అవకాశం ఇవ్వలేదు. ఇవ్వాలి కాకుంటే రేపైనా మళ్లీ అడుగుతాడు చెప్పక తప్పదు!

ఆలోచనల మధ్య ఇల్లు చేరుకున్నాను. సుమతికి సంచి అందించి అన్నమిస్తున్న సూర్యుణ్ణి చూస్తూ వరండాలో కూచున్నాను... జీవితపు సంధ్యలో ఉన్నాము నేనూ, సుమతి! ఒకరికొకరు తోడుగా! ఎంతకాలం భగవంతుడు మమ్మల్ని ఇలాగే ఉంచుతాడో తెలీదు. మా ఇద్దరిలో ఏ ఒకరు లేకున్నా రెండవ వారికి జీవితం దుర్లభంగా అగుపిస్తుంది అనుకుంటాను.

“ఏమిటండీ ఆలోచన? కాఫీ తీసుకోండి చల్లారి పోతుంది...!” చిరునవ్వుతో కాఫీ గ్లాసందించింది సుమతి.

“సుమతీ నిన్నే ప్రశ్న అడగనా?”

“భలేవారే అడగండి... రిటైరయ్యాక నేనేగా మీ విద్యార్థిని!” నవ్వింది సుమతి.

“నీకు రోజూ చేసినపనులే చేస్తూ, చూసిన నన్నే చూస్తూ.... చేసిన సేవలే నాకు చేస్తూ ఉంటే.... విసుగనిపించదా?”

“అయ్యో... మాష్టారికేమిటో కొత్త కొత్త ఆలోచనలొస్తున్నాయి! రోజూ చూస్తున్నాం కదా అని సూర్యుణ్ణి, అమ్మను, నాన్నను, మన ఇంటి వెనకాలుండే పెరడును చూస్తే మీకు మాత్రం విసుగనిపిస్తుందా? అంతెందుకు... కొంపదీసి మన ఇంటిని నన్నూ చూస్తే మీకేమైనా విసుగనిపిస్తుందా చెప్పండి?”

నవ్వేసాను నేను!

“ఛ.. ఛ... అలాకాదు... మనకు రోజూ ఇవన్నీ చూసే భాగ్యాన్ని భగవంతుడు కలిగించినందుకు మనం రోజూ దేవుడికి థ్యాంక్స్ చెప్పుకోవాలి... ఈ భూమీద మనుషులను ఉంచి రోజూ ఆయుష్షును పెంచుతున్నాడంటే మనం కృతజ్ఞత కలిగి ఉండాలిందేగా?”

“ఏమిటో అయ్యగారు పూర్తిగా ‘ఫిలాసఫర్’గా మారిపోతున్నారు.”

“అదికాదు గానీ మరి వాడేమిటి అలా చేసిపోయాడా అని ఆలోచిస్తున్నాను.”

“ఎవరు?”

“వాడే మన సుపుత్రుడు!”

“ఏం చేసాడేమిటి?”

“అదే... ఎప్పుడూ ఈ పాత ఇంటిని పట్టుకుని వేళ్లాడుతుంటారు. చూసి చూసి విసుగనిపించదా డాడీ...” అని.

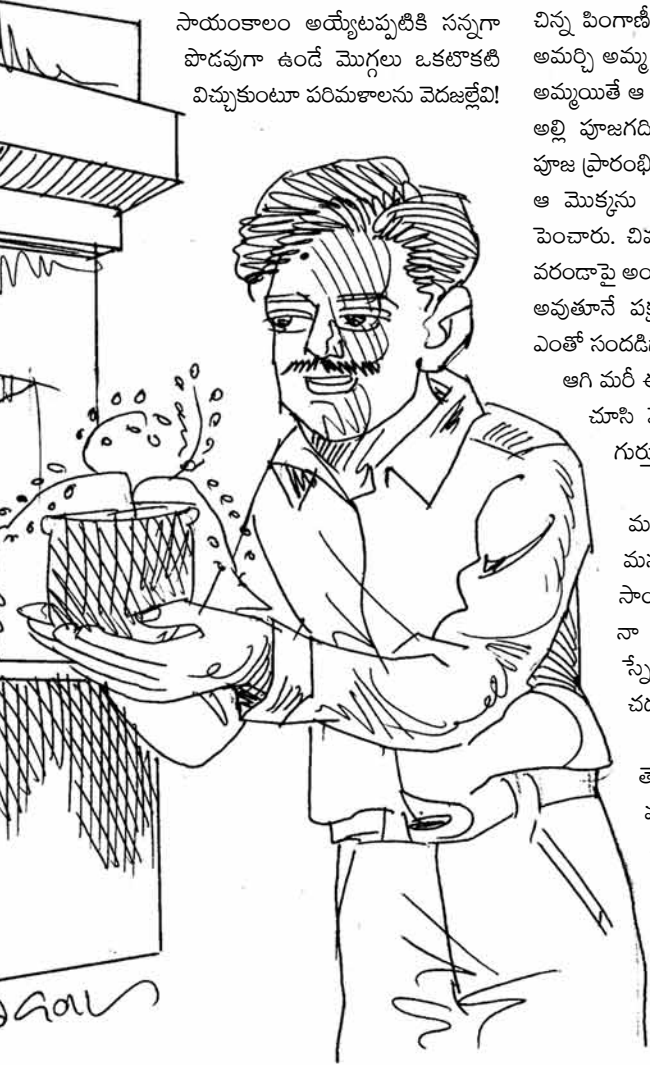
“ఓహో అదా...! తప్పదండీ... కాలంతో పాటు మనమూ మారాలి... లేకుంటే మనలాంటి వాళ్లు మనుగడ సాగించటం కష్టం.. వాడు చేసింది

మాత్రమేమిటి? మన పాత ఇంటిని కొత్తగా చేయించి ఇచ్చాడుగా... అందరూ ఎంత మెచ్చుకున్నారనీ... 'అబ్బో కృష్ణమూర్తి మాస్టారుకి ఫారెన్లో ఉద్యోగం చేస్తున్న వారబ్బాయి కార్తిక్ 'డూప్లెక్స్' ఇల్లు కట్టించి ఇచ్చాడని..."

"కట్టిస్తే కట్టించాడు గానీ, ఇంటి ముందు అందంగా అల్లుకుని సంవత్సరం పొడుపునా పరిమళాలను వంచే పూలు పూస్తున్న మన రాధామనోహరం తీగెను పందిరితో సహా పీకించేసి... గేటు ముందు భాగాన్ని 'బోడి' చేసేసాడెందుకు?" బాధగా ధ్వనించింది నా గొంతు.

నిజంగా నాకు ఆ రాధామనోహరం, ఆ మాటకొస్తే సుమతికి కూడా చాలా చాలా ఇష్టమైన మొక్క. చిన్న మొక్కగా ఉన్నప్పుడు మా అమ్మానాన్న తెచ్చి నాటారు. 'ఇంతింతై పట్టడింతై' అన్నట్టు అచిరకాలంలోనే పెరిగి పెద్దదై బలంగా ఎదిగి, వేసిన పందిరినల్లుకొని చక్కటి పూలు పూసేది. తెలుపు గులాబీ కలగలిసిన మౌలరేకులు, సాయంకాలం అయ్యేటప్పటికి సన్నగా పొడవుగా ఉండే మొగ్గలు ఒకటొకటి విచ్చుకుంటూ పరిమళాలను వెదజల్లేవి!

ఇంట్లో నాన్నగారి బేబులుపై చిన్న పింగాణీ కప్పులో నీరు పోసి కొన్ని పూలను అమర్చి అమ్మ చక్కని ఫ్లవర్ వేజు తయారు చేసేది. అమ్మయితే ఆ పూలనే కాడల పొడవునా ప్రత్యేకంగా అల్లి పూజగదిలో శ్రీకృష్ణునికి కంఠహారంగా వేసి పూజ ప్రారంభించేది. నాకు బాగా గుర్తు అమ్మానాన్న ఆ మొక్కను గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధను తీసుకుని పెంచారు. చివరికది ఎంతగా ఎదిగిందంటే, ఇంటి వరండాపై అంతస్తు గ్రీల్కు చుట్టుకుని సాయంకాలం అవుతూనే పక్షులు చేరి వాటి కిలకిలారావాలతో ఎంతో సందడిగా ఉండేది.

తెల్లటి తెలుపుతో వికసించి... రాసు రాసు లేత గులాబీరంగు సంతరించుకుని ఒకటి రెండు రోజులకు ముదురు గులాబీ రంగులోకి మారి సందోగాలికి నెమ్మదిగా ఊగుతూ హోయలొలికించే ఆ రాధామనోహరాలను ఎంతహూసినా తనివి తీరేది కాదు మా ఇద్దరికీ! ఇక నిండుపున్నమి రోజయితే ఆ తీగ పక్కనే వెన్నెల్లో కూచుని ఎన్నెన్ని కబుర్లు చెప్పుకునే వారమో నేనూ సుమతీ! ఇంట్లో నాన్నగారి బేబులుపై చిన్న పింగాణీ కప్పులో నీరు పోసి కొన్ని పూలను అమర్చి అమ్మ చక్కని ఫ్లవర్ వేజు తయారు చేసేది. అమ్మయితే ఆ పూలనే కాడల పొడవునా ప్రత్యేకంగా అల్లి పూజగదిలో శ్రీకృష్ణునికి కంఠహారంగా వేసి పూజ ప్రారంభించేది. నాకు బాగా గుర్తు అమ్మానాన్న ఆ మొక్కను గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధను తీసుకుని పెంచారు. చివరికది ఎంతగా ఎదిగిందంటే, ఇంటి వరండాపై అంతస్తు గ్రీల్కు చుట్టుకుని సాయంకాలం అవుతూనే పక్షులు చేరి వాటి కిలకిలారావాలతో ఎంతో సందడిగా ఉండేది. రోడ్డుపై వచ్చేపోయే వారు ఆగి మరీ ఈ సందడిని చిరునవ్వుతో అబ్బురంగా చూసి వెళ్లేవారు! ఈ విషయాన్ని సుమతికి గుర్తు చేసాను.

"మరే... అందరూ మన రాధామనోహరాన్ని చూసి సంతోషిస్తుంటే... మన కార్తిక్ ఏమో 'అబ్బా, ఏమిటి మమ్మీ సాయంత్రం అవుతూనే ఈ పక్షులగోల! నా చదువు డిస్టర్బ్ అవుతుంది...' అని స్పృహితుల హాస్టల్కు వెళ్లి చదువుకునేవాడు..."

"చదువుకున్నాడు, గొప్ప ఉద్యోగం తెచ్చుకున్నాడు, చక్కని కోడలు, ముత్యాల్లాంటి పిల్లలు, అందర్నీ చూసి మనమూ సంతోషిస్తున్నాము. కానీ మన చిన్ని సెంటిమెంట్ను గౌరవించ లేకపోయాడే అనే నా బాధంతాను!" నిట్టూర్చాను.

"వాడి ఆలోచన మరోరకంగా ఉండింది. ఇంటి ముందు జాగా వృధా అవుతుందని, ఇల్లు పెద్దగా కట్టాలని" సుమతి చెప్పింది.

"మనమెంతగా 'రోడ్ ఎటెన్షన్' అంటూ అప్పుడు కార్పొరేషన్ వాళ్లు వచ్చి నష్టపరిహారమిస్తామన్నా కాంపౌండ్ వాల్ తీసేయడానికి ఒప్పుకున్నాం గానీ... రాధామనోహరం తీగెను కొట్టెయ్యడానికి ఒప్పుకో లేదుగా... అంతగా ఆ చెట్టును కాపాడుకుంటూ వచ్చాం..."

"అవునండీ, వాళ్లు కూడా అత్యయమామయ్యలు బాగా తెలిసినవారు కాబట్టి వారి ఆలోచనకు విలువనిచ్చి ఆ చెట్టును ముట్టుకోలేదు. ఆ పుణ్య దంపతులు వెళ్లిపోగానే ఇక కార్తిక్కు అడ్డులేకుండా పోయింది."

"అయినా సుమతీ... ఎన్నోచోట్ల మనుషులు సెంటిమెంట్కు విలువనిచ్చి పట్టినప్పట్నీంచీ ప్రేమించి పెంచిన బిడ్డల్లాగే తాము నాటి పెంచుతున్న మొక్కలను, చెట్లను నరుక్కోరు! అమెరికన్ రెడ్ వుడ్ మహావృక్షము విస్తరించినా, దాని మానును తొలిచి రహదారి వేసారేగానీ చెట్టును నాశనం చెయ్యలేదు. అలాగే చాలామంది ఇల్లు విశాలం చేసి కట్టేటప్పుడు ఇంటివరండా కప్పును ఒకవేళ చెట్టు అడ్డం అనుకుంటే ఆ కప్పు వేసేటప్పుడు చెట్టు పెరగడానికి కాస్త స్థలం వదిలి కట్టుకుంటారుగానీ పెంచిన చెట్లను నరుక్కోరు" చెప్పాను, కళ్లు చెమర్చుతుండగా.

"నిజమేనండీ, ఆ సమయంలో మనం వేరే అద్దె ఇంట్లో ఉన్నాము కాబట్టి సరిపోయింది. ఇక్కడే ఉండి ఆ దృశ్యాన్ని చూసి ఉంటే తట్టుకోలేకపోయేవాళ్లం" సుమతి కళ్లు తుడుచుకుంది. నిట్టూర్చి లోనకు నడిచాం.

ఆ మర్నాడు మళ్లీ పాలప్యాకెట్లు తీసుకుని ఆ భవనాన్ని చూస్తూ కూచున్నాను. ఆ పెద్ద భవనాని కుండే గేటుకు బలంగా అల్లుకున్న రాధామనోహరాన్ని చూడటానికి ఆగుతుంటానని షాపు యజమానికి చెప్పాను. చూచాయగా, ఒకప్పుడు ఇంతకంటే పెద్ద చెట్టు మా ఇంట్లో ఉండేదని, ఇల్లు రేమాడల్ చేసేటప్పుడు తీసివేయవలసి వచ్చిందని చెప్పాను. తీసివేసింది నా కొడుకేనని మాత్రం చెప్పలేదు! పాపం, ఆ షాపతను కూడా చాలా బాధపడ్డాడు.

ఓ వారం రోజుల తరువాత మా ఇంటిముందు ఎవరో నేల తవ్వుతున్నట్టుగా అనిపించి బయటికొచ్చి చూసాను. అలికిడికి సుమతి కూడా నాతోపాటు

వచ్చింది. ఎవరో ఓ పాతికేళ్ల యువకుడు ఉన్న కొద్దిపాటి నేలను గాలీ వెలుతురూ బాగా తగిలే చోట తవ్వి... ఓ బ్యాగులో తెచ్చుకున్న ఎరువుతో కూడిన నల్లమట్టిని వేసి ఓ మొక్క నాటుతున్నాడు. ఆశ్చర్యపోతూ అడిగాను “ఎవరు బాబూ నువ్వు?” ఆ కుర్రాడు చేస్తున్నపని విడిచిపెట్టి కుకాయి దగ్గర చేతులు శుభ్రం చేసుకుని వచ్చి ముందుగా నా పాదాలకు నమస్కరించాడు.

“అరె... చిరంజీవ...!” అంటూ ఆ యువకుణ్ణి లేవనెత్తాను.

“మాష్టారూ... నేను మీ దగ్గర చదువుకున్న విద్యార్థిని. నా పేరు రాహూల్... మీ ఇంట్లో మీకిష్టమైన రాధామనోహరం మొక్కనాటడానికి వచ్చాను..” చెప్పాడు.

నాకు ఆనందంతో కళ్లు చెమర్చాయి. సుమతి కూడా సంతోషంగా చూసింది. మా బిడ్డను మళ్లీ ఎవరో తెచ్చి మాకు అందించినట్లయ్యింది.

“అసలు నీకు... ఎలా తెలుసు... ఆ మొక్క ఇప్పుడు మా ఇంట్లో లేదని?” అడిగాను.

“మీరు రోజూ పాపు దగ్గర ఆగి... చూసే ఆ ఇల్లు మాదే మాష్టారూ. అందులో మా అమ్మనాన్న నాకు అంతా చెప్పారు. నేను యు.ఎస్.లో సాఫ్ట్వేర్ ఇంజనీరుగా చేస్తున్నాను. నెలరోజుల పాటు ఇంటికొస్తూ ఉంటాను” చెప్పాడు వినయంగా.

సుమతి అడిగింది “బాబూ... ఈ మొక్కను ఎవరు నాటారు మీ ఇంట్లో...?”

“నేనేనమ్మా! అసలీ రాధామనోహరం మొక్క ఎక్కడిది అనుకుంటున్నారా? మీ ఇంట్లోదే! మేము ఓ సాయంకాలం మాష్టారు దగ్గరకు గ్రామర్ చెప్పించుకోవడానికి వచ్చాం. ఈ పూలను చూసి...

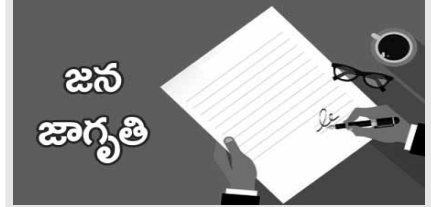
అడిగాను నాకూ ఓ మొక్క కావాలని. అప్పుడు మాష్టారు ఈ తీగ ప్రత్యేకతను చెప్పి ఓ పిలకను తీసిచ్చారు... దీన్ని మీ ఇంట్లో నాటి బాగా నీళ్లు పోయండి నాయనా... బ్రహ్మాండంగా పెరుగుతుంది” అని.

అప్పుడే మా ఇంటి గేటు దగ్గర నాటాను. రోజూ మీరు వచ్చే పాపు ప్రక్కనుండేదే మా ఇల్లు. నేను ఉద్యోగం కోసం యు.ఎస్.కు వెళ్లేటప్పుడు కూడా... మా అమ్మానాన్నలతో చెప్పాను... మా కృష్ణమూర్తి మాష్టారంటే మాకు ప్రాణం! ఆయన అవురూపంగా పెంచుకుంటున్న మొక్క. వారి తల్లిదండ్రులు నాటి పెంచి పెద్దచేసిన మొక్క అని. వారిప్పుడు లేనప్పటికీ మా మాష్టారి మొక్కను ప్రాణంగా పెంచుకుంటున్నారని. దీన్ని బాగా చూసుకోండి అని! అమ్మానాన్న బాగా శ్రద్ధ తీసుకుని పెంచారు. గేటు ముందర పెద్ద పందిరిపైకి పాకించాము. నిన్ననే పాపతను చెప్పిన సంగతి విని చాలా ఏడావు మాష్టారూ, మీరీ చెట్టును పోగొట్టుకుని ఎంతగా బాధపడ్డారో కదా” అని చెప్పాడు చేతులు జోడించి.

“నాయనా రాహూల్ ఇలా రా తండ్రీ” పిలిచి అక్కను చేర్చుకున్నాను.

“నిజంగా నీచిచ్చిన ఈ బహుమతి ఎంతో అవురూపమైనది నాన్నా! మేమున్నంత వరకు ప్రాణంగా పెంచుకుంటాం” కళ్లు వర్షిస్తుండగా రాహూల్ నన్ను మరింతగా హత్తుకు పోయాడు.

సుమతి కళ్లు ఆనందంతో వర్షిస్తూ ఉన్నాయి. రాహూల్ మా ప్రాణాన్ని తిరిగి తెచ్చి ఇచ్చాడు! అతనిప్పుడు మాకక్షకు రాహూల్లా కనిపించడం లేదు. మా ఇష్టదైవమైన రాధామనోహరుడు, మా కన్నయ్యలా కనిపిస్తున్నాడు.

మరోసారి ప్రక్షాళనా?

తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ ఇటీవల సంచలన నిర్ణయం తీసుకున్నారు. తరచూ అవినీతి ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటూ వార్తల్లో నిలుస్తోన్న రెవెన్యూశాఖ ప్రక్షాళనపై దృష్టిసారించారు. ఇందులో భాగంగా వీఆర్డీ, వీఆర్ఎ వ్యవస్థలను రద్దుచేసి ఆ బాధ్యతలను ఎమ్మార్వోలకు అప్పగించారు. అంతే కాదు, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మరోసారి సమగ్ర భూసర్వే చేపడతామని ప్రకటించారు. ఈ నేపథ్యంలో ప్రభుత్వం గతంలో ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన భూ ప్రక్షాళన ఏ మేరకు ఫలితాన్నిచ్చిందో అర్థం చేసుకోవచ్చు. మరోవైపు కేసీఆర్ తీసుకున్న ఈ నిర్ణయంపట్ల వలు భిన్నాభిప్రాయాలు వినిపిస్తున్నాయి. రెవెన్యూశాఖలో అవినీతి రాజ్యమేలుతోంటే అవినీతికి పాల్పడే అధికారులపై చర్యలు తీసుకోవాలి. అంతేకానీ వ్యవస్థలను రద్దు చేయడం సరికాదని నిపుణులు చెబుతున్నారు. రెవెన్యూ శాఖలో అవినీతికి పాల్పడిన వారిని వేరే శాఖకు బదిలీ చేసినంత మాత్రన వారి బుద్ధి మారుతుందా? వ్యవసాయ, వ్యవసాయేతర భూముల రిజిస్ట్రేషన్లు ఎమ్మార్వోలకు అప్పగిస్తే వారు మాత్రం అవినీతికి పాల్పడరని ప్రభుత్వం గ్యారంటీ ఇస్తుందా? అని ప్రశ్నిస్తున్నారు.

ముఖ్యమంత్రి నిర్ణయం నిరుద్యోగులకు కూడా శాపంలా మారింది. పదవీ విరమణకు దగ్గరలో ఉన్న వీఆర్డీ, వీఆర్ఎలకు కేసీఆర్ బంపర్ ఆఫర్ ప్రకటించారు. ఎవరైనా స్వచ్ఛంద పదవీ విరమణకు దరఖాస్తు చేసుకుంటే కారుణ్య నియామకాల్లో భాగంగా తమ వారసులకు అర్హతలను బట్టి ప్రభుత్వ శాఖల్లో ఉద్యోగాలు కల్పిస్తామని ప్రకటించారు. రాజు కొడుకు రాజు అయినట్టు.. ప్రభుత్వ ఉద్యోగల సంతానమే తిరిగి ఆ ఉద్యోగాలను పొందితే ఇక తమ పరిస్థితి ఏమిటని నిరుద్యోగులు ప్రశ్నిస్తున్నారు.

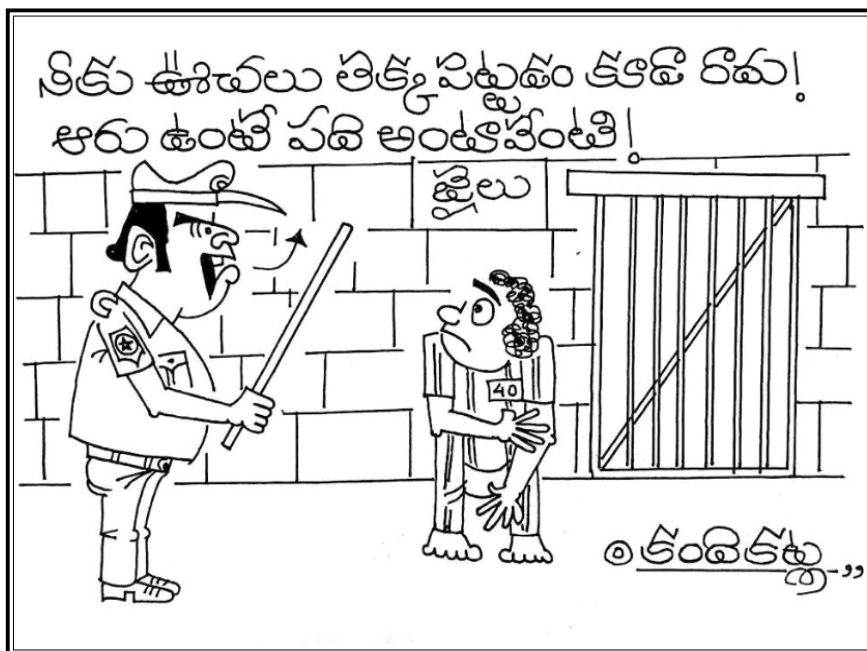
- జాహ్నవి, జగిత్యాల

లేఖలు రాయండి

‘జనజాగృతి’ శీర్షిక కోసం పాఠకులు తెలుగులో డిటిపి చేసి లేదా పేపర్ పై రాసి చక్కగా కనిపించేలా ఫోటో తీసి jagritiweekly@gmail.com కు మెయిల్ చేయండి. మెయిల్ సబ్జెక్ట్లో జనజాగృతి అని తప్పక రాయాలి.

- సంపాదకుడు

(అ) లౌకిక భారతం

క్రిప్

మాకున్న ఈ ఒక్కగానొక్క దేశంలో...
అధిక సంఖ్యాకులమే.. కానీ మేం..
అల్ప వాచకులం!
'రేపటి తరం' అల్ప సంఖ్యాకులం.

'సహనం' మా సుగుణమని
సర్ది చెప్పుకుంటాం గానీ..
అది మా 'బలహీనత' అని
చచ్చినా ఒప్పుకోం.
'అనైక్యత' మా బలహీనత
అన్నదీ తెలుసుకోం!

'ఇతర' దైవాల మీద ఈగ వాలినా సరే
గంతులేస్తూ, పంతంతో దానంతు చూసేందుకు
'ముందు' మేమే అమాంతం దూకేస్తాం.
మరదే మా దేవుళ్లయితే నా!?
'ఇతరుల' సంగతి దేవుడెరుగు..
'యధాలా...పహాస్యం' చేయ వెనుకాడని మేం
సిసలైన 'మసోచిష్టు'లం!

'లౌకిక' వాదపు దారంతో
దశాబ్దాలుగా మా నోళ్లు కుట్టుకున్న
అసలు సిసలు 'సెక్యులరిస్టు' లమ్మరి!
అయితే, మేమూ ఇప్పుడిప్పుడే
కళ్లు తెరచి చూస్తున్నాం మెలమెల్లగా..
క్రింద చేరుతున్న
కలుషిత 'లౌకిక జలం'తో
మా 'చాప' తడవడం..
ఒక ప్రబల శక్తేదో మా
నోటి కుట్లు విప్పడం..
ఇక దర్శిద్దాం.. అతిత్వరలో
ముసుగు తొలగిన, స్వచ్ఛమైన
(అ)లౌకికమయ భరత ఖండం.

44 | జాగృతి | 21 సెప్టెంబర్, 2020

గణపతి సింగ్, సుబ్బన్న, భరత్, వెంకటేశ్వరరావు, ప్రసాద్, వజ్రాల చంద్రశేఖర్, మురళి రాజశేఖర్, పార్వతి, కవిత తదితరులు హాజరయ్యారు. చిత్తూరు కార్యక్రమంలో ఆర్ఎస్ఎస్, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంత కార్యవాహ వేణుగోపాల నాయుడు పాల్గొన్నారు.

కావలి : అంతర్వేది లక్ష్మీనరసింహస్వామి రథం ఘటనపై నిష్పక్షపాత విచారణ జరిపాలని, బాధ్యులను కఠినంగా శిక్షించాలని స్థానిక హిందూ సంస్థల నేతలు ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. ఘటనకు పాల్పడిన వారిని గుర్తించడంలో విఫలమైన పోలీసులు ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో నిరసన వ్యక్తం చేస్తున్న హిందూ కార్యకర్తలను అరెస్టులు చేసి బెదిరించడం దారుణమన్నారు. ప్రభుత్వ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా కావలి కూడలిలో బీజేపీ నేతలు నిరసన చేపట్టారు. ఈ కార్యక్రమంలో జి.భరత్ కుమార్, బ్రహ్మానందం, సుభాషిణి, సుధీర్, సుజిత తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కర్నూలు : నగరంలో వీహెచ్పీ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన నిరసన ర్యాలీలో భజరంగదళ్, బీజేపీ,

ఆర్ఎస్ఎస్, వివిధ అనుబంధ సంస్థలకు చెందిన వందలాది కార్యకర్తలు పాల్గొన్నారు. అనంతరం ఆర్డీవోకి, పాణ్యం ఎమ్మెల్యే కాటనాని రాంభూపాల్ రెడ్డికి వినతిపత్రం అందజేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ వీహెచ్పీ ప్రాంత కార్యాధ్యక్షులు నందిరెడ్డి సాయిరెడ్డి, సహ కార్యదర్శి సౌదాకర్ ప్రాణేష్, బీజేపీ జిల్లా అధ్యక్షులు రామస్వామి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తెనాలి : తెనాలిలో హిందూ చైతన్య వేదిక ఆధ్వర్యంలో పెద్దఎత్తున నిరసన కార్యక్రమం జరిగింది. ప్రదర్శనలో పాల్గొన్న వక్తలు ప్రభుత్వ తీరును నిరసించారు. దోషులను వెంటనే శిక్షించాలన్నారు. ఘటనకు నైతిక బాధ్యత వహిస్తూ దేవాదాయ శాఖ మంత్రి వెల్లంపల్లి శ్రీనివాస్ రాజీనామా చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. అనంతరం ఆర్డీవోకు వినతి పత్రం అందజేశారు. కార్యక్రమంలో కన్నా భాస్కర్, శివశక్తి, వీహెచ్పీ, వివిధ ధార్మిక సంస్థల కార్యకర్తలు పాల్గొన్నారు.

అంతర్వేది : వీహెచ్పీ, భజరంగదళ్, హిందూ

కావలిలో..

ధార్మిక సంస్థల ఆధ్వర్యంలో అంతర్వేది లక్ష్మీనరసింహస్వామి ఆలయం వద్ద ఆందోళన చేపట్టారు. నిరసనకారులు ప్రభుత్వ తీరుకు వ్యతిరేకంగా నినాదాలు చేశారు. ఆలయాలకు భద్రత కల్పించాలని, రథం కాలిపోయిన కేసులో నిందితులను కఠినంగా శిక్షించాలని డిమాండ్ చేశారు. భజరంగదళ్ ప్రతినిధి రవికుమార్ మాట్లాడుతూ 'రాష్ట్రంలో హిందువుల ఆలయాలకు రక్షణ లేకుండా పోయింది. వరుసగా ఘటనలు జరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వం నామమాత్రపు చర్యలతో సరిపెడుతోంది. హిందూ ఆలయాలకు భద్రత కల్పించాలి. లేకపోతే ఉద్యమం ఉధృతం చేస్తాం' అని పేర్కొన్నారు.

రాయదుర్గం : అనంతపురం జిల్లా రాయదుర్గంలో తహశీల్దార్ కు వినతిపత్రం సమర్పించారు. కార్యక్రమంలో విశ్వహిందూ పరిషత్ అనంతపురం జిల్లా కార్యదర్శి కొత్తపల్లి సిద్ధప్ప, రామనాథ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఒంగోలు : విశ్వహిందూ పరిషత్, బీజేపీ, ఆర్ఎస్ఎస్, భజరంగదళ్ ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ధర్నా నిర్వహించారు. కార్యక్రమంలో ఆర్ఎస్ఎస్ అనంతపురం విభాగ్ కార్యవాహ వేంకటేశ్ రెడ్డి, బీజేపీ నాయకులు ఎస్. శ్రీనివాస్ రావు, బొద్దులూరి ఆంజనేయులు, తదితరులు. ★

కర్నూలులో..

ఒంగోలులో..

గుంటూరు జిల్లా తెనాలిలో..

పాఠకులకు, ఏజెంట్లకు, ప్రకటన కర్తలకు గమనిక

జాగృతి వార పత్రికలో ప్రచురణార్థం పంపే వార్తలు ఫోటోలు, మిగతా సమాచారం

jagritiweekly@gmail.com కు మాత్రమే పంపాలి.

జాగృతి వారపత్రిక చందాకు సంబంధించిన అన్ని వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.com కు మాత్రమే పంపాలి.

జాగృతి వారపత్రికలో ప్రచురణార్థం పంపే వాణిజ్య ప్రకటనలను jagritiweeklyadvrt@gmail.com కు మాత్రమే పంపాలి.

- సంపాదకుడు

పరబ్రహ్మ స్వరూపం

అన్నం పంచభూతాల సృష్టి. 'అన్నం పరబ్రహ్మ స్వరూపం', 'కోటి విద్యలు కూటి కొరకే' అన్నారు. సమస్త మానావళి అన్నం ఆధారంగానే మనుగడ సాగిస్తోంది. పంచభౌతిక జీవులే కాక దేవతలు, పితృదేవతలకూ అన్నం అవసరమేనని, యజ్ఞాల ద్వారా దేవతలకు, పితృకర్షణ ద్వారా పితృదేవతలకు అన్నం పంపిస్తే వారు సంతోషించి పుష్కలంగా వానలు కురిపించి సమృద్ధిగా పంటలు వచ్చేలా చేస్తారని విశ్వాసం. మనిషికి మూడు ముఖ్యమైన అవసరాలలో ఆహారం (కూడు) మొదటి స్థానంలో ఉంది. ఎంతో కష్టపడి ఆర్జించిన 'కూడు' ఎంత మేర సద్వినియోగమవుతోంది? ఆహారాన్ని ఎంత పాదుపుగా వాడుకుంటున్నాం? ఆహారానికి తగిన విలువ ఇస్తున్నామా? అని ప్రశ్నించుకుంటే జరుగుతున్న 'వృధా' లేదనే సమాధానమిస్తుంది.

'అన్నం న నిద్యత్' - అన్నాన్ని నిందించ కూడదు, 'అన్నం న పరిచక్షీత్' - పారవేయరాదు, 'అన్నం బహుకుర్వీత్' ఆహారాన్ని బాగా పండించాలి అన్న వేద వాక్యాలు వేదనా భరితమవుతున్నాయి. ఒక్క మెతుకును పండించేందుకు రైతు పడుతున్న కష్టాన్ని, ప్రభుత్వం చేపడుతున్న వధకాలను దుబారాదారులు గుర్తిస్తున్నట్లు లేదు. తినే దాని కంటే పారేసేది ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. కరెన్సీ నోట్లకు ఉన్న విలువ ఆహారానికి లేదనిపిస్తోంది. పొరపాటున ఐదు రూపాయలవైనా జారవిడవలేని వారు అంతకు మించి విలువైన ఆహారాన్ని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారు. 'అడవిలో వుట్టెడు డబ్బు వట్టెడన్నం' పెట్టలేదన్నట్లు పోగుపడిన సంపద ఆహారాన్ని అందించగలదా? రెక్కలు ముక్కలు చేసుకున్నా కష్టానికి ఫలితం దక్కక అన్నదాత రోదిస్తుంటే, ఒక్క గింజైనా పండించలేని వారికి దానిని వృధా చేసే హక్కు ఎక్కడిదని ప్రశ్నించుకోవాలి.

ప్రపంచం జనాభాకు రెండింతల ఆహారాన్ని ఉత్పత్తి చేయగలుగుతున్నా లక్షలాది మంది

డాక్టర్ ఆరవల్లి జగన్నాథస్వామి

పోషకాహార లోపంతో బాధపడుతున్నారు. 50 దేశాలకుపైగా దిగుమతులపై ఆధారపడి ఉన్నాయి. వరదలు, అనావృష్టి వల్ల 23 దేశాలు తీవ్ర ఆహార సంక్షోభంలో చిక్కుకున్నాయని ప్రపంచ బ్యాంకు పేర్కొంటోంది. ప్రపంచంలోని అతి పెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో ఒక్కటైన చైనా ఆహార సమస్యతో 30 శాతం ఆహార ధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకుంటోందంటే అంతకుంటే తక్కువ ఆర్థికబలం గల దేశాల పరిస్థితి ఏమిటన్నది ఆందోళన కలిగించే అంశం. పదిమంది హెచ్చుతగ్గులకు వెళితే తొమ్మిది మందికే ఆహారం కొనుగోలు చేసి అందరూ పంచుకునితినాలని చైనా దేశాధ్యక్షుడు సూచించడాన్ని బట్టే పరిస్థితి తీవ్రత వెల్లడవుతోంది.

ఆహారభద్రత కర్రపై 'ప్రపంచవ్యాప్తంగా 87 కోట్ల మంది ఖాళీ కడుపుతో ఉంటున్నారు. 300 కోట్ల మంది పోషకాహార లోపంతో బాధపడుతుండగా, రోజుకు 15 వేల మంది చిన్నారులు మృతి చెందుతున్నారు. మన దేశంలో రోజూ 20 కోట్ల మంది ఒక్కపూట భోజనానికి నోచుకుంటున్నారు. ఒక్కపూట భోజనానికి కనీసం రూ. 20 కూడా ఖర్చు చేయలేని వారు 40 కోట్ల మందికి పైనే ఉన్నారు' అని 2018 లెక్కలు చెబుతున్నాయి.

ప్రపంచంలో ఏటా ఉత్పత్తి అవుతున్న ఆహారంలో మూడింట ఒక వంతు వృధా అవుతోందని, యూకేలో వినియోగించే దానితో అది సమానంగా చెబుతున్నారు. పొలం నుంచి ఇంటికి చేరేలోగా మూడింట ఒక వంతు, ఇంటి నుంచి

నోటికి చేరేలోగా మరికొంత వృధా అవుతోంది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా 750 బిలియన్ డాలర్ల (మన కరెన్సీలో రూ. 47 లక్షల కోట్ల పైమాటే) విలువ గల ఆహార ధాన్యాలు వృధా అవుతున్నాయని విశ్లేషకుల మాట.

దేశీయ ఆహార ఉత్పత్తులలో ఏటా కనీసం రూ. 50 వేల కోట్ల రూపాయల విలువ గల పదార్థాలు వృధా అవుతున్నాయని కేంద్ర వ్యవసాయ మంత్రిత్వ శాఖ, పండుతున్న పంటలో 40 శాతం దుబారా అవుతోందని ఆహారం, ఐక్యరాజ్య సమితికి చెందిన ఆహారం, వ్యవసాయ సంస్థ (ఎఫ్ఎస్) పేర్కొనడం వారి వాదానికి బలాన్నిస్తోంది. ఇలా వృధా అయ్యే వాటిలో కూరగాయలు, పండ్ల వాటా 18 శాతమని అమెట్సన్ కైమేట్ టెక్నాలజీ ఇండియా తెలిపింది. ఇది ఒక చిన్న రాష్ట్రం వార్షిక బడ్జెట్తో సమానమని ఆర్థిక విశ్లేషకులు అంటున్నారు.

సవాల్గా దిగుబడి, నిల్వ వసతి

ప్రపంచంలో పెరుగుతున్న జనాభాకు అనుగుణంగా ఆహార ఉత్పత్తి పెద్ద సవాల్గా మారింది. కొన్ని దేశాల్లో ఉత్పత్తి బాగున్నంత మాత్రాన అన్ని దేశాల అవసరాలు తీరలేవు. ప్రకృతి వైపరీత్యాలతో పంట దిగుబడి తగ్గుతుండగా సాగు విస్తీర్ణ క్రమంగా తగ్గడం ఆహార కొరతకు కారణంగా చెబుతున్నారు. సాగు నేలలు ఇళ్ల స్థలాలుగా మారుతున్నాయి. పారిశ్రామికీకరణకు భూముల కేటాయింపు, స్థిరాస్తి (రియల్ఎస్టేట్) వ్యాపారం పెరగడం కారణాలుగా చెబుతున్నారు. ఆహార ఉత్పత్తుల కోసం 45 శాతం అడవులు అంతరిస్తున్నాయి. వృక్ష సంతతి విధ్వంసం పర్యావరణంపై ప్రతికూల ప్రభావం చూపుతోంది. లక్షలాది మందికి ఇప్పటికీ తాగునీరు లేకపోయినా ఆహార ఉత్పత్తికి ఉపయోగించే నీటిలో 25 శాతం వృధా అవుతోందని జలనిపుణులు చెబుతున్నారు. ఇప్పడే ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి పరిస్థితి ఇలా ఉంటే, మరో మూడు దశాబ్దాలకు ప్రపంచ జనాభా వెయ్యి కోట్లు దాటుతుందని అంచనా నేపథ్యంలో ఎలా అన్నది వేధిస్తున్న ప్రశ్న.

మరోవంక ఆహార ధాన్యాల నిల్వకు తగినన్ని వసతులు లేకపోవడంతో అవి పాడైపోతున్నాయి. 50 శాతానికి మించి నిల్వ సామర్థ్యం లేదని తెలుస్తోంది. నిల్వ సామర్థ్యం కంటే రెండు రెట్లు అధికంగా ఉత్పత్తి అవుతోంది. శీతల గిడ్డంగులు లేక, రవాణా సదుపాయాల కొరతతో కూరగాయలు, పండ్లు వంటివి చెడిపోతున్నాయి. అలా కుళ్లిపోతున్న

నేలపాలు

పండ్లు, కూరల శాతం 30 వరకు ఉంటుందని అంచనా. మరోవంక తమ కష్టానికి గిట్టుబాటు ధర లేదన్న ఆవేదనతో రైతులు పెద్ద ఎత్తున కూరగాయలను పోరేస్తున్న సంఘటనల గురించి వింటున్నాం. దంపింగ్ యార్డల్లో చెత్తాచెదారం కంటే కూరగాయలు, పండ్ల వాటాయే ఎక్కువనే వ్యాఖ్య దీనిని బలపరుస్తోంది

ఆడంబరాలతో.....

ప్రతి వ్యక్తి భోజనంలో సగటున 93 గ్రాముల పదార్థాలు వృధా అవుతున్నాయని, వాటితో సాలీనా 20 కోట్ల మందికి కడుపు నింపవచ్చని చైనాలోని రెన్మిన్ విశ్వవిద్యాలయంలో గ్రామీణాభివృద్ధి, వ్యవసాయ శాఖ అచార్యుడు వెన్ బ్రైజాన్ తాజాగా లెక్కగట్టారు. మన దేశంలో రోజుకు కనీసం రూ. 250 కోట్ల విలువగల ఆహారం వృధా అవుతోందని నిపుణులు విశ్లేషించారు. ముఖ్యంగా సగరాలు, పట్టణాల్లోనే దుబారా ఎక్కువగా ఉంటోందని, 25 శాతం వరకు పోరేస్తున్నారని ఒక అధ్యయనం చెప్పింది.

సంపద పెరుగుతున్న కొద్దీ ఆహారపు అలవాట్లు మారుతున్నాయని, అవసరానికి మించి వినియోగించడం కూడా ఆహార సమస్యకు మరో కారణమని సామాజిక విశ్లేషకులు అంటున్నారు. ఆడంబరాలు, ఉన్నవారు తిన్నంత తిని మిగిలిందే పోయేదం కూడా ఆహార కొరత దుస్థితికి కారణంగా చెబుతున్నారు. వివాహాది శుభకార్యాలలో, విందులు, వినోదాలలో లెక్కకుమించిన రకాల పదార్థాలు తయారు చేయించడం సామాజిక హోదాగా మారుతోంది. అతిథులు కూడా అవసరానికి మించి పెట్టించుకొని, కొన్నిటిని రుచిచూడకుండానే పోరేస్తుండడం

తెలిసిందే. విందుల్లో 'బఫే' పద్ధతి అన్నం వృధాకు ఒక కారణమని క్యాటరింగ్ నిర్వాహకులు అంటున్నారు. సంప్రదాయకంగా కూర్చునితినే పద్ధతిలో చేసే వడ్డనలో పొదుపు పాటించేందుకు వీలుంటుందని చెబుతున్నారు.

వృధా నివారణ చర్యలు

ఆహార పదార్థాల వృధా అరికట్టకలిగితే అత్యధికుల ఆకలి తీర్చవచ్చని భావించిన ఐక్యరాజ్య సమితి 'సేవ్ ఫుడ్' నినాదంతో ఇప్పటికే 60కి పైగా దేశాలలో ప్రచారం చేపట్టింది. ఆ స్ఫూర్తితో సుమారు 22 దేశాలు ప్రత్యేక చట్టాలు రూపొందించాయి. ఆహారం వృధాలో హాటల్ల ప్రమేయం అధికమేనని, అక్కడ 40 శాతం మేర దుబారా అవుతోందని

ప్రభుత్వ చట్టాలు, చర్యలతో పాటు ప్రజల్లోనే చైతన్యం రావాలి. స్వయం నియంత్రణను అలవరచుకోవాలి. ఎంతదూరం ప్రయాణమైనా ఒక అడుగుతోనే మొదలు కావాలన్నట్లు ఏ మంచి అయినా ఇంటి నుంచే ప్రారంభం కావాలి. ఆహార పదార్థాల పొదుపు అలాంటిదే. పలానా వంట నచ్చుతుందనుకొని సరకులు కొనుగోలు చేస్తే వండి పారేసుకోవలసిన అవసరం ఉండదు. ఎప్పుడైనా వండినవి అనుకోకుండా మిగిలితే వాటిని రెండవ పూట వాడుకోవచ్చు. లేదా అవసరార్థాలకు ఇవ్వచ్చు. పరిమితికి మించి వండి, రిఫ్రిజిరేటర్లలో నిల్వ ఉంచి తినడం కంటే కావలసినంతే తయారు చేసుకోవా లంటున్నారు ఆరోగ్య నిపుణులు. ఇంట్లో, విందులో ఎక్కువైన సరే

ఆహార పొదుపు విషయంలో ప్రభుత్వ చట్టాలు, చర్యలతో పాటు ప్రజల్లోనే చైతన్యం రావాలి. స్వయం నియంత్రణను అలవరచుకోవాలి. ఎంతదూరం ప్రయాణమైనా ఒక అడుగుతోనే మొదలు కావాలన్నట్లు ఏ మంచి అయినా ఇంటి నుంచే ప్రారంభం కావాలి. ఆహార పదార్థాల పొదుపు అలాంటిదే. పలానా వంట నచ్చుతుందనుకొని సరకులు కొనుగోలు చేస్తే వండి పారేసుకోవలసిన అవసరం ఉండదు.

అమెరికాలో చేసిన ఒక అధ్యయనంలో తేలింది. మనసు పెడితే ఆ వృధాను నియంత్రించవచ్చని తెలిసింది. అక్కడి పది హోటళ్లను నమూనాగా తీసుకొని ఏమే దశలలో ఆహారం వృధా అవుతుందో గమనించి, నివారణ చర్యలు తీసుకోవడంతో మూడు నెలల వ్యవధిలో 38 శాతం వృధాను అరికట్ట గలిగారట. ఈ లెక్కన హోటల్ పరిశ్రమ మొత్తం ఆ దిశగా దృష్టి సారిస్తే వృధాను గణనీయంగా తగ్గించవచ్చని నిపుణులు అంటున్నారు.

వ్యక్తిగత పాదుపు

అదా చేయడం ఉత్పత్తితో సమానం అంటారు. ఉత్పత్తి సమయంలో చోటుచేసుకొనే ఆహార వృధాను తగ్గించలేకపోవచ్చేమో కానీ వ్యక్తిగతంగా ఆహార వృధాను అరికట్టవచ్చు. ఆహార పొదుపు విషయంలో

కావలసినంతే వడ్డించుకుంటే పారేసే అగత్యం కలగదు.

కరోనా మహమ్మారి ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలను అతలాకుతలం చేస్తున్న తరుణంలో ఆహార సంక్షోభం ముసురుకొస్తోందని, భవిష్యత్లో దీని ప్రభావం ఉంటుందని ఆందోళన వ్యక్తమవుతోంది. కోట్ల మంది ప్రజలు పిడికెడు మెతుకుల కోసం కళ్లలో పట్టలేకుండా నిరీక్షించవలసి వస్తుందని ఐక్యరాజ్యసమితికి చెందిన ప్రపంచ ఆరోగ్య కార్యక్రమం ముఖ్య ఆర్థికవేత్త సయ్యద్ ఆరిఫ్ హుస్సేన్ హెచ్చరిస్తున్నారు. కరోనా ప్రభావంతో ఇప్పటికే వృద్ధుల ఆకలి చావులు లేకపోయినా భవిష్యత్తులో పరిస్థితి క్లిష్టతరం కావచ్చని వాషింగ్టన్ లోని అంతర్జాతీయ ఆహార విధానం పరిశోధన సంస్థ డైరెక్టర్ జనరల్ జోహాన్ స్విన్సెన్ చెబుతున్నారు. ★

విందు.. వినోదం... పెండ్లి.. పేరంటం...

అన్నింటా మీ నేస్తం.

క్రేన్

వక్క పలుకులు

వీటికి సాటి మరేవి లేవు

www.craneindia.net

శ్రీ గ్రంథి సుబ్బారావు & సన్స్ శ్రీమతి గ్రంథి లక్ష్మీదేవి సమ్మ

ఇప్పుడు మీ కోసం సరికొత్త ప్యాకింగ్లో సరికొత్త రుచులతో

వారఫలాలు

2020 సెప్టెంబర్ 21 నుంచి 27 వరకు

సింహంభట్ల సుబ్బారావు

6300674054

మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

ఆదాయం ఆశాజనకంగా ఉంటుంది. దీర్ఘకాలిక రుణబాధలు తొలగుతాయి. ఆస్తి వివాదాలు పరిష్కారం. కొన్ని సమస్యలు, ఇబ్బందులు అధిగమిస్తారు. నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగయోగం. ధార్మిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటారు. భూములు, వాహనాలు కొనుగోలులో ముందుగు. వ్యాపారులకు నెమ్మదిగా లాభాలు. 24,25 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. సూర్యాస్తమయం పరిచందం.

వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

కొంత ఆదాయం తగ్గినా అవసరాలకు లోటు రాదు. అనుకున్న కార్యక్రమాల్లో ఆటంకాలు అధిగమిస్తారు. కుటుంబ బాధ్యతలు సమర్థవంతంగా పూర్తి చేస్తారు. భూములు కొంటారు. ఆశ్చర్యకరమైన సంఘటనలు ఎదురవుతాయి. వాహనసౌఖ్యం. వ్యాపారులకు అదృష్టయోగం. ఉద్యోగులకు పనిభారం నుంచి విముక్తి. కళాకారులకు అప్రయత్నంగా అవకాశాలు. 26,27 తేదీల్లో వ్యయప్రయాసలు. విష్ణుద్వానం శుభప్రదం.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1,2,3 పాదాలు

కొత్త కార్యక్రమాలు సకాలంలో పూర్తి. ఆత్మీయులు మీపట్ల అనుకూల వైఖరి అనుసరిస్తారు. ఆదాయం సమకూరుతుంది. ఎంతటి వారినైనా మాటలతో ఆకట్టుకుంటారు. స్నేహితులతో విభేదాలు పరిష్కారం. కాంట్రాక్టులు అనూహ్యంగా దక్కి ఉత్సాహంగా గడుపుతారు. పారిశ్రామికపరంగా, కళాకారులు, క్రీడాకారులకు ఉత్సాహవంతంగా గడుస్తుంది. 22,23వ తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. అనారోగ్యం. సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుని పూజించండి.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

చేపట్టిన కార్యక్రమాలు నెమ్మదిస్తాయి. స్నేహితులతో విభేదాలు పరిష్కారం. ఆదాయం సంతృప్తినిస్తుంది. బంధువుల నుంచి ధనలాభం కలుగుతుంది. వాహనాలు, భూములు కొంటారు. ఇంటి నిర్మాణయత్నాలు సానుకూలం. వ్యాపారులకు లాభసాటి. ఉద్యోగులకు ఒత్తిడుల నుంచి విముక్తి. కళాకారులు, పరిశోధకులు, క్రీడాకారులకు సంతోషకర సమాచారం. 23,24 తేదీల్లో శారీరక రుగ్మతలు. కుటుంబంలో సమస్యలు. శివాష్టకం పరిచందం.

సింహం : మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

వ్యతిరేక పరిస్థితులు చక్కబడతాయి. అనుకున్నంత ఆదాయం సమకూరుతుంది. దీర్ఘకాలిక సమస్యలు, స్థిరాస్తి వివాదాలు తీరతాయి. బంధువులతో సఖ్యత నెలకొంటుంది. ఇంటి నిర్మాణాలపై చర్చలు సఫలం. నిరుద్యోగులకు అనుకోని ఉద్యోగయోగం. వ్యాపారులకు లాభాలు. పారిశ్రామికవేత్తల ప్రయత్నాలు సఫలం. 24,25 తేదీల్లో ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. అస్తవ్రాహ్మణం పరిచందం.

కన్య : ఉత్తర 2,3,4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు నిదానిస్తాయి. రాబడి అంతగా కనిపించదు. ఆస్తుల వివాదాలు. ప్రయాణాల్లో అవాంతరాలు. సోదరులు, స్నేహితులతో ఒత్తిళ్లు పెరుగుతాయి. అదనపు ఖర్చులతో నశమతమవుతారు. శారీరక రుగ్మతలు. గృహ నిర్మాణ యత్నాలు వాయిదా వేస్తారు. వ్యాపారులకు పెట్టుబడుల్లో జాప్యం. కళాకారులు, రచయితలకు శ్రమ ఫలిస్తుంది. 23,24 తేదీల్లో శుభవార్తలు. వినాయకుని పూజించండి.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

రాబడి ఆశాజనకంగా ఉంటుంది. స్థిరాస్తి వివాదాలను పరిష్కారం. కొత్త కార్యక్రమాలు చేపడుతారు. కొత్త కాంట్రాక్టులు దక్కించుకుంటారు. ఇంటి నిర్మాణ యత్నాలు కలసివస్తాయి. వాహనాలు కొనుగోలు చేస్తారు. ఉద్యోగులకు అనుకోని హోదాలు. కళాకారులకు అనుకూల పరిస్థితులు. 25,26 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. శ్రీరామస్తోత్రాలు పరిచందం.

మృగశిర : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

అదనపు ఆదాయం సమకూరుతుంది. శుభవార్తలు వింటారు. వాహనాలు, గృహం కొనుగోలులో ఆటంకాలు తొలగుతాయి. ఆరోగ్యం కుదుటపడుతుంది. విద్యార్థులు, నిరుద్యోగులకు కొత్త ఆశలు. వ్యాపారులకు క్రమేపీ లాభాలు. ఉద్యోగులకు ఉన్నత స్థితి దక్కుతుంది. పారిశ్రామికవేత్తల యత్నాలు సఫలం. 22,23 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. హనుమాన్ ఛాలీసా పరిచందం.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

విదాపేదా సొమ్ములు అంది అవసరాలు తీరతాయి. అనుకున్న పనులు పూర్తి. బంధువులవల్ల

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

చేపట్టిన కార్యక్రమాలన్నీ పూర్తి. స్నేహితుల నుంచి శుభవార్తలు వింటారు. రాబడి పెరుగవుతుంది. దీర్ఘకాలిక సమస్యలు తీరతాయి. ఊహించని ఆహ్వానాలు అందుతాయి. కొన్ని వివాదాల పరిష్కారంలో మధ్యవర్తిత్వం వహిస్తారు. వ్యాపారులకు అనుకూల కాలం. ఉద్యోగులకు మరింత ప్రోత్సాహం. రాజకీయవేత్తలకు కొత్త అవకాశాలు. 23,24 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. దత్తాత్రేయస్తోత్రాలు పరిచందం.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

ఆదాయం సమకూర్చుకుంటారు. కొత్త కార్యక్రమాలు చేపడతారు. ఇళ్లు, వాహనాలు కొనుగోలు. సమాజంలో గౌరవం పెరుగుతుంది. పట్టుదల, ధైర్యంతో కొన్ని సమస్యల నుంచి గట్టెక్కుతారు. వివాహయత్నాలు సానుకూలం. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు ఉన్నతస్థితి. కళాకారులకు అప్రయత్నంగా అవకాశాలు. 26,27 తేదీల్లో బంధువులతో విభేదాలు. దక్షిణామూర్తి స్తోత్రాలు పరిచందం.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

వ్యవహారాలు అనుకూలినాయి. రాబడి పెరిగి రుణాలు తీరతాయి. వివాహయత్నాలలో శుభవార్తలు. భూ వివాదాల నుంచి బయటపడతారు. మిమ్మల్ని వ్యతిరేకించిన వారే ప్రశంసించడం విశేషం. వ్యాపారులకు లాభాలు. పారిశ్రామికవేత్తల కృషి ఫలిస్తుంది. క్రీడాకారులు, రచయితలకు ఉత్సాహంగా ఉంటుంది. 22,23 తేదీల్లో కుటుంబసభ్యులతో విభేదాలు. గాయత్రీ ధ్యానం చేయండి.

పదరసం - 289

అడ్డం

1. సమ్మతి (4) 17. మశకం (2)
 3. కంకర రాళ్లు మరోలా (5) 18. ద్రవించు (3)
 6. పెరుకు (2) 20. అటుగా వచ్చిన సహజం (4)
 7. దెబ్బలకు నల్లబడు (4) 21. అడవులు నరికి చేసే వ్యవసాయం (6)
 11. చరితం (2) 23. కొలిచే సాధనం (4)
 12. తికమకపడిన నవ్వు (3) 26. మోహం అటుగా (3)
 13. భోజనం (3) 28. ఆకు మీది నూగు (2)
 15. ఆగమనం (2) 29. పర్వణి (3)
 16. ప్రవాహం (3) 30. పటికం మరోలా (3)

నిలువు

13. ఆటంకం, అడ్డు (2)
 1. ఎక్కువ (3) 14. వసంతం (3)
 2. వివేకం పోవు (4) 15. చచ్చుట - పోవుట (5)
 3. ఏదైనా పండులోపల ఉండే మెత్తటి పదార్థం (2) 17. నీటి శాతం ఎక్కువ ఉండే కాయ (2)
 4. దయ (4) 19. తికమకపడిన అనుకూలమగు (4)
 5. కోవెలలు శీర్షాసనమేసింది (2) 22. మన్మథుడు (4)
 8. సూర్యుడు (5) 24. శూరుడు, మల్లుడు (3)
 9. వెళ్లు (2) 25. విష్ణువు ఖడ్గం (3)
 10. శీర్షాసన మేసిన తొలగవు (3) 27. ఆస్వాదం (2)

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి అక్టోబర్ 5 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసినవారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందచేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యం.

1		2			3		4		5
				6					
7	8	9	10				11		
	12				13				14
15			16					17	
18		19				20			
21				22					
						23		24	25
26	27							28	
			29				30		

పదరసం-289

పేరు :

చిరునామా:

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

పదరసం-289

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40

సమాధానాలు

విజేతలు : కె.అరవింద్, శారద అక్షింతల, పులికంటి రాజేశ్వరరావు - హైదరాబాద్, ఎస్.ఎల్.ఎన్. రాజు, కె. అలివేల, వి.రాము, వి.రామలింగాచారి, యం.ఎల్లమ్మ - యాదాద్రి, యస్.లక్ష్మిదేవి, యస్.రాజు - కర్నూలు, నేమాన సుభాష్ చంద్రబోస్ - విశాఖపట్నం, డి. వెంకటమురళీ మోహన్ - కాకినాడ, ఎన్.వి.యస్.శర్మ, గెడ్డాడ విజయశ్రీ - తూ.గో. తేనేటి రమ్యదీప్తి, సి.పాచ్.వి. చక్రపాణి - గుంటూరు, లక్ష్మీ కస్తూరి, ఎస్.వికాస్ చౌదరి - నెల్లూరు.

బహుమతి పొందిన విజేత : కె.అరవింద్ - హైదరాబాద్

పదరసం సమాధానాలను పంపవలసిన చిరునామా
 పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, కాచిగూడ, హైదరాబాద్ - 27.

ఆధునిక భారత నిర్మాతలలో రేంగ్డి ఒకరు

ఆధునిక భారతదేశ నిర్మాతలలో దత్తోపంత్ బాపూరావ్ రేంగ్డి ఒకరని, స్వతంత్ర భారతదేశ చరిత్రలో కనిపించే మహనీయుల జాబితాలో ఆయన ఉంటారని ఆర్ఎన్ఎస్ సహ సర్కార్యవాహ దత్తాత్రేయ హొసబలె అన్నారు. రేంగ్డి స్వయం సేవకులకే కాక, దేశంలోని ప్రతి సామాజిక కార్యకర్తకు కూడా మార్గదర్శకులని ఆయన చెప్పారు. 'కార్మికోద్యమ రుషి' (దత్తోపంత్ రేంగ్డి శతజయంతి ప్రత్యేకం) పేరుతో జాగృతి జాతీయ వారపత్రిక వెలువరించిన సంచికను హొసబలె సెప్టెంబర్ 12న, లక్నో ఆర్ఎన్ఎస్ కార్యాలయంలో ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన ఇచ్చిన ఆలోచనాత్మక, ప్రేరణాత్మక సందేశంలో రేంగ్డి గురించి ఎన్నో అంశాలు వివరించారు.

రేంగ్డి గొప్ప కార్మిక నేత, అదే సమయంలో గొప్ప సిద్ధాంతవేత్త, సాంస్కృతిక జాతీయవాద బోధకులు అని హొసబలె గుర్తుచేశారు. ఆయన అధ్యయనం, అవగాహన కూడా అనన్య సామాన్యమైనవని గుర్తుచేశారు. ఈ ప్రపంచానికి భారత్ విశ్వగురువుగా అవతరించబోతున్న ప్రస్తుత తరుణంలో ఇలాంటి మహనీయుని గురించి ఈ తరానికి తెలియవలసిన అవసరం ఉందని, అందుకే ఇప్పుడు జాగృతి ఆ మహనీయుని గురించి ప్రత్యేక సంచికను వెలువరించడం ఎంతో సబబుగా ఉందని కూడా హొసబలె అన్నారు.

కార్మికరంగంలో రేంగ్డి వదిలి వెళ్లిన ముద్ర అసాధారణమైనదని హొసబలె విశ్లేషించారు. బెంగళూరులో జరిగిన ఒక సమావేశంలో ప్రపంచాన్ని కుదిపేసిన 'ప్రపంచ కార్మికులారా ఏకం కంఠి' అన్న నినాదాన్ని రేంగ్డి 'కార్మికులారా ప్రపంచాన్ని ఏకం చేయండి' అని మార్చి ఆ రంగానికి ఒక కొత్త వెలుగును అందించిన సంగతిని హొసబలె గుర్తు చేశారు. ప్రపంచంలోని ఏ దేశంలో అయినా కార్మికుల ఇళ్లు ఒకే రకంగా ఉంటాయని, అందుకే వారంతా ప్రపంచాన్ని ఏకం చేయాలని చెప్పారు. రేంగ్డి కార్మికులతో, కార్యకర్తలతో వ్యవహరించిన తీరు కూడా ఒక నమూనాగా స్వీకరించాలని ఆయన అన్నారు. రేంగ్డి అందరితోనూ అప్యాయంగా, ఎంతో మన్ననతో మాట్లాడేవారని హొసబలె గుర్తు చేశారు. రేంగ్డి గొప్ప సంఘటిత శక్తి కలిగిన నాయకుడు. అన్ని పార్టీల వారు ఆమోదించిన కార్మిక నాయకుడు. మోక్షం గుండం విశ్వేశ్వరయ్య మాదిరిగానే రేంగ్డి కూడా దేశం పారిశ్రామికీకరణం చెందాలనే కోరుకున్నారని, కానీ అది భారతీయ పునాదిగా జరగాలని ఆశించారని హొసబలె చెప్పారు.

భారతీ మజ్దూర్ సంఘం స్థాపించి, దానిని విస్తరించి, దేశంలోనే కార్మిక సంఘాలలో తొలి స్థానం ఆక్రమించిన సంగతి ఆయన తన జీవితకాలంలోనే చూడగలిగారని హొసబలె చెప్పారు. కార్మిక రంగంలోనే కాకుండా అనేక ఇతర రంగాలలోను, సామాజిక సమరసతా కోసం కూడా ఆయన పనిచేశారు. డాక్టర్ అంబేద్కర్ వంటి వారితో సన్నిహితంగా ఉండడం వల్లనే ఇది సాధ్యమైందని అన్నారు. రేంగ్డి గురించి సర్ సంఘచాలక్ ఒక సందర్భంలో అన్న మాటను కూడా హొసబలె గుర్తు చేశారు. మహనీయులు మూడు రకాలు. ఒక రకం వారు సాధారణ ప్రజలకు అందరు. శిఖరాయమానమైన వారు. రెండవ రకం భయం, భక్తి వల్ల మామూలు ప్రజలు దగ్గరకు వెళ్లడానికి సందేహించేవారు. మూడో రకం వారు వారెంత గొప్పవారో మనకు తెలియకుండానే వారితో మనం అడుగులో అడుగు కలుపుతాం. ఈ మూడో తరగతికి చెందిన వారు రేంగ్డి అని మోహన్జీ భాగవత్ చెప్పారని హొసబలె గుర్తు చేసుకున్నారు. కమ్యూనిజం పతనం గురించి ఎంతో ముందే చెప్పిన దార్శనికుడు రేంగ్డి అని కూడా హొసబలె చెప్పారు.

ఈ వర్క్యూవల్ ఆవిష్కరణోత్సవంలో జాగృతి ప్రకాశన్ బ్రస్ట్ అధ్యక్షులు డాక్టర్ సి. సంజీవ ముఖ్య అతిథి దత్తాత్రేయ హొసబలెను పరిచయం చేశారు. సంయుక్త కార్యదర్శి డాక్టర్ పి. లక్ష్మీనారాయణ నిర్వహించారు. ★

నెల్లూరు జిల్లా అన్నారెడ్డిపాలెం తపోవనం నిర్మాత స్వామి ప్రజ్ఞారణ్య సెప్టెంబర్ 9న ఉదయం నిర్మాణం చెందారు. 10వ తేదీన సమాధి అయ్యారు. ఆయన వయసు తొంభయే సంవత్సరాలు. భగవాన్ రమణ మహర్షి బోధించిన నేనెవరు? అనే అన్వేషణలోనే జీవితం గడిపిన యోగి ప్రజ్ఞారణ్య 'యోగి ప్రోటోప్లాజమ్'గా ఆయన దేశ విదేశాలలో ప్రఖ్యాతులు. నెల్లూరు వీఆర్ కళాశాల అధ్యాపకులుగా విద్యార్థులలో సృజనాత్మకత పెంపునకు ఆయన (సి. పద్మనాభరావు) ఎంతో కృషి చేశారు. సైన్స్ పట్ల విద్యార్థులలో ఆసక్తిని పెంచడానికి ఉద్యమస్థాయిలో ఆయన పాటుపడ్డారు. 1960 దశకంలోనే తెలుగులో 'సృష్టి' అనే సైన్స్ పత్రికను నిర్వహించారు. తదనంతరం 'ఊహాశక్తి' అనే సైన్స్ పత్రికను కూడా ప్రచురించారు. వృక్షశాస్త్ర నిపుణులయిన స్వామి తిరుమల గిరులపై తాను కనుగొన్న నామ జాతికి స్పైరోజెరా ఏడుకొండలస్వామిన్స్ అని పేరు పెట్టారు. జాతీయ సైన్స్ కాంగ్రెస్లో తన పరిశోధన పత్రాన్ని తెలుగులోనే సమర్పించిన మాత్రు భాషాభిమాని.

ఆజన్మబ్రహ్మచారిగానే అధ్యాపక వృత్తిని నిర్వహించారు.

స్వామి ప్రజ్ఞారణ్య నిర్మాణం

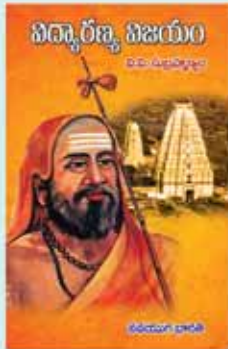

ఉద్యోగ విరమణ అనంతరం సన్యాసాశ్రమం స్వీకరించారు. హిమాలయ ప్రాంతాలలో కొన్ని సంవత్సరాలు ఉన్న తరువాత వచ్చి తన ఆధ్యాత్మిక గురువు రమణ మహర్షి అంతేవాసి అయిన యోగి రామయ్య పేరిట వారి స్వస్థలం అన్నారెడ్డిపాలెంలో యోగి రామయ్య పేరిట తపోవనం నెలకొల్పారు. దేశ విదేశాల నుంచి వచ్చే సాధకుల కోసం ఇక్కడే ధ్యాన శిక్షణ తరగతులు కూడా నిర్వహించేవారు. దేశంలోని పలు ప్రసిద్ధ ఆశ్రమాలు కూడా స్వామిని ఇలాంటి కార్యక్రమాలకు ఆహ్వానించేవి. ఆధునిక విజ్ఞానాన్ని ఆధ్యాత్మికతతో మేళవించి ఆయన చేసే ప్రపంచనాలు ఎంతో ఆకట్టుకునేవి. ఈ విజ్ఞాన బోధల కోసం ఒక మైక్రోస్కోప్ను సైతం రూపొందించి దానిని పేటెంట్ కూడా చేయించిన అరుదైన శాస్త్రవేత్త స్వామి. బెంగళూరు అంతర్జాతీయ వివేకానంద యోగ విశ్వవిద్యాలయం వారు రమణ మహర్షి పేరిట నెలకొల్పిన పీఠానికి ప్రజ్ఞారణ్యను అధిపతిగా నియమించారు.

ఉపరాష్ట్రపతి సంతాపం

ప్రజ్ఞారణ్య నిర్మాణం వార్త తనను ఎంతో కలచివేసిందని ఉపరాష్ట్రపతి ఎం. వెంకయ్యనాయుడు తన సంతాప సందేశంలో పేర్కొన్నారు. వీఆర్ కళాశాలలో వారి మార్గదర్శకత్వంలో నడిచిన రోజులను ఆయన స్మరించుకున్నారు. ఆధునిక విజ్ఞానాన్ని ఆధ్యాత్మిక తతో మేళవించి ఆయన ప్రవచించిన సందేశాలు అద్భుతంగా ఉండేవేనని, వారి దివ్యస్ఫూర్తికి నివాళులు అర్పిస్తూ ఆయన బాటలో పయనించాలని కోరుతున్నానని పేర్కొన్నారు. ★

జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

వెల : ₹. 200/-

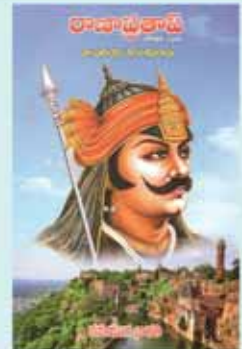
వెల : ₹. 250/-

వెల : ₹. 250/-

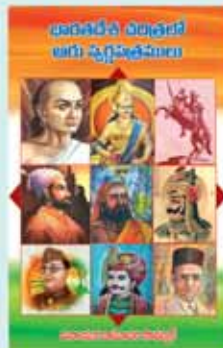
వెల : ₹. 200/-

వెల : ₹. 120/-

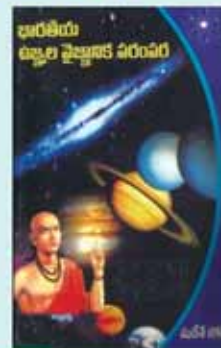
వెల : ₹. 250/-

వెల : ₹. 250/-

వెల : ₹. 90/-

వెల : ₹. 200/-

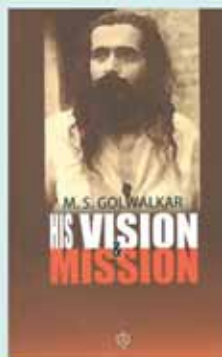
వెల : ₹. 200/-

వెల : ₹. 300/-

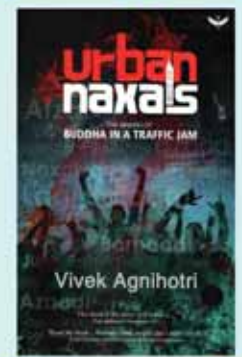
వెల : ₹. 495/-

వెల : ₹. 400/-

వెల : ₹. 499/-

వెల : ₹. 399/-

నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సందర్శించండి

సాహిత్య నికేతన్

3-4-852, కేశవనిలయం,
బర్మిట్ పురా, హైదరాబాద్ -27
దూరవాణి : 040-27563236

సాహిత్య నికేతన్

విలూరురోడ్, గవర్నరు పేట,
విజయవాడ - 2.
దూరవాణి : 9440643348

సాహిత్య నికేతన్

విశాఖపట్నం
సెల్ : 90000 66776

భారతమాత

బుక్ హౌస్
తిరుపతి
సెల్ : 92999 01355

Volume : 72 Issue : 49

JAGRITI Telugu Weekly

Jagriti Bhavan, H.No.3-4-228/4/1,

Lingampally, Kachiguda, Hyderabad-500027

email : jagritiweekly@gmail.com, web : jagritiweekly.com

Date of Publication Every Monday : **21.09.2020**

Date of Posting Every Friday : **18.09.2020**

Postal Regn. No. HSE/1052/2018-2020

RNI Regd. No. 3270/57

ESTD: 1994-95

With best compliments from

G. PULLA REDDY COLLEGE OF PHARMACY

(An ISO 9001 : 2008 Certified Institution)

(Affiliated to Osmania University and approved by AICTE & PCI)

Mehdipatnam, Hyderabad – 500 028. Telangana, INDIA

Ph:040-23517222, Fax: 040-23515513

Website: www.gprcp.ac.in; **E-mail:** gprcphyd@yahoo.co.in
gprcphyd@gmail.com

Courses Offered :

B. Pharm

M. Pharm : Ph.Chemistry, Ph.Ceutics,
Ph.Cology, Ph.Analysis, Ph.Cognosy

Pharm. D.

*Leading the tradition of
Quality & Excellence*

Founder

Late Sri G.Pulla Reddy

Chairman

Sri. P. Subba Reddy

Principal

Dr.B.Madhava Reddy